

LUND UNIVERSITY

Student- och lärarbarometern – Samhällsvetenskap

Holmström, Ola

2011

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Holmström, O. (2011). *Student- och lärarbarometern – Samhällsvetenskap*. (Utvärdering Rapporter; Vol. 2011, Nr 263). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Student- och Lärarbarometern Samhällsvetenskap

Ola Holmström

Student- och Lärarbarometern Samhällsvetenskap

Ola Holmström

Utvärdering
Lunds universitet
Box 117
221 00 Lund
Tel. vx: 046-222 00 00
Tel: 046-222 94 53
Fax: 046-222 40 07

ISBN 978-91-978786-7-8

Serien Utvärdering Rapporter är en fortsättning av serien
Utvärderingsenheten Rapporter (ISSN 1401-775X). Rapporterna är
publicerade på webben och nås via länken
[http://www5.lu.se/anstaelld/forskning-undervisning/rapporter-och-
barometrar](http://www5.lu.se/anstaelld/forskning-undervisning/rapporter-och-barometrar)

Innehåll

Sammanfattning	5
1. Inledning	11
1.1 Frågeområden i Student- och Lärarbarometern	11
1.2 Presentation av Studentbarometern	12
Urval	13
Svarsfrekvens och representativitet	14
Samhällsvetenskapliga utbildningsvägar och studiens redovisningsnivåer	14
1.3 Presentation av lärarbarometern	17
Urval	17
Svarsfrekvens och representativitet	18
Redovisningsnivå för lärarna	18
1.4 Disposition	19
2. Studenter och lärare inom det samhällsvetenskapliga området	20
2.1 Studentgruppen	20
Traditionella och icke traditionella studenter	21
Arbete parallellt med studierna	23
Arbetets omfattning och karaktär	24
Boendesituation	26
2.2 Lärargruppen	28
Befattningskategori, anställningsform och undervisningsnivå	28
Andel forskning och undervisning i tjänsten	29
Högskolepedagogisk utbildning: behov, deltagande och behållning	30
Pedagogiskt utvecklingsarbete: möjligheter och begränsningar	32
3. Studenters och lärares trivsel vid Lunds universitet	34
3.1 Trivseln i studentgruppen	34
3.2 Trivseln i lärargruppen	35
4. Studiesituation, studentstöd och studiemiljö	37
4.1 Studieinsats	37
4.2 Studiernas svårighetsgrad	39
4.3 Upplevelse av stress	40
4.4 Studenternas behov av stöd i studiesituationen	41
4.5 Lärarperspektiv på studenternas behov av studiestöd	42
4.6 Studiemiljö	43
4.7 Digitala resurser	44
4.8 Studievägledning	45
5. Perspektiv på undervisning och kurslitteratur	47
5.1 Avsaknad av praktiska övningar och behov av mer lärarledd tid	47

5.2	Seminarier och grupparbete	50
5.3	Höga förväntningar på föreläsningarna	52
5.4	Undervisning på engelska	53
5.5	Studiernas arbetslivsanknytning och möjligheter till praktik	54
5.6	Förberedelse för forskarutbildning	56
5.7	Kurslitteratur	56
	Kurslitteraturens mängd och svårighetsgrad	57
5.8	Olika perspektiv inom utbildningen	58
6.	Lärare och kurssamordning i ett studentperspektiv	60
6.1	Studenterna om sina lärare	60
6.2	Samordning av kurser	62
6.3	Lärarnas upplevelse av uppskattning från studenterna	64
7.	Studentinflytande	66
7.1	Kanaler för inflytande	68
8.	Examination och uppsatsarbete	70
8.1	Olika examinationsformer ur ett student- och lärarperspektiv	71
8.2	Återkoppling och kravnivå	74
8.3	Omprövning av examinationsresultat	76
8.4	Uppsatshandledning ur ett studentperspektiv	77
8.5	Uppsatshandledning ur ett handledarperspektiv	77
	Erfarenheter av grupphandledning	78
8.6	Lärarna om de godkända examensarbetena	79
9.	Behållningen av studierna	81
9.1	Studenternas kunskapsutveckling i relation till Högskolelagens generella målsättningar	81
9.2	Studenternas kunskapsutveckling i relation till examensmålen	84
	Psykologprogrammet	84
	Socionomprogrammet	86
	Psykoteraeutprogrammet	87
	Programmet för personal och arbetsliv	88
	Pol.kand.-/Pol.mag.programmet	90
	Service Management	91
	Masterprogrammen	93
10	Referenser	94
	Bilaga 1: Studentkårens kommentarer	95
	Bilaga 2: Studentenkäten	103
	Bilaga 3: Lärarenkäten	111

Sammanfattning

Föreliggande rapport redovisar resultaten av 2009 års Student- och Lärarbarometrar för samhällsvetenskaplig fakultet vid Lunds universitet. Barometrarna genomfördes som enkätundersökningar under hösten 2009 och i enkäterna redovisar studenter respektive lärare sina erfarenheter av utbildning och undervisning inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet. Enkäterna distribuerades till 2407 studenter och 274 lärare under höstterminen 2009. Studentenkäten besvarades av 1072 studenter och lärarenkäten besvarades av 122 lärare. Svarsfrekvensen för såväl studenter som lärare uppgår till 45%. I det följande sammanfattas studiens viktigaste resultat.

Studentgruppen

Samhällsvetarstudenterna i föreliggande undersökning är i genomsnitt 26 år gamla. Drygt en tiondel är under 21 år och ganska få är över 40 år. Merparten (66%) är uppvuxna i ett hem där åtminstone en förälder är högskoleutbildad. Koncentrationen är mest påtaglig bland dem som läser fristående kurs där 75% kommer från ett hem med akademisk utbildningstradition. Omkring var femte samhällsvetarstudent har någon förälder som är född i ett utomnordiskt land. Det finns dock stora skillnader mellan de olika kurserna och programmen. Bland dem som studerar på fristående kurs utskiljer sig sociologerna där 10 av de 24 som besvarat enkäten har utomnordisk bakgrund (42%). Bland programmen utmärker sig PA-programmet där få av de medverkande studenterna har någon förälder som är född i ett utomnordiskt land (5%). Nästan en tredjedel förvärvsarbetar samtidigt som de studerar på heltid. Vanligtvis har arbetet inte några direkta beröringspunkter med studierna.

Lärargruppen

Lärarna som medverkar i undersökningen har i genomsnitt undervisat i 12 år vid Lunds universitet och deras sammantagna undervisningserfarenhet är således omfattande. Omkring en tredjedel är mellan 40 och 50 år gamla och drygt en fjärdedel är mellan 50 och 60 år. Något fler av lärarna är män (55%) än kvinnor (45%). Den knappa majoriteten av män avspeglar en skev könsfördelning i de äldre åldersgrupperna som till stor del består av män. Bland de yngre lärarna är förhållandet det omvända. Lärarna som är yngre än 40 år består i något högre grad av kvinnor än män.

Merparten av lärarna är anställda som universitetslektorer (69%). Omkring en tiondel har en professorsanställning och något fler är universitetsadjunk-

ter. Inom svarsgruppen finns stora könsskillnader mellan professorer och adjunkter. Medan 10 av 13 professorer är män är 9 av 14 adjunkter kvinnor. Åtta av tio lärare har en tillsvidareanställning och resterande har olika former av tidsbegränsade anställningar. Män (86%) är tillsvidareanställda i högre grad än kvinnor (70%).

Även om långt ifrån alla uttrycker ett explicit intresse av pedagogisk fortbildning har nästan samtliga (89%) gått någon högskolepedagogisk utbildning vid Lunds universitet. För fyra av tio har utbildningen i hög grad bidragit till deras utveckling som universitetslärare. En ganska stor andel är emellertid tveksam. Drygt var fjärde lärare menar att behållningen varit liten eller obefintlig. Manliga lärare är mer skeptiska än kvinnliga och ju äldre och mer undervisningserfarenhet männen har, desto mer kritik riktas mot de högskolepedagogiska utbildningarna. Även bland kvinnorna tenderar äldre och mer erfarna lärare att skatta utbildningen lägre än de yngre.

Hög grad av trivsel i både student- och lärargrupp

Generellt sett trivs både studenter och lärare med att vara studenter respektive lärare vid Lunds universitet. Bland studenterna uppger drygt åtta av tio att de trivs bra eller mycket bra med att studera i Lund. Ett fåtal trivs dåligt eller mycket dåligt. Lärarna ger i lika hög grad uttryck för att trivas med att vara verksamma som lärare vid Lunds universitet. Nästan nio av tio trivs med sina undervisningsrelaterade arbetsuppgifter och bara ett fåtal uppger att de trivs dåligt.

Ökad studieinsats – men inte inom alla studentgrupper

I 2003 års barometer för samhällsvetenskap identifierades studenternas studieinsats som ett utvecklingsområde. Mot bakgrund av att studenterna ägnade sina studier omkring 25 timmar i veckan framhölls att studieinsatsen var låg. Särskilt ifrågasattes den lärarledda undervisningen som uppgick till åtta timmar i veckan. Att döma av föreliggande undersökning tycks studieinsatsen ha ökat. 2009 års studentgrupp lägger i genomsnitt 28 timmar i veckan på sina studier vilket är tre timmar mer än vad studentgruppen för sex år sedan gjorde. Ökningen verkar till stor del kunna förstås mot bakgrund av en större mängd lärarledd undervisning som uppgår till omkring 10 timmar i veckan.

Samtidigt som studieinsatsen generellt sett tycks ha ökat är det viktigt att notera att det finns stora skillnader mellan olika utbildningar och studentgrupper. Med en studieinsats på 35 timmar i veckan lägger studenterna på psykologprogrammet mest tid på sina studier. Detta förklaras av att de har

betydligt mer lärarledd undervisning än nästan samtliga andra. Bara studenterna på socionomprogrammet är i närheten av att ta del av samma mängd lärarledd undervisning. Lägst studieinsats rapporteras av de studenter som är under 21 år och läser på fristående kurs. I genomsnitt tar gruppen del av mindre än sju timmars lärarledd undervisning per vecka och trots heltidsstudier och den begränsade lärarledda undervisningen uppgår självstudietiden till knappt 13 timmar i veckan. Därmed uppgår den totala studieinsatsen för de yngsta heltidsstudenterna på fristående kurs till knappt 20 timmar i veckan.

Varierade upplevelser av studiernas svårighetsgrad

Sett över hela studentgruppen anser merparten att studierna vare sig är för enkla eller alltför betungande. Olika studentgrupper gör emellertid olika bedömningar. De som bedömer svårighetsgraden högst är studenter som uppger att de har något funktionshinder som försvårar studierna. Därtill tenderar studenter som kommer från hem utan akademisk utbildningstradition tycka att studierna är mer krävande än studenter som har högskoleutbildade föräldrar. I sammanhanget bör också noteras att de internationella studenterna på engelskspråkiga masterprogram upplever studierna som svårare än sina svenska kurskamrater. Detta tycks hänga samman med att kurslitteraturen är på engelska och att få av de internationella studenterna kommer från engelskspråkiga länder. Av de internationella masterstudenterna menar fler än fyra av tio att den engelska kurslitteraturen är för svår. Detta är mer än dubbelt så många som inom gruppen av svenska masterstudenter.

Behov av skrivstöd i studentgruppen

När studenterna reflekterar kring olika stödformer i utbildningen framkommer att de framförallt tycker att det är mycket viktigt att utbildningen är aktiv i förhållande till utvecklingen av studentgruppens förståelse för det akademiska språket och att den ger vägledning i fråga om att skriva akademiska texter. I det senare fallet sammanfaller studenternas bedömningar tydligt med lärarnas. När lärarna bedömer studenternas behov av stöd framstår framförallt studenternas förmåga att skriva akademiska texter som ett problemområde. Så många som sju av tio lärare upplever att studenterna i hög grad är i behov av extra hjälp i skrivprocessen.

Avsaknad av praktiska övningar, behov av mer lärarledd tid och mättnad på grupparbeten

Studenterna på Psykoterapeutprogrammet är som regel nöjda med hur teori och praktiska övningar varvas i undervisningen. I övrigt spänner emellertid

en kritik mot alltför få praktiska undervisningsmoment över samtliga utbildningar. En annan framträdande kritik är att den lärarledda tiden är alltför begränsad. Även om mängden lärarledd tid tycks ha ökat sedan föregående barometerundersökning menar drygt fyra av tio studenter att den bör utvidgas. Detta gäller framförallt bland dem som läser någon fristående kurs där nästan sex av tio önskar mer lärarledd tid.

Över hälften av studenterna (57%) är tillfredsställda med omfattningen av grupparbeten i sin utbildning. Samtidigt anser drygt var tredje (34%) att grupparbetena är för många och inom vissa utbildningar kan en mera långtgående kritik uttydas. Särskilt kritiska är studenterna på socionomprogrammet där nästan hälften menar att grupparbetena är för många. Även inom psykologprogrammet, Service Management och masterprogrammen är kritiken ganska omfattande. Att uppemot hälften av studenterna inom vissa utbildningar ger uttryck för ett slags mättnad framstår som en problematisk utgångspunkt för grupparbetet som arbetsform. Detta påkallar en diskussion kring grupparbetets form och innehåll. I vilka avseenden kan arbetsformen utvecklas? Hur kan grupparbetet organiseras för att i möjligaste mån engagera och entusiasmera alla studenter?

Betydelsen av arbetslivsanknytning

De allra flesta studenter (86%) tycker att utbildningens förberedelse för arbetslivet är en mycket viktig fråga. Precis som studenterna framhåller lärarna att det är av stor betydelse att universitetsutbildning förbereder för arbetslivet. Sju av tio lyfter fram frågan som mycket viktig och bara några enstaka lärare beskriver den som mindre viktig. Samtidigt som både lärare och studenter framhåller arbetslivsförberedelsens betydelse gör student- och lärargrupp olika bedömningar av hur väl utbildningen fungerar i detta avseende. Nästan fyra av tio studenter är missnöjda med utbildningens förberedelse för arbetslivet. Samma sak gäller för var tionde lärare.

Studenterna uppskattar sina lärare – men inte alltid deras samarbete

Studenterna inom det samhällsvetenskapliga området är generellt sett nöjda med sina lärare och lärarna upplever som regel stor uppskattning från sina studenter. Framförallt poängterar studenterna att lärarna har mycket goda ämneskunskaper. Mot bakgrund av ett ganska snabbt utökat antal engelskspråkiga kurser är det också noterbart att de allra flesta studenter som studerar på dessa är nöjda med lärarnas förmåga att undervisa på engelska. Studenterna är emellertid mera kritiska i andra avseenden. Kritiken handlar framförallt om hur lärarna samarbetar med varandra. En tredjedel av studenterna är missnöjda med hur lärare inom och en och samma kurs samar-

betar och nästan hälften uttrycker missnöje med hur lärare samarbetar mellan olika kurser. Det senare är särskilt aktuellt för masterprogrammen vilka ofta bedrivs i samarbete mellan flera olika institutioner. En stor del av studenterna på masterprogrammen beskriver samordningen av kurser mellan olika ämnen som mycket viktig. Samtidigt uttrycker fyra av tio missnöje med hur samordningen fungerar.

God förekomst av kursvärderingar – men brister i återkopplingen

Studenterna lyfter fram kursvärderingar som en viktig aspekt av studentinflytandet i utbildningen. Merparten anser att det är mycket viktigt att kunna ge feedback på utbildningen genom kursvärderingar och att det är mycket viktigt att man som student ges information om vilka åtgärder som vidtagits på basis av tidigare kursvärderingar. Samtidigt som merparten är nöjda med förekomsten av kursvärderingar är en stor andel (57%) missnöjda med lärarnas återkoppling till tidigare kursvärderingars betydelse för åtgärder i utbildningen.

Student- och lärarperspektiv på uppsatshandledning

En tredjedel av studenterna i svarsgruppen har erfarenhet av att arbeta med en examensuppsats inom ramen för sina samhällsvetenskapliga studier vid Lunds universitet. Merparten är nöjd med handledningen med avseende på handledarens tillgänglighet och kunskaper inom uppsatsens ämnesområde. I andra avseenden är studenterna mera kritiska. Omkring var fjärde student är både missnöjda med handledarens intresse för uppsatsen och med den respons som de får under uppsatsarbetets gång.

Nästan samtliga av lärarna i svarsgruppen har erfarenhet av handledning av examensuppsatser. Det problem som oftast lyfts fram är att tiden för handledning är begränsad, vilket framhålls av nästan fyra av 10 handledare. Vad en del studenter uttyder som bristande intresse kan således också betraktas i ljuset av lärares upplevelser av tidsbrist och en i övrigt ansträngd arbets-situation. Heltidsarbetande lärare arbetar i genomsnitt 49 timmar i veckan och omkring var femte uppger att de arbetar så mycket som 60 timmar eller mer.

Nästan 8 av 10 i lärargruppen har erfarenhet av grupphandledning och för många fungerar handledningen väl. Hälften framhåller att det fungerar bra eller mycket bra att handleda i grupp och färre än var femte uttrycker att grupphandledningen fungerar dåligt. När lärarna reflekterar kring frågan i en öppen kommentar påpekar många emellertid att grupphandledningens möjligheter varierar under uppsatsarbetets gång. Det är framförallt i upp-

satsarbetets inledande skede som grupphandledningen har förutsättningar att fungera bra. Ju längre studenterna kommer i sitt uppsatsarbete, desto viktigare är det att kombinera med individuell handledning.

Lärarnas bedömning av de godkända uppsatserna

I Högskoleverkets nya system för kvalitetssäkring av den högre utbildningen fokuseras utbildningarnas resultat och så sker företrädesvis genom en granskning av hur väl studenterna uppnår examensmålen. I granskningen utgör studenternas examensarbeten en viktig bedömningsgrund och detta innebär att uppsatserna ges en central ställning i de kommande utvärderingarna. I föreliggande studie har tre av fyra lärare erfarenhet av att examinera uppsatser och dessa ombads att göra en generell bedömning av de godkända uppsatserna med avseende på en rad olika aspekter. Av examinatorernas svar att döma har uppsatserna som regel god kvalitet med avseende på frågeställning och vetenskaplig formalia. Dessutom lyckas studenterna som regel att hantera kvalitativ metod på ett sätt som examinatorerna bedömer som bra. Störst problem tycks uppstå när studenterna väljer att tillämpa kvantitativ metod. Drygt hälften av de som examinerat uppsatser framhåller att studenternas hantering av kvantitativ metod generellt sett är bristfällig.

Resultatet av studierna

Oavsett utbildningens inriktning har studenterna i hög grad utvecklat sin förmåga inom flera kunskapsmål som kommer till uttryck i Högskolelagen och som omfattar all universitets- och högskoleutbildning i landet. Detta gäller i synnerhet att göra självständiga och kritiska bedömningar, att självständigt urskilja och lösa problem och att kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå. I enlighet med Högskolelagen är två andra centrala utbildningsmål att studenterna ska förberedas för att kunna möta förändringar i arbetslivet och att de ska ha god förmåga att utbyta kunskaper med personer som inte själva är experter inom det område som utbildningen avser. I dessa avseenden är studenterna överlag mera tveksamma till sina kunskaper.

Studenterna på program och fristående kurser gör i de flesta fall liknande bedömningar. Att ha förmåga att följa kunskapsutvecklingen inom utbildningsområdet uppges emellertid vara mindre utvecklat bland dem som studerar på fristående kurs. Detta bör förstås mot bakgrund av att utbildningens område som regel inte är lika tydligt avgränsat för dem som studerar på fristående kurs som det är för programstudenterna.

1. Inledning

Föreliggande rapport redovisar resultaten av 2009 års Student- och Lärarbarometrar för samhällsvetenskaplig fakultet vid Lunds universitet. Barometerundersökningar har genomförts sedan 1997 och utgör en del av Lunds universitets kontinuerliga kvalitetsarbete. Syftet med undersökningarna är att kartlägga och dokumentera studenters och lärares erfarenheter av utbildningen. Det är också ett sätt att engagera studenter i kvalitetsarbetet vid universitetet. Arbetet har genomförts med utgångspunkt i *Arbetsordning för Student- och lärarbarometer* som antogs av utvecklingsrådet vid Lunds universitet i april 2009 (Dnr LS 2009/464.) Av arbetsordningen framkommer att Student- och Lärarbarometrarna är uttryck för Lunds universitets strävan att realisera Högskolelagen 1 kap 4§:

Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna.

Studenterna skall ha rätt att utöva inflytande över utbildningen vid högskolorna.

Högskolorna skall verka för att studenterna tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

Barometrarna för samhällsvetenskap genomfördes som enkätundersökningar under hösten 2009 och i enkäterna redovisar studenter respektive lärare sina erfarenheter av utbildning och undervisning inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet. Enkätfrågorna togs fram i enlighet med arbetsordningen för Student- och lärarbarometer. Detta innebär att avdelningen Planering och utvärdering tillsammans med Samhällsvetarkåren genomförde en inventering av frågor som studenterna på aktuella program och fristående kurser fann mest angelägna att belysa. Därtill har avdelningen Planering och utvärdering inkluderat problemområden som i 2003 års barometer bedömdes viktiga att följa upp.¹ Efter det att studentenkäten hade utformats ombads studierektorerna inom fakulteten att ta ställning till vilka av frågorna som också kunde vara intressanta utifrån ett lärarperspektiv och därmed ingå i Lärarbarometern. Därutöver har gruppen av studierektorer haft möjlighet att lägga till frågor utifrån institutionsvisa prioriteringar.

1.1 Frågeområden i Student- och Lärarbarometern

De enkätformulär som studenter och lärare inom det samhällsvetenskapliga området har besvarat belyser en stor spännvidd av frågor relaterade till ut-

¹ Utvärderingsenheten (2004): Studentbarometern: samhällsvetenskap och ekonomi. Rapport nr 2004: 225.

bildning och undervisning (se bilaga 2 och 3). I studentenkäten ingår dels frågeområden som Samhällsvetarkårens frågeinventering identifierat. Bland dessa märks frågor kring studieinsats, studiernas arbetslivsanknytning, undervisningsformer, arbete parallellt med studierna, studiesocial situation, studentstöd samt studentinflytande. Dels ingår frågor som 2003 års barometer identifierade som eftersatta och som därför bedömdes som viktiga att följa upp. Ett annat viktigt frågeområde i Studentbarometern gäller studieresultat. För att få en uppfattning om resultaten har studenterna angett i vilken grad som de inom ramen för utbildningen anser sig ha utvecklat sin förmåga i de kunskaps- och färdighetsområden som examensmålen för deras utbildning anger.

I Lärarbarometern ger lärarna sin syn på flera av de frågeområden som inryms i Studentbarometern. Detta gäller framförallt frågor kring studentstöd, utbildningens arbetslivsanknytning och användningen av digitala resurser i undervisningen. Dessutom har lärarna ombetts att bedöma i vilken grad som de anser att utbildningen utvecklar studenternas förmåga inom ett antal centrala kunskaps- och färdighetsmål. Flera frågor är specifika för Lärarbarometern. Dessa berör framförallt pedagogiskt utvecklingsarbete, medverkan i högskolepedagogiska kurser samt examination av uppsatser.

Undersökningsupplägget med en parallell och samredovisad Student- och Lärarbarometer syftar till att möjliggöra jämförelser mellan studenter och lärares erfarenheter. Därmed kan flera frågeområden belysas utifrån såväl studenter som lärares perspektiv. Samtidigt bör undersökningarna hållas isär i några viktiga avseenden. Dels innehåller både Student- och Lärarbarometern frågor som är specifika för respektive undersökningsgrupp. Dels skiljer sig genomförandet åt i några avseenden.

1.2 Presentation av Studentbarometern

Frågeinventeringen för Studentbarometern påbörjades i slutskedet av vårterminen 2009. Inventeringen genomfördes av Samhällsvetarkåren i samarbete med Lunds Socialhögskolas studentkår och studentrepresentanter för utbildningen i Service Management, som har sin verksamhet förlagd till Campus Helsingborg.² Initialt skickades en förfrågan till samtliga kursombud om att lyfta en diskussion kring vilka frågeområden som var angelägna för studenterna. Dessutom diskuterades prioriterade frågor för 2009 års ba-

² Campus Helsingborg är en växande del av Lunds universitet som innefattar omkring 3000 studenter. De som studerar Service Management på Campus Helsingborg är en del av Lunds universitets Samhällsvetenskapliga fakultet. Dessutom är socionomprogrammet förlagt både till Lund och Campus Helsingborg.

rometer inom respektive kår. Efter avslutad frågeinventering formulerades enkätfrågor i samråd mellan Samhällsvetarkåren och avdelningen Planering och utvärdering. Därefter kunde ett slutgiltigt enkätformulär fastställas.

Enkäten skickades till ett urval studenter inom samhällsvetenskaplig fakultet under höstterminen 2009.³ Enligt önskemål från kårerna distribuerades enkäten såväl digitalt som per post. I ett första skede skickades enkäten via e-post. Sedan svarsdatum för den digitala enkäten passerat skickades en pappersversion per post till samtliga som inte svarat.

Urval

Hösten 2009 var omkring 6000 studenter registrerade för programstudier eller studier på fristående kurs inom det samhällsvetenskapliga området vid Lunds universitet. Ett urval studenter ombads att medverka i undersökningen. Det viktigaste urvalskriteriet var att de som tillfrågades hade minst en termins tidigare erfarenhet av studier inom det program eller det ämne som de studerade hösten 2009. I enkäten hänvisar frågorna till den aktuella ämnes- eller programtillhörigheten och för att studenterna skulle kunna svara utifrån en rimlig bedömningsgrund var det viktigt att de hade mer än bara den aktuella terminens erfarenheter av sina program- eller ämnesstudier. Några av programstudenterna bedrev ämnesstudier vid annan fakultet inom ramen för programmet under höstterminen 2009.⁴ Dessa har inkluderats i urvalet. De studenter som å andra sidan studerade ett samhällsvetenskapligt ämne inom ramen för ett program som anordnas av en annan fakultet har exkluderats. Andra grupper som inte är inkluderade är studenter som läser på distans eller inom ramen för en uppdragsutbildning. Mot bakgrund av att socionomprogrammet och utbildningen i Service Management nyligen har varit föremål för en utvärderingsstudie har delar av 2009 års studentgrupp redan besvarat frågor av samma karaktär som frågorna i Studentbarometern.⁵ De studenter som ombads medverka i någon av dessa studier har följaktligen inte heller inkluderats i urvalet. Detsamma gäller för de socionomstudenter som gjorde sin praktik vid svarstillfället.

Mot bakgrund av dessa urvalskriterier ingår totalt 2478 studenter i urvalet. Aktuell adress saknades till 71 studenter vilket innebär att det slutliga urvalet för Studentbarometern uppgår till 2407 studenter.

³ En extra påminnelse skickades ut i början av vårterminen 2010. De som nåddes av påminnelsen uppmanades att svara utifrån sin studiesituation höstterminen 2009.

⁴ Detta gäller exempelvis pol.mag studenter som inom ramen för programmet studerade nationalekonomi vid Ekonomihögskolan hösten 2009.

⁵ Nilsson Lindström (2010); Holmström (2010).

Svarsfrekvens och representativitet

Sett till hur studenterna valde att besvara enkäten motsvarade det digitala utskicket inte förväntningarna. Färre än var femte besvarade enkäten digitalt (18%). Det råder dock osäkerhet kring hur många som nåddes av enkäten. Den digitala enkätversionen distribuerades via de e-postadresser som studenterna tilldelats i egenskap av att vara studenter vid Lunds universitet och dessa används av långt ifrån alla studenter. Därmed saknar vi kännedom i fråga om hur många som faktiskt tog emot enkäten. Sedan svarsdatum för den digitala enkäten passerat skickades en pappersversion per post till samtliga som inte svarat. Ytterligare drygt en fjärdedel (27%) av den totala urvalsgruppen svarade på pappersversionen av enkäten. Mot denna bakgrund baseras resultaten av 2009 års barometer på bedömningar från 1072 studenter och den totala svarsfrekvensen uppgår till 45%.

Inom den samhällsvetenskapliga fakulteten studerar betydligt fler kvinnor än män och detta avspeglar sig i urvalsgruppen där tre av fyra studenter är kvinnor. De kvinnliga studenterna har också valt att medverka i studien i något högre grad än manliga vilket gör att de är något överrepresenterade. Av dem som medverkar i studien är omkring 80% kvinnor medan en knapp femtedel är män. Samma mönster påträffas i fråga om studenterna läser på program eller fristående kurs. Programstudenterna utgör en majoritet i urvalsgruppen (75%) och har dessutom svarat på enkäten i högre grad. Drygt 80% av de svarande studerar på program medan knappt en femtedel läser på någon fristående kurs. Sett till ålder är studiens representativitet tillfredsställande. I både urvalsgrupp och svarsgrupp uppgår medelåldern till 26 år.

Samhällsvetenskapliga utbildningsvägar och studiens redovisningsnivåer

En viktig ambition med Studentbarometern är att i möjligaste mån göra ämnes- och programvisa resultatredovisningar. Med ca 500 anställda, nio institutioner/motsvarande⁶ och omkring 6000 studenter bedrivs emellertid en omfattande utbildningsverksamhet inom samhällsvetenskaplig fakultet (tabell 1:1). Utbildningarna skiljer sig dessutom åt vad gäller studentunderlag. Medan några utbildningar inrymmer tiotalet studenter tar andra på årlig basis in ett hundratal. Därför är det inte möjligt att genomföra en äm-

⁶ Institutionerna och enheterna är Centrum för Genusvetenskap, Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi, Institutionen för psykologi, Institutionen för Service Management, Institutionen för Kommunikation och medier (KOM), Rättssociologiska enheten, Socialhögskolan, Sociologiska institutionen samt Statsvetenskapliga institutionen.

nes- och programvis redovisning som innefattar samtliga ämnen, utbildningar och inriktningar inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet.

Tabell 1:1 Utbildningsvägar i samhällsvetenskap.

Fristående kurser	Freds- och konfliktvetenskap, Genusvetenskap, Geografi, Geografiska informationssystem, Humankologi, Medie- och kommunikationsvetenskap, Pedagogik, Psykologi, Rättssociologi, Samhällsgeografi, Service Management, Socialantropologi, Socialt arbete, Sociologi, Statsvetenskap, Strategisk kommunikation, Utvecklingsstudier.
Utbildningsprogram	Genusvetenskapligt program, Programmet för personal och arbetsliv, Politics kandidat programmet, Beteendevetenskapligt kandidatprogram*, Kandidatprogrammet i kriminologi*, Kandidatprogrammet i samhällsplanering mot urban och regional planering*, Kandidatprogrammet i strategisk kommunikation, Bachelor of Science in Development Studies*, Psykologprogrammet, Socionomutbildningen
Svenskspråkiga masterprogram	Masterprogram i samhällsvetenskap med ämnesfördjupning, Masterprogram i strategisk kommunikation, Masterprogram i Service Management (Tourism & Hospitality)
Engelskspråkiga masterprogram	Master of Science in Development Studies, Master of Science in Gender Studies, Master of Science in Global Studies, Master of Science in International Development and Management (LUMID), Master of Science in European Affairs (MEA), Master of Science in Welfare Policies and Management*, Master of Science in Social Sciences Major: Culture, Power and Sustainability*, Master of Science in Social Sciences Major: Human Geography
Övriga utbildningsprogram	Kandidatprogram i journalistik, utbildningsprogram på avancerad nivå, utbildningar i psykoterapi

*Startade höstterminen 2009 och ingår inte i denna undersökning.

Med få undantag finns studenter inom samtliga av de ovanstående utbildningsalternativen representerade i undersökningen.⁷ Eftersom det inte är möjligt att särredovisa resultaten i förhållande till varje utbildningsalternativ har vissa sammanslagningar gjorts. Dessa utgör basen för Studentbarometerns program- och ämnesvisa redovisning. Sett till den programvisa redovisningen har kandidatprogrammet i Service Management flera olika inriktningar och dessa samredovisas. Programmet för strategisk kommunikation ges som både kandidat- och masterprogram och dessa är sammanslagna till en utbildningsgrupp. Enstaka studenter läser strategisk kommunikation som fristående kurs och dessa ingår också i gruppen. Pol. mag. programmet har sedan hösten 2007 ersatts av Pol. kand. programmet. De som påbörjat Pol. mag. programmet innan dess avskaffande och som besvarat enkäten redovisas tillsammans med dem som läser Pol. kand. programmet. Den stora merparten av respondenterna som studerar genusvetenskap gör det inom ramen för genusvetenskapligt program. Enstaka respon-

⁷ Undantagen utgörs av de utbildningar som i enlighet med tabell 1 startade så sent som hösten 2009. Därtill arrangeras Kandidatprogrammet i journalistik som ett samarbete mellan Samhällsvetenskaplig och Humanistisk fakultet och redovisas i Studentbarometern för humaniora och teologi som genomförs parallellt med föreliggande barometer.

denter studerar genusvetenskap som fristående kurs och dessa redovisas i samma utbildningsgrupp som programstudenterna. Några studenter studerar psykoterapi inom och några utanför Psykoterapeutprogrammet och dessa redovisas som en utbildningsgrupp. Den stora merparten av masterstudenterna studerar på ett program och det fåtal som studerar på fristående kurs samredovisas med programstudenterna. I gruppen masterstudenter ingår både svenska och internationella studenter. De internationella studenterna har besvarat en engelsk version av enkäten och utgör 38 av de totalt 86 masterstudenter som medverkar i undersökningen (44%). Gällande den programvisa redovisningen kan flera program också redovisas utan sammanslagningar. Detta gäller för psykologprogrammet, socionomprogrammet och programmet för personal och arbetsliv (PA-programmet). Av tabellen nedan framgår vilka utbildningsgrupper som mot denna bakgrund har definierats för den programvisa redovisningen. Av tabellen framgår också empiriskt underlag för varje utbildningsgrupp i termer av urval, svarande och svarsfrekvens.

Tabell 1:2 Empiriskt underlag för redovisning per program/utbildningsgrupp.

Program/utbildningsgrupp	Urval	Svarande	Svarsfrekvens
Psykologprogrammet	310	161	52%
Socionomprogrammet	571	270	47%
Genusvetenskap*	44	22	50%
PA-programmet	117	66	56%
Pol kand/mag	259	106	41%
Strategisk kommunikation	69	42	61%
Service Management	339	124	37%
Masterprogram	151	86	57%
Psykoterapi*	32	22	69%

*Ett fåtal studenter läser ämnet utanför programmet och redovisas tillsammans med programstudenterna.

Några ämnen som studeras som fristående kurs särredovisas. Detta gäller för sociologi, statsvetenskap, psykologi samt media och kommunikation. I tabellen nedan redovisas det empiriska underlaget för dessa ämnesgrupper. Som framgår av tabellen är det empiriska underlaget för de fristående kurserna betydligt mindre än vad det är för programmen. Dessutom är svarsfrekvensen låg bland dem som studerar statsvetenskap, psykologi och media och kommunikation. Detta bör givetvis vägas in när resultaten av Studentbarometern analyseras.

Tabell 1:3 Empiriskt underlag för redovisning per ämne.

Ämne	Urval	Svarande	Svarsfrekvens
Sociologi	56	26	46%
Statsvetenskap	108	27	25%
Psykologi	143	38	27%
Media och kommunikation	78	22	28%

Den ämnes- och programvisa redovisningen inrymmer 1023 studenter. Dessa utgör 95% av dem som medverkat i undersökningen. De studenter som faller bort från den program- och ämnesvisa redovisningen är de som studerar ämnen som inrymmer för få studenter för att överväga särredovisning. Detta gäller för humanekologi, freds- och konfliktvetenskap, samhällsgeografi, socialantropologi, pedagogik, rättssociologi och socialt arbete. Dessa studenters svar finns emellertid med när resultaten för fakulteten i stort redovisas.

1.3 Presentation av lärarbarometern

Efter att studentenkäten fastställts omformulerades samtliga frågor på så sätt att de även skulle kunna besvaras av lärare. Därefter diskuterades enkäten vid ett möte mellan studierektorerna inom samhällsvetenskaplig fakultet. Enkäten reviderades mot bakgrund av deras kommentarer och skickades sedan tillbaka för ytterligare synpunkter. Därefter kunde enkäten fastställas. All kontakt med studierektorerna koordinerades av det samhällsvetenskapliga fakultetskansliets studiesamordnare som också gav värdefulla synpunkter på enkäten.

Urval

Bortsett från undervisande doktorander består urvalet till Lärarbarometern av samtliga lärare som undervisade inom samhällsvetenskaplig fakultet höstterminen 2009. Att doktoranderna uteslöts beror på att deras undervisningserfarenheter följs upp av Doktorandbarometern som ingår i utvärderingen av forskarutbildningen.⁸ För att kunna fastställa vilka lärare som var aktiva hämtades en förteckning över lärare inom samhällsvetenskap genom personalredovisningssystemet Primula. Därefter skickades förteckningarna till studierektorerna vid varje institution/motsvarande som ombads att stryka lärare som inte var aktiva hösten 2009 och lägga till lärare som saknades. Mot denna bakgrund ingår totalt 274 lärare i urvalet.

⁸ Nilsson Lindström, 2008. Nästa Doktorandbarometer genomförs under 2012.

Svarsfrekvens och representativitet

Lärarenkäten distribuerades i pappersversion genom universitetets internpost i slutet av höstterminen 2009. Av de 274 som tillfrågades besvarades enkäten av 122. Detta innebär att svarsfrekvensen i lärargruppen är identisk med svarsfrekvensen i studentgruppen och uppgår till 45%. Svarsgruppen är representativ med avseende på kön. I urvalsgruppen är 48% kvinnor och 52% är män och detta motsvarar könsfördelningen i svarsgruppen.⁹ Svarsbenägenheten vid olika institutioner/motsvarande varierar dock (tabell 1:4). Mest intresserade av att medverka var lärarna vid institutionen för Service Management samt institutionen för Kulturgeografi och ekonomisk geografi. Härifrån besvarades enkäten av 60% av de tillfrågade. Lägst deltagande hade Sociologiska institutionen där lite drygt var fjärde lärare besvarade enkäten.

Tabell 1:4 Svarsfrekvens för Lärarbarometern, per institution/motsv.

	Urval	Svarande	Svarsfrekvens
Sociologiska institutionen	43	12	28%
Institutionen för psykologi	62	24	39%
Inst. för Kulturgeografi- & Ekonomisk geografi	20	12	60%
Statsvetenskapliga institutionen	26	10	38%
Rättssociologiska enheten	11	8	73%
Centrum för genusvetenskap	8	3	38%
Socialhögskolan	59	24	41%
Institutionen för kommunikation och medier ¹⁰	15	8	53%
Institutionen för Service Management	30	18	60%
Institution (motsv.) okänd/ej angiven		3	
Totalt	274	122	45%

Redovisningsnivå för lärarna

Eftersom lärarna är betydligt färre än studenterna är möjligheterna att särredovisa lärargruppen utifrån undervisningsämne eller institutionstillhörighet starkt begränsade. Den primära redovisningsnivån för lärarna är därför lärargruppen inom samhällsvetenskaplig fakultet som helhet.

⁹ Att uttala sig om studiens representativitet med avseende på ålder är vanskligt eftersom lärarna med hänsyn till deras anonymitet uppgav ålder inom förhandsformulerade åldersintervall.

¹⁰ Lärare som undervisar i Media och Kommunikation samt strategisk kommunikation är placerade i gruppen Institutionen för kommunikation och medier som sedan den 1 april 2010 är en sammanslagning av journalistik, medie- och kommunikationsvetenskap, pressvetenskap och retorik samt strategisk kommunikation.

1.4 Disposition

I det följande redovisas resultaten av studien. Resultatredovisningen inleds med en beskrivning av student- och lärargruppen. Beskrivningen utgår från enkätsvaren och ger således också en bild av hur svarsgruppen ser ut i termer av exempelvis ålder, kön, studenters sociala och etniska bakgrund samt lärarnas undervisningserfarenhet och tjänstefördelning. Därefter följer ett avsnitt som belyser hur studenterna och lärarna trivs med att vara verksamma inom samhällsvetenskap vid Lunds universitet. Kapitel 4 fokuserar på studenternas studiesituation, olika former av studentstöd och studiemiljön. Här redogörs bland annat för hur mycket tid som studenterna lägger ned på sina studier, hur de bedömer studiernas svårighetsgrad och hur såväl studenter som lärare bedömer behovet av olika former av stöd i relation till studierna. Därtill delar både studenter och lärare med sig av sina erfarenheter av kurshemsidor och andra digitala resurser som används i utbildningarna. Kapitel 5 handlar om undervisning och kurslitteratur. Här redogörs för hur studenterna bedömer inslaget av praktiska övningar, grupparbeten och seminarier i utbildningen. Dessutom redovisas hur såväl studenter som lärare förhåller sig till studiernas arbetslivsanknytning och betydelsen av att utbildningen är forskningsförberedande. I avsnittet redogörs också för hur studenterna bedömer kurslitteraturen i termer av tillgänglighet och svårighetsgrad. Det påföljande kapitlet beskriver hur studenterna bedömer sina lärare utifrån en rad olika aspekter och hur de anser att samordningen mellan olika kurser fungerar. Kapitel 7 handlar om studentinflytande vilket studenterna har värderat utifrån flera olika aspekter. Detta gäller framförallt för hur de ser på sina möjligheter att påverka utbildningen och vilka kanaler för inflytande som de anser vara mest betydelsefulla. I kapitel 8 redovisas studenters och lärares bedömningar av hur examination och uppsatsarbete fungerar. Detta inbegriper frågor om vilka examinationsformer som tillämpas och föredras och om hur uppsatshandledningen fungerar. Dessutom redogör lärarna för hur de bedömer de godkända examensarbetenas kvalitet utifrån flera olika dimensioner. I det nionde och avslutande kapitlet redogörs för hur både studenter och lärare bedömer utbildningens bidrag till kunskapsutveckling inom ramen för de mål som anges i högskolelag och examensordning. I enlighet med arbetsordningen för Studentbarometern har representanter för studenterna getts möjlighet att kommentera studiens resultat. Samhällsvetarkårens kommentarer redovisas i bilaga 1.

2. Studenter och lärare inom det samhällsvetenskapliga området

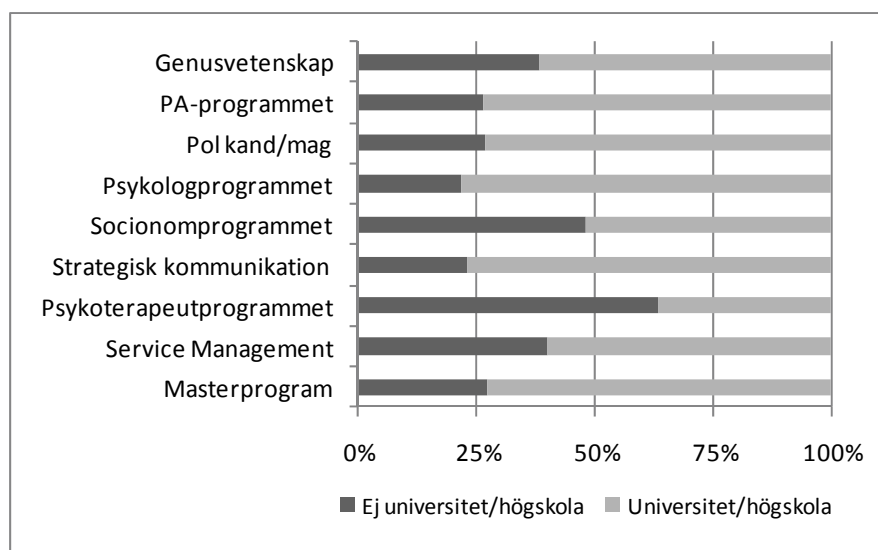
Vilka är studenter inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet? Vad kännetecknar fakultetens lärare? I det följande karakteriseras student- och lärargruppen med utgångspunkt i enkätsvaren. Studenterna beskrivs i termer av bland annat ålderssammansättning, i vilken utsträckning som de kommer från hem med stark utbildningstradition och hur stor andel som har utländsk bakgrund. Därtill redovisas andelen studenter som arbetar parallellt med sina studier och om detta arbete i så fall ligger i linje med utbildningen. Därefter beskrivs lärargruppen utifrån ålder, könssammansättning och befattningskategori. Dessutom redogörs för lärarnas perspektiv på de högskolepedagogiska kurserna vid Lunds universitet samt deras förhållningssätt till pedagogiskt utvecklingsarbete i stort.

2.1 Studentgruppen

Samhällsvetarstudenterna i föreliggande undersökning är i genomsnitt 26 år gamla. Drygt en tiondel är under 21 år (14%) och ganska få är över 40 år (6%). Det finns inga påtagliga ålderskillnader mellan studenterna inom de olika utbildningsinriktningarna. Undantaget utgörs av psykoterapeutprogrammet som är ett påbyggnadsprogram för redan professionella yrkesutövare. Här är studenterna följaktligen äldre (medelålder 44 år).

Merparten av studenterna är uppvuxna i hem där åtminstone en förälder är högskoleutbildad. Detta gäller för två tredjedelar (66%) av studentgruppen i stort. Koncentrationen är mest påtaglig bland dem som läser fristående kurs där 75% kommer från ett hem med akademisk utbildningstradition. Bland programstudenterna varierar utbildningsbakgrunden mellan de olika programmen (diagram 2:1). Exempelvis är betydligt fler av socionomstudenterna uppvuxna i hem utan akademisk utbildningstradition än vad som är fallet för studenterna på psykologprogrammet. Vidare är psykoterapeutprogrammet en utbildning som i hög grad tycks inrymmas av studenter som inte har högskoleutbildade föräldrar. Av de 22 studenter som medverkar i undersökningen kommer 14 från hem utan akademisk utbildningstradition (64%).

Diagram 2:1 Föräldrarnas utbildningsbakgrund. Fördelat utifrån programtillhörighet.

Oberoende om studenterna läser på program eller fristående kurs har omkring var femte samhällsvetarstudent någon förälder som är född i ett utomnordiskt land. Det finns dock stora skillnader mellan de olika kurserna och programmen. Bland dem som studerar på fristående kurs utskiljer sig sociologerna där 10 av de 24 som besvarat enkäten har utomnordisk bakgrund (42%). Bland programmen utmärker sig PA-programmet där mycket få studenter har någon förälder som är född i ett utomnordiskt land (5%). Var tionde student (11%) har annat modersmål än svenska. Även i detta sammanhang utskiljer sig Sociologiska institutionen där nästan en tredjedel av de svarande inte har svenska som modersmål.

Tre av fyra av dem som studerar på fristående kurs planerar att avlägga examen med samhällsvetenskapligt huvudområde. Drygt var tionde planerar examen inom annat område. Några studenter är osäkra på om de ska avlägga examen eller inte (5%) och bara enstaka menar sig vara ointresserade (1%). Ytterligare en del har redan avlagt examen (7%). Drygt var tionde student har hemmavarande barn under 18 år. Detta gäller i betydligt högre grad för studentgruppen på psykoterapeutprogrammet där merparten kombinerar studier med familjeliv (64%).

Traditionella och icke traditionella studenter

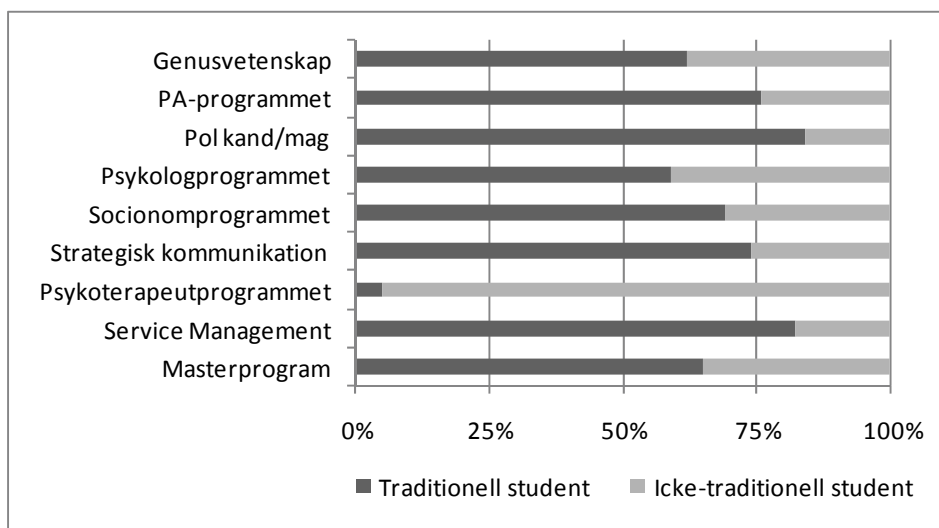
Den traditionella bilden av en student är en person som påbörjar högskolestudier inom kort tid efter avslutat gymnasium, studerar på heltid och avslutar studierna utan några längre studieavbrott. Mot denna bakgrund definierar Högskoleverket (2008) den icke traditionelle studenten som en stu-

dent som i motsats uppfyller ett eller flera av följande kriterier: 1) Studenten har påbörjat sina högskolestudier vid 25 års ålder eller senare. 2) Studenten har gjort minst ett uppehåll i studierna som är tre terminer eller längre. 3) Studenten studerar på deltid. I enkäten besvarade studenterna frågor om hur gamla de var när de påbörjade sina universitetsstudier, tidsomfattningen på eventuella studieavbrott och om de studerar på heltid eller deltid. Utifrån dessa uppgifter kunde traditionella och icke-traditionella studenter identifieras.

Nästan sju av tio studenter inom samhällsvetenskap kan i enlighet med Högskoleverkets definition betecknas som traditionella (68%). Detta innebär att omkring en tredjedel är icke-traditionella (32%). I riket i stort beräknas andelen traditionella studenter uppgå till 52% och andelen icke-traditionella studenter till 48%.¹¹ Andelen traditionella studenter är således större inom samhällsvetenskap vid Lunds universitet än vad som är fallet i Sverige i stort.

Störst andel icke traditionella studenter återfinns inom psykoterapiutbildningen vilket hänger samman med att denna är en påbyggnadsutbildning och att studenterna har arbetat – och därmed gjort studieuppehåll – innan de började utbildningen. Störst andel traditionella studenter finns inom Pol.kand/Pol.mag och Service Management. Detta gäller i båda fallen för drygt åtta av tio studenter.¹²

Diagram 2:2 Andel traditionella/icke traditionella studenter per program/utbildningsgrupp.

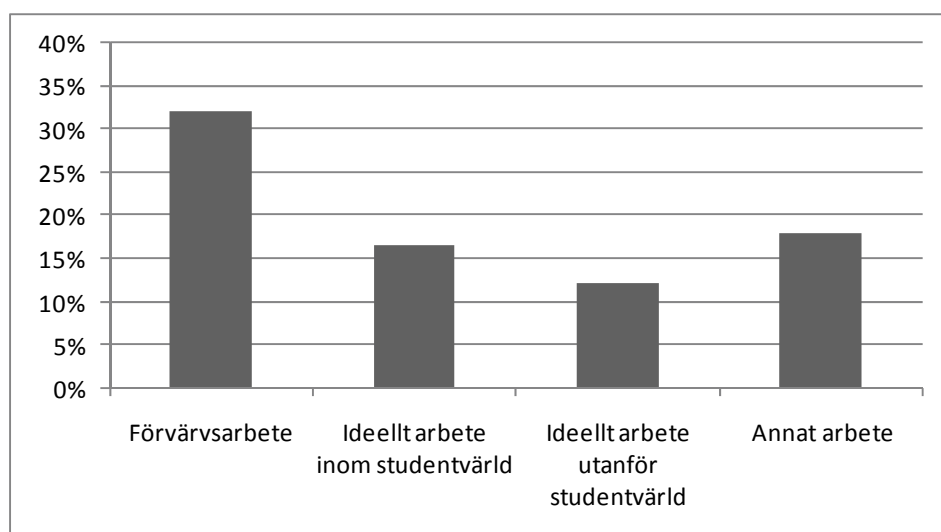
¹¹ Högskoleverket, 2008.

¹² Studentunderlaget för dem som läser fristående kurs är inte tillräckligt stort för att göra några redovisningar. I sammanhanget kan emellertid nämnas att det totalt sett inte finns några skillnader mellan programstudenter och de som studerar på fristående kurs.

Arbete parallellt med studierna

Att studera på heltid är långt ifrån något som utesluter annan sysselsättning parallellt med studierna. Tvärtom har merparten av studenterna (63%) någon form av parallell sysselsättning.¹³ Vanligast är förvärvsarbete. Nästan en tredjedel av studenterna inom samhällsvetenskap förvärvsarbetar samtidigt som de studerar på heltid (diagram 2:3). Studenter är också engagerade i ideellt arbete såväl inom som utanför studentvärlden.

Diagram 2:3 Annan sysselsättning parallellt med studierna, samtliga heltidsstudenter inom samhällsvetenskaplig fakultet.¹⁴

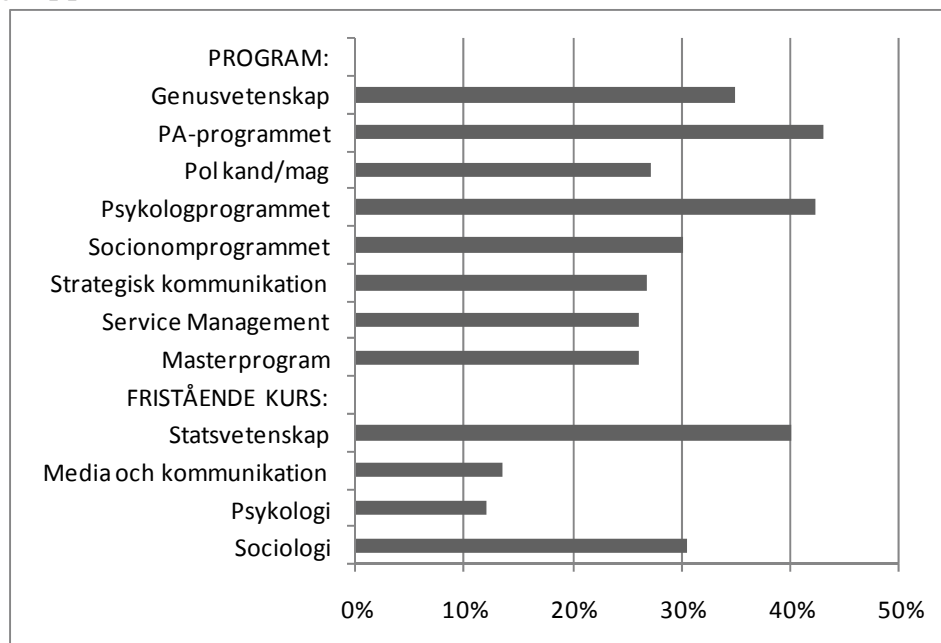

Det är i princip lika vanligt att programstudenter och studenter som studerar på fristående kurs förvärvsarbetar samtidigt som de studerar på heltid. Det finns dock vissa skillnader mellan utbildningarna (diagram 2:4). Av dem som medverkar i undersökningen förvärvsarbetar studenterna inom PA-programmet, psykologprogrammet och de som läser statsvetenskap i högre grad än studenterna på övriga utbildningar.

¹³ Nästan samtliga (95%) av de svarande studerar på heltid.

¹⁴ I frågan om parallell sysselsättning kunde studenterna ange mer än ett alternativ. Därför summerar diagrammet till över 100%.

Diagram 2:4 Andel heltidsstudenter inom Samhällsvetenskaplig fakultet som förvärvsarbetar parallellt med studierna, per program/utbildningsgrupp¹⁵.

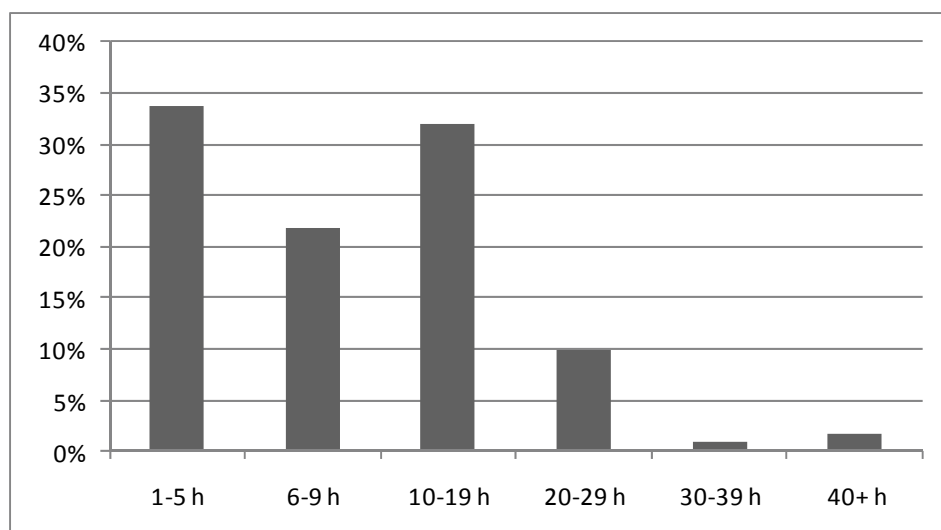
Flera studenter är engagerade i ideellt arbete. Bland heltidsstudenterna arbetar uppemot var femte ideellt inom studentvärlden (16%). Något färre är ideellt engagerade utanför studentvärlden (12%). I sammanhanget utmärker sig studenterna på PA-programmet, pol.kand-/pol.mag-programmet och det genusvetenskapliga programmet. Inom PA-programmet och pol.kand/pol.mag-programmet är fler än var fjärde engagerade i ideellt arbete inom studentvärlden (26% respektive 35%). Detta gäller i betydligt lägre grad för genusvetarna. Däremot är studenterna på det genusvetenskapliga programmet i hög grad engagerade i ideellt arbete utanför universitetsmiljön. Detta gäller för fler än var tredje av de genusvetare som medverkar i undersökningen (35%).

Arbetets omfattning och karaktär

Studenterna som arbetar parallellt med studierna lägger i genomsnitt ned 10 timmar i veckan på sitt arbete. Studenterna på fristående kurs arbetar i något högre grad (12 h/v) än programstudenterna (9 h/v). Mest arbetar genusvetarna (16 h/v) och de som läser statsvetenskap (16 h/v) och sociologi (16 h/v) på fristående kurs. Sett till enskilda studenter varierar arbetsinsatsen kraftigt. Drygt en tredjedel arbetar 1-5 timmar i veckan och lika många arbetar 10-19 timmar i veckan. Omkring var tionde heltidsstudent arbetar mer än 20 timmar i veckan.

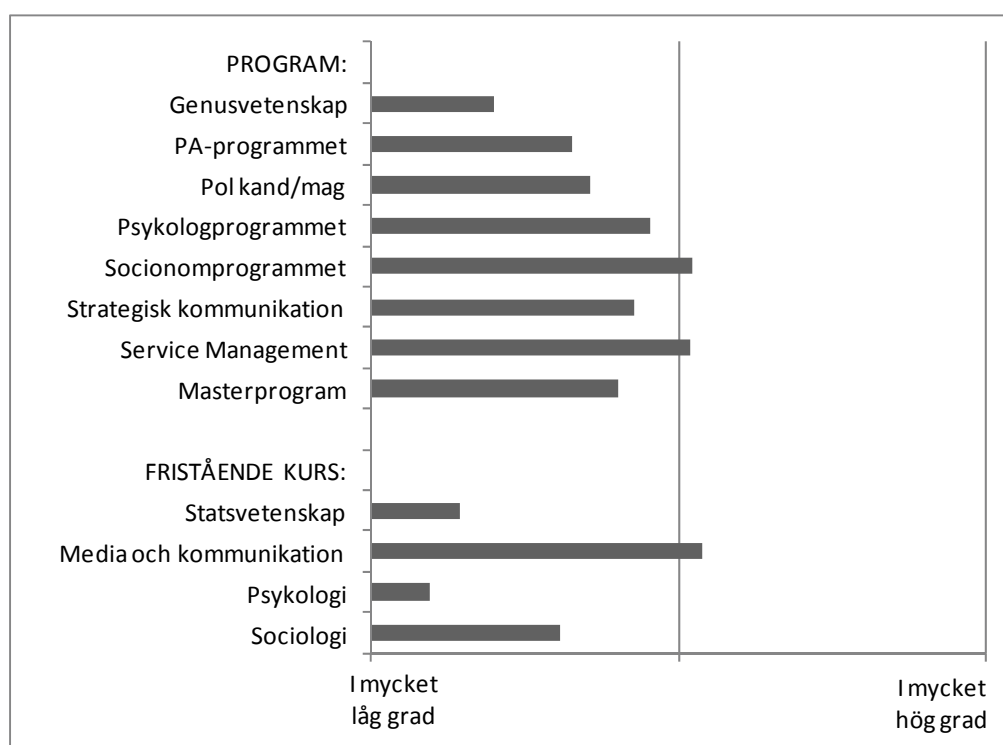
¹⁵ Samtliga studenter på Psykoterapeutprogrammet arbetar parallellt med studierna. Studenterna studerar emellertid på halvfart och ingår därmed inte i redovisningen.

Diagram 2:5 Arbetsinsats bland heltidsstudenterna som arbetar parallellt med studierna. Antal timmar per vecka.

För omkring en tredjedel av studenterna ligger det parallella arbetet i linje med utbildningen. Sett till olika utbildningar gäller detta främst för studenter på socionomprogrammet, Service Management samt media och kommunikation (diagram 2:6). Det är dock vanligare att arbetet inte har några direkta berörningspunkter med studierna. Nästan hälften (48%) uppger att deras arbete i låg eller mycket låg grad ligger i linje med utbildningen.

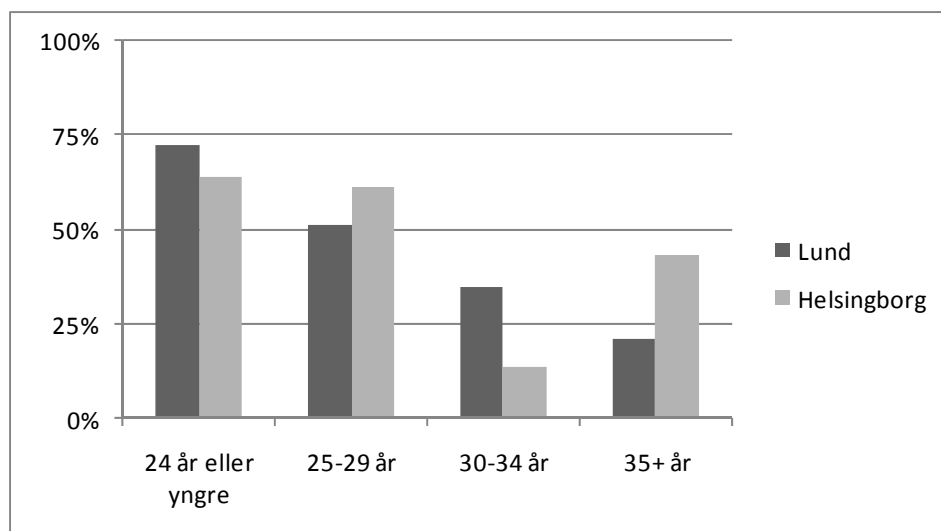
Diagram 2:6 I vilken utsträckning ligger arbetet i linje med utbildningen? Fördelat utifrån utbildningstillhörighet.

Boendesituation

Oavsett om studierna är förlagda till Lund eller Helsingborg bor omkring sex av tio studenter på studieorten. Detta varierar emellertid med ålder. Det är i mycket högre grad de yngre studenterna som bor på studieorten. Detta gäller i synnerhet för Lund där nästan tre fjärdedelar av dem som är 24 år eller yngre bor på studieorten (73%). I gruppen över 34 år bor endast omkring var femte i Lund (21%). I Helsingborg är mönstret inte lika tydligt. Helsingborgsstudenterna som är 24 år eller yngre bor i drygt sex fall av tio i Helsingborg (64%). Bland Helsingborgsstudenterna över 34 år bor drygt fyra av tio Helsingborg (43%).

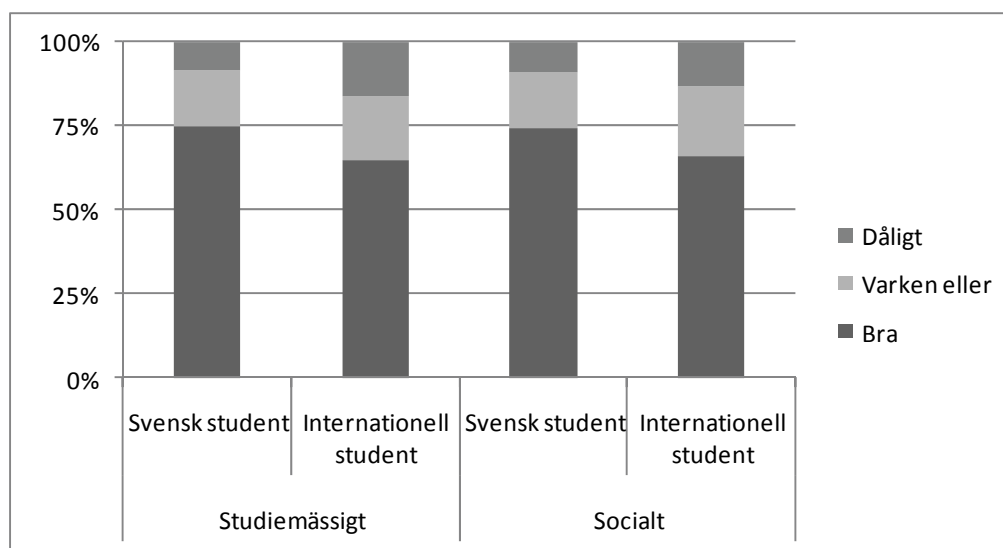
Diagram 2:7 Andel Lunda- och Helsingborgsstudenter som bor på studieorten, per åldergrupp.

Av de Lundastudenter som inte bor i Lund är merparten bosatta i Malmö. I övrigt bor ganska många på någon ort i Skåne utanför Lund eller Malmö. Några bor i Sverige utanför Skåne och ytterligare några bor i Köpenhamn. Omkring hälften av Helsingborgsstudenterna som inte bor på studieorten är till lika stora delar bosatta i Malmö eller Lund. Den andra hälften bor oftast i någon annan skånsk ort, ofta i närheten av Helsingborg (t ex Ängelholm, Landskrona, Bjuv, Klippan eller Åstorp). Ytterligare några studenter är bosatta i Halland.

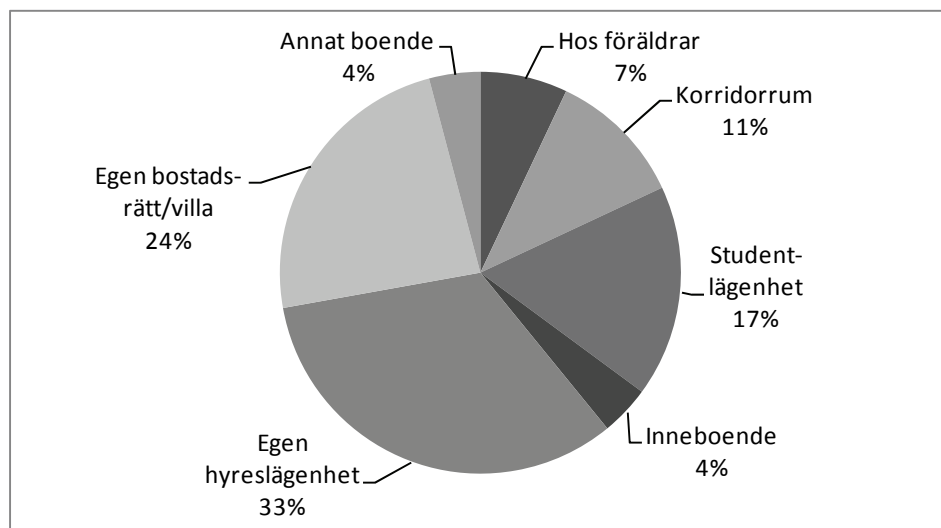
Den stora merparten, omkring tre fjärdedelar av studenterna, trivs bra med sitt boende i såväl ett studiemässigt som ett socialt hänseende. Samtidigt bör noteras att de internationella studenterna tycks ha mer betänkligheter kring sitt boende än vad de svenska studenterna har. Merparten av de internationella studenterna är förvisso nöjda med sin boendesituation men andelen missnöjda är större än bland de svenska studenterna (diagram 2:8).

Diagram 2:8 Hur fungerar boendet studiemässigt och socialt? Fördelat utifrån svensk/internationell student.

Den vanligaste boendeformen är hyreslägenhet. Omkring en tredjedel av studenterna har ett eget hyreskontrakt (diagram 2:9). Nästan en fjärdel bor i en bostadsrätt eller villa. Detta gäller i betydligt högre grad för studenter i de äldre studentgrupperna än i de yngre. Omkring var femte student bor i studentlägenhet och omkring var tionde på korridorrum. Dessa boendeformer är betydligt vanligare bland yngre än bland äldre studenter.

Diagram 2:9 Studenternas boendeform.

Studenternas boendeform varierar också med studieort. Medan 15% av Lundastudenterna bor i korridorrum bor bara ett fåtal av dem som läser i Helsingborg på korridor. Å andra sidan är egen hyresrättslägenhet betydligt vanligare bland Helsingborgsstudenterna (43%) än bland Lundastudenterna

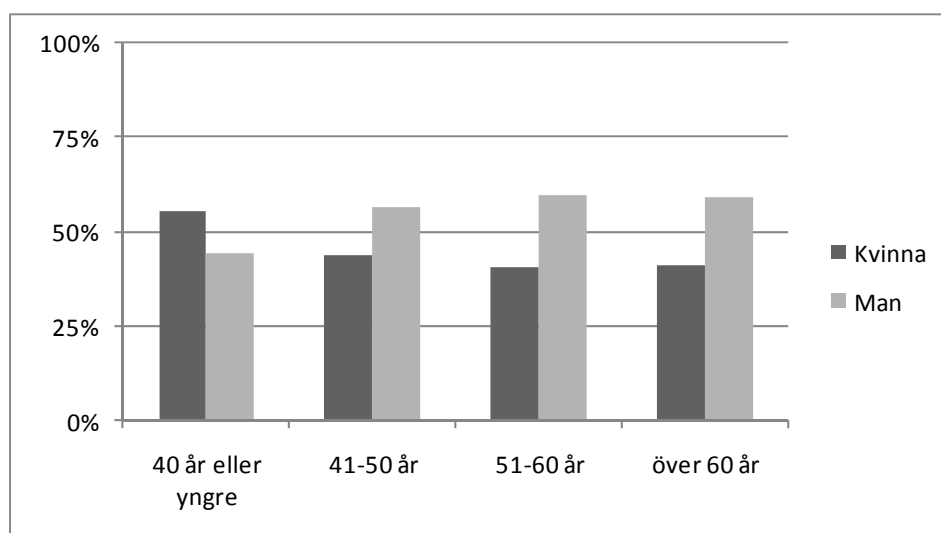
(29%). I sammanhanget kan också noteras att de Lundastudenter som har egen hyresrätt i många fall bor utanför studieorten. Av de Lundastudenter som bor i Lund har färre än var femte egna hyreskontrakt.

2.2 Lärargruppen

Lärarna inom samhällsvetenskaplig fakultet har i genomsnitt undervisat i 12 år vid Lunds universitet. Den sammantagna undervisningserfarenheten i lärargruppen är således omfattande. Samtidigt är variationen stor mellan enskilda lärare. En fjärdedel har undervisat i 5 år eller mindre och drygt var tionde har undervisat i 20 år eller mer.

Skillnaderna i undervisningserfarenhet vittnar om en varierad ålderssammansättning och lärarnas ålder är också utspridd mellan olika åldersgrupper. Omkring en femtedel är under 40 år och nästan lika många är 60 år eller äldre. En tredjedel befinner sig i åldersgruppen 40-50 år och något färre är mellan 50 och 60 år (26%). Något fler av lärarna är män (55%) än kvinnor (45%). Den knappa majoriteten av män avspeglar en skev könsfördelning i de äldre åldersgrupperna (diagram 2:10). Bland de yngre lärarna är förhållandet det omvända. Lärarna som är yngre än 40 år består i något högre grad av kvinnor än män.

Diagram 2:10 Lärargruppens könsfördelning i olika åldersgrupper.

Befattningskategori, anställningsform och undervisningsnivå

Den stora merparten av lärarna arbetar heltid (86%). Arbetsveckorna är emellertid ofta längre än 40 timmar. Heltidsarbetande arbetar i genomsnitt 49 timmar i veckan och omkring var femte lärare uppger att de arbetar så mycket som 60 timmar eller mer i veckan. Merparten av lärarna är anställ-

da som universitetslektorer (69%). Omkring en tiondel har en professorsanställning (11%) och något fler är universitetsadjunkter (12%). Inom svarsgruppen finns stora könsskillnader mellan professorer och adjunkter. Medan 10 av 13 professorer är män är 9 av 14 adjunkter kvinnor. En mindre vanlig anställningsform är biträdande lektor (5%) och enstaka har en post-doc-tjänst.

Åtta av tio lärare har en tillsvidareanställning och resterande har olika former av tidsbegränsade anställningar. Män (86%) är tillsvidareanställda i högre grad än kvinnor (70%). Detta skulle kunna förklaras av att kvinnor är något överrepresenterade i den yngsta åldersgruppen och att det är betydligt ovanligare med tillsvidareanställningar inom denna. Bara omkring fyra av tio (42%) av de lärare som är 40 år eller yngre har en tillsvidareanställning. Men även i den yngsta åldersgruppen är män tillsvidareanställda i betydligt högre grad än kvinnor. 7 av 12 manliga lärare som är 40 år eller yngre har en tillsvidareanställning och samma sak gäller för 4 av 14 av kvinnorna.

Drygt åtta av tio undervisar på grundnivå och omkring sju av tio undervisar på avancerad nivå. Medan en större andel kvinnor än män undervisar på grundnivå är det betydligt vanligare att män undervisar på forskarnivå. Nästan hälften (44%) av männen bedriver undervisning på forskarnivå. Samma sak gäller för färre än var fjärde kvinna (23%).

Andel forskning och undervisning i tjänsten

Det finns en stor variation i fråga om hur mycket lärarna undervisar respektive forskar inom ramen för sina tjänster. De lärare som undervisar allra mest ägnar nästan all sin arbetstid (91-100%) åt undervisning. De som undervisar minst lägger 10% eller mindre av sin tid på undervisning. Mest tid på undervisning lägger adjunkter (66%) och lektorer (56%). Professorer lägger i genomsnitt 40% av sin arbetstid på undervisning. I detta sammanhang kan också noteras att lärarnas pedagogiska arbete sträcker sig bortom den konkreta undervisningssituationen och studentkontakterna. Nästan samtliga har omfattande erfarenhet av att utforma examinationer och de flesta har i någon utsträckning varit aktiva med att skriva kursplaner och formulera lärandemål. Bland de yngre lärarna är erfarenheten något mindre i dessa avseenden. Detta gäller framförallt att skriva kursplaner och att formulera lärandemål.

Generellt sett finns mindre tid till forskning än undervisning. Samtidigt är variationen stor. Medan några lärare har mycket begränsat utrymme för att bedriva forskning ägnar andra merparten av sin tid åt forskning. Lektorer

(36%) och adjunkter (42%) lägger minst andel av sin arbetstid på forskning. Mest forskar de som är forskningsassistenter (75%).

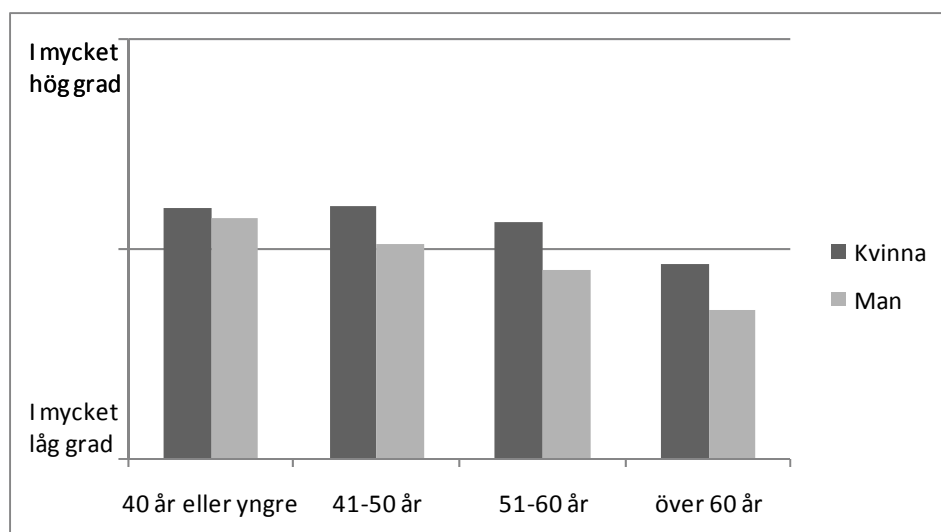
Högskolepedagogisk utbildning: behov, deltagande och behållning

Olika lärare ger uttryck för olika behov av kompetensutveckling i förhållande till sina pedagogiska arbetsuppgifter. Omkring var fjärde lärare uppger att de har ett litet eller obefintligt behov. För var tredje lärare är behovet å andra sidan stort (26%) eller mycket stort (8%). Behovet uttrycks som något större bland de kvinnliga lärarna och inom den yngsta åldersgruppen (40 år eller yngre). Det är dock inte fråga om några större skillnader. En del lärare preciserar också inom vilka områden som de vill fortbilda sig. Det går emellertid inte att urskilja något behov som generellt sett framstår som större än andra. Någon lärare önskar fortbildning i fråga om att sätta igång aktiviteter där studenternas lärande ställs i centrum, inte minst i stora undervisningsgrupper. I anslutning till detta uttalar några lärare också ett särskilt intresse för case-metodik. Andra lärare önskar kompetensutveckling i handledning av doktorander, Internet-pedagogik och i att undervisa på engelska. Vidare lyfter någon lärare fram ett specifikt intresse för seminariets roll i undervisningen och den gruppdyamik som uppstår i seminarierummet. Några lärare skriver att de snarare är intresserade av ämnesfördjupning än av högskolepedagogik.

Även om långt ifrån alla uttrycker ett explicit intresse av pedagogisk fortbildning har nästan samtliga (89%) gått någon högskolepedagogisk utbildning vid Lunds universitet. Därtill har nästan var fjärde (23%) gått högskolepedagogisk kurs vid annat lärosäte än Lund. Enstaka (5%) har inte tagit del av någon högskolepedagogisk kurs alls.

I vilken grad har utbildningen bidragit till lärarnas pedagogiska utveckling? Hur värderar lärarna den högskolepedagogiska utbildningen vid Lunds universitet? Bedömningarna varierar stort mellan olika lärare. För fyra av tio har utbildningen i hög (29%) eller mycket hög grad (11%) bidragit till deras utveckling som universitetslärare. En ganska stor andel är emellertid tveksam. Drygt var fjärde lärare menar att behållningen varit liten (16%) eller obefintlig (11%). Bedömningarna varierar tydligast med kön och ålder (diagram 2:13). Manliga lärare är mer skeptiska än kvinnliga lärare och ju äldre och mer egen undervisningserfarenhet männen har, desto större kritik riktas mot de högskolepedagogiska utbildningarna. Även bland kvinnorna tenderar äldre och mer erfarna lärare att skatta utbildningen lägre än de yngre.

Diagram 2:11 Har den högskolepedagogiska utbildningen vid Lunds universitet bidragit till din utveckling som lärare? Fördelat utifrån kön och ålder.

Undervisningserfarenhetens betydelse lyfts också fram som en viktig aspekt i lärarnas kritiska reflektioner kring den högskolepedagogiska utbildningen. I vissa fall är emellertid kritiken frikopplad från undervisningserfarenheten och förmedlar ett mera allmänt och opreciserat missnöje:

Introduktionskurserna på CED är poänglösa om man har lång undervisningserfarenhet. Teaching and Learning through English nyttig. Nivåanpassa fortbildningen. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet).

Det mesta lär man sig genom erfarenhet (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

Oerhört låg standard. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

Lärare som vill framhålla den högskolepedagogiska utbildningens betydelse poängterar å sin sida betydelsen av att utbildningstillfällena ger möjlighet att reflektera över lärarrollen och att utbildningen kan fungera som ett pedagogiskt forum för diskussioner med kollegor:

Det har nog varit nyttigt att reflektera över lärarrollen. Övningsuppgifter/exam.uppgifter har inneburit en del faktiska förändringar/insatser i undervisningen. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

Mest värde att byta erfarenheter med kollegor. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

Bra kursinnehåll + bra att få möta kollegor från andra institutioner. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

Bra med utbildning i pedagogik. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

Pedagogiskt utvecklingsarbete: möjligheter och begränsningar

Sett till lärarnas intresse framstår förutsättningarna för pedagogiskt utvecklingsarbete inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet som goda. Nästan åtta av tio lärare uppger att deras intresse för att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete är stort (29%) eller mycket stort (48%). Dessutom anser den stora merparten (74%) att det är mycket viktigt att institutionsledningen intresserar sig för kursutveckling. Att döma av svaren kan institutionsledningarna som regel också svara upp mot lärarnas förväntningar. Drygt sex av tio (61%) är nöjda eller mycket nöjda med hur ledningen engagerar sig i kursutveckling och bara enstaka lärare uttrycker missnöje.

När lärarna själva bedömer förutsättningarna för att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete finns emellertid en ganska utbredd skepsis. Färre än hälften (43%) tycker att förutsättningarna är goda och var fjärde beskriver förutsättningarna som dåliga. Även om det egna intresset kan vara stort uppger några att individualism och avsaknad av pedagogiska arenor står i vägen. Lärarna ser emellertid bristen på tid och resurser som det största hindret. Framförallt pekar många på en tungrodd och omfattande administrativ börda:

Administrativa uppgifter ökar och tar mycket tid som borde ägnas åt kursutveckling och studenter. Administrativa system styr arbetsrytm och planeringen på ett negativt sätt, t ex schema ska läggas innan kursutveckling är klar. Kursplaner ska spridas för godkännande och det tar en månad innan besked kommer. Ändringar som ska göras har ingen betydelse för undervisningen och förbättrar inget för studenten. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

För mycket administration! För lite tid till fördjupningsarbete, utveckla och förändra befintliga kurser. För lite av kollektivt ansvar, för mycket individuella prestationer som räknas. Meritering och rankingsystem tillgodoser inte kvalitet på lärande på grundutbildningen. Glappet tenderar att växa. Kraven är för många och disparata, svårt att känna sig nöjd med de arbetsinsatser som man gör. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

En större del av min tid handlar om "byråkrati". LU måste fråga sig om den är ändamålsenlig. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

*Bolognaprocessen slet enormt (150% under två år utan kompens-
tion). Prioritera kärnuppgifterna och minska administrationens
möjligheter att lasta över uppgifter på lärare och forskare! (Lärare,
Samhällsvetenskaplig fakultet).*

En annan omständighet som kan tolkas som ett hinder för det pedagogiska utvecklingsarbetet är att många lärare ställer sig tveksamma till hur universitetet värderar pedagogiska meriter vid tillsättning av tjänster. Hälften framhåller att frågan är mycket angelägen men bara var femte är tillfredsställd med nuvarande praxis.

3. Studenters och lärares trivsel vid Lunds universitet

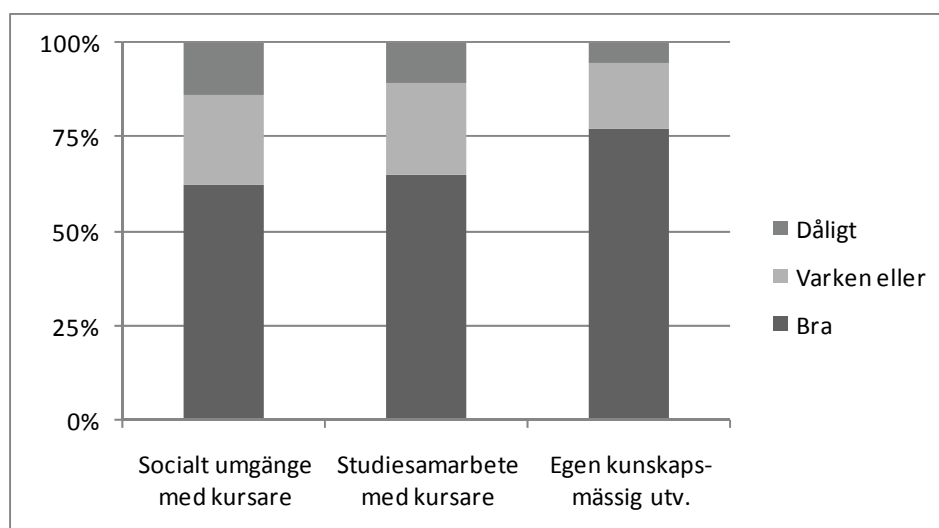
Generellt sett trivs både studenter och lärare med att vara studenter respektive lärare vid Lunds universitet. Bland studenterna uppger drygt åtta av tio att de trivs bra (42%) eller mycket bra (40%) med att studera i Lund. Ett fåtal trivs dåligt (5%) eller mycket dåligt (1%). Lärarna ger i lika hög grad uttryck för att trivas med att vara verksamma som lärare vid Lunds universitet. Nästan nio av tio trivs bra med sina undervisningsrelaterade arbetsuppgifter (86%) och bara ett fåtal uppger att de trivs dåligt (2%).

3.1 Trivseln i studentgruppen

Studenternas generella trivsel är i princip lika hög oberoende av kön, ålder, hemmavarande barn eller om man är svensk student med utländsk bakgrund. Inte heller huruvida man studerar på program eller fristående kurs tycks ha någon betydelse för den allmänna trivseln. Trivseln är också hög bland de flesta internationella studenter. Ändå är andelen internationella studenter (16%) som inte trivs större än i den svenska studentgruppen (6%).

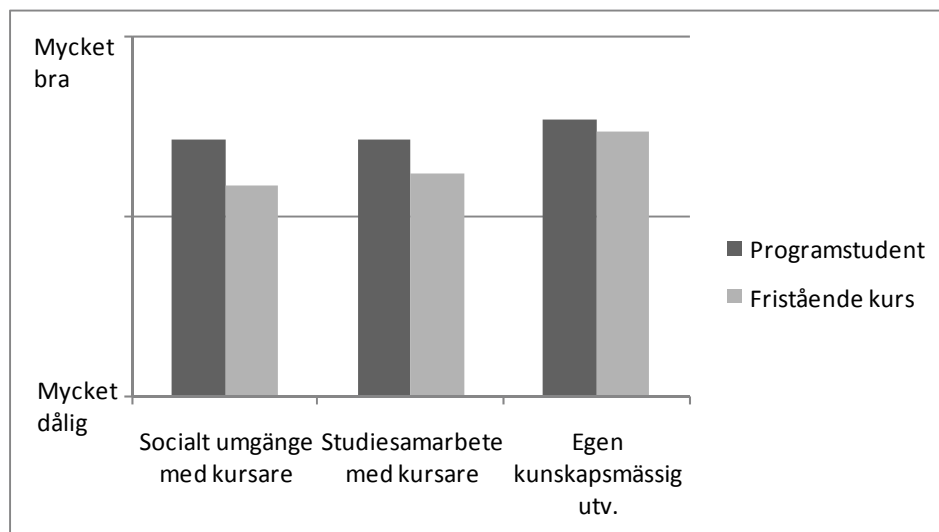
Om trivseln specificeras till att handla om socialt umgänge och samarbete med kursare samt egen kunskapsmässig utveckling blir bilden något mer diversifierad. Medan den egna kunskapsutvecklingen värderas högt av de allra flesta är något fler tveksamma till det sociala umgänget och studiesamarbetet (diagram 3:1).

Diagram 3:1 Trivsel i studiemiljön med avseende på det sociala umgänget, studiesamarbetet med kursare och den egna kunskapsmässiga utvecklingen.

I dessa avseenden finns inga skillnader mellan svenska och internationella studenter. Däremot föreligger skillnader mellan olika utbildningar. De som studerar på Psykoterapeutprogrammet är mest nöjda med sin studiemiljö i samtliga avseenden. En annan skillnad är att manliga studenter värderar studiemiljön något lägre än kvinnliga studenter. Den tydligaste tendensen är emellertid att de som studerar på program har något lättare att finna sig tillrätta i studiemiljön än de som studerar på fristående kurs (diagram 3:2).

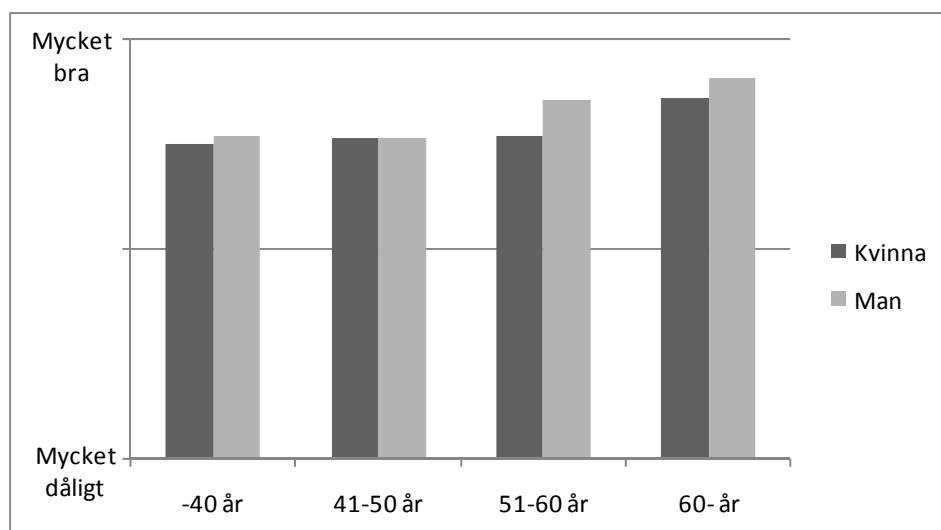
Diagram 3:2: Trivsel i studiemiljön med avseende på det sociala umgänget, studiesamarbetet med kursare och den egna kunskapsmässiga utvecklingen. Fördelat utifrån programstudenter/studenter på fristående kurs.

3.2 Trivseln i lärargruppen

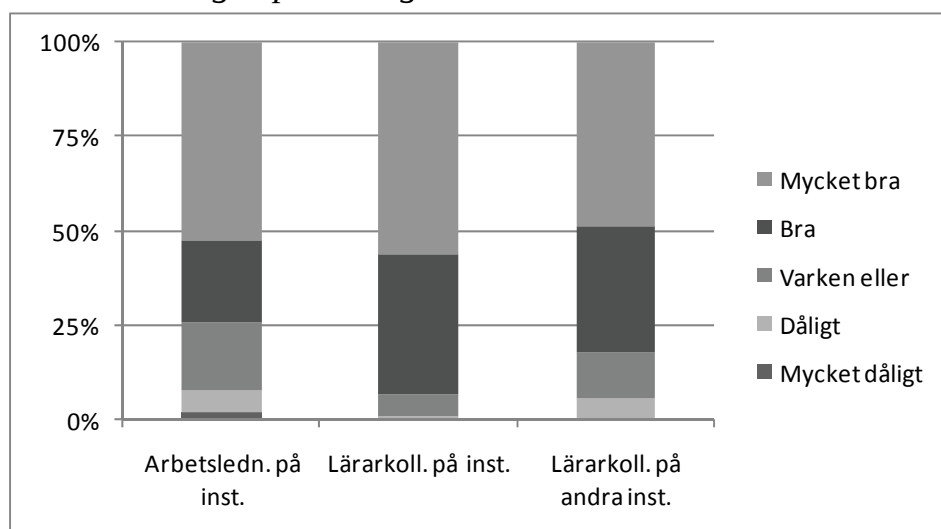
Lärarna trivs generellt sett bra med sina undervisningsrelaterade arbetsuppgifter. Även om trivseln överlag är stor trivs en del lärare något bättre med att undervisa än andra. Sett till anställningsform utmärker sig universitetsadjunkterna som den grupp som är allra mest tillfredsställd med undervisningen. Den generella tendensen är annars att trivseln varierar med ålder. Ju äldre och mer erfaren som den enskilde läraren är, desto bättre trivs läraren med att undervisa. Tendensen gäller för både män och kvinnor. Samtidigt är män generellt sett något mer tillfredsställda med sin arbetssituation som lärare än vad kvinnorna är.

Diagram 3:3 Lärarnas trivsel med sina undervisningsrelaterade arbetsuppgifter, fördelat utifrån kön och ålder.

Den generellt sett höga graden av trivsel upprepar sig i fråga om hur samarbetet med kollegor och institutionsledning fungerar (diagram 3:4). Nästan samtliga trivs bra eller mycket bra med samarbetet med lärarkollegorna på institutionen. De som har erfarenhet av att samarbeta med lärarkollegor på andra institutioner är också mycket nöjda med hur samarbetet gestaltar sig och få uttrycker något negativt om samarbetet med institutionsledningen. I dessa avseenden finns inga tydliga skillnader mellan olika grupper av lärare.

Diagram 3:4 Hur fungerar lärarnas samarbete med institutionsledningen och lärarkollegor på den egna institutionen och andra institutioner?

4. Studiesituation, studentstöd och studiemiljö

Hur mycket tid lägger studenterna ner på sina studier? Hur bedömer de studiernas svårighetsgrad? Anser de sig vara behov av ytterligare stöd inom något område? Hur uppfattar studenterna studiemiljön inom sin utbildning i samhällsvetenskap vid Lunds universitet? Detta kapitel ger perspektiv på hur studenterna beskriver sin studiesituation, hur de värderar olika former av studentstöd och hur de bedömer sin studiemiljö utifrån en rad olika aspekter. I flera fall kan studenternas bedömningar jämföras med lärarnas perspektiv på samma företeelser. Detta gäller framförallt i fråga om vilka särskilda behov av stöd som lärarna uttyder i studentgruppen och hur de förhåller sig till de digitala resurserna i studiemiljön.

4.1 Studieinsats

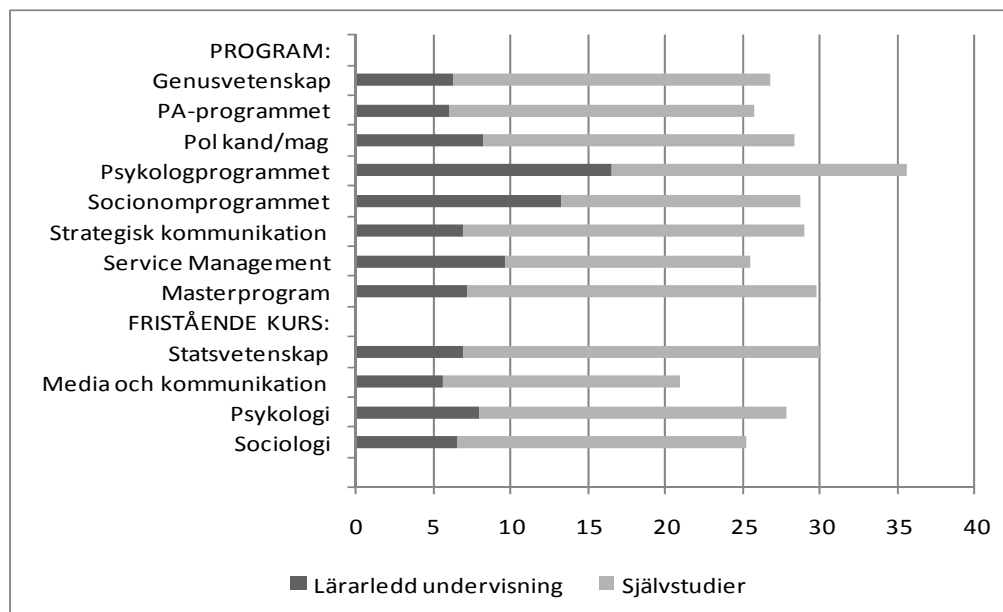
Studenternas studieinsats identifierades som ett utvecklingsområde i 2003 års barometer för samhällsvetenskap. Mot bakgrund av att studenterna ägnade sina studier omkring 25 timmar i veckan framhölls att studieinsatsen var låg.¹⁶ Särskilt ifrågasattes den lärarledda undervisningen som uppgick till åtta timmar i veckan. Att döma av föreliggande undersökning tycks studieinsatsen ha ökat. 2009 års studentgrupp lägger i genomsnitt 28 timmar i veckan på sina studier vilket är tre timmar mer än vad studentgruppen sex år tidigare gjorde. Skillnaden verkar till stor del kunna förstås mot bakgrund av en ökad mängd lärarledd undervisning som i genomsnitt uppgår till omkring 10 timmar i veckan.

Samtidigt som studieinsatsen generellt sett tycks ha ökat är det viktigt att notera att det finns stora skillnader mellan olika utbildningar och studentgrupper. Exempelvis lägger programstudenterna mer tid på sina studier än studenterna på fristående kurser. Medan de förra ägnar sina studier knappt 29 timmar i veckan lägger de senare ned 26 timmar i veckan. Detta hänger samman med att den lärarledda undervisningen är betydligt mer omfattande på programmen. Medan programstudenterna i genomsnitt har drygt 11 timmars lärarledd undervisning i veckan har de som studerar på fristående kurs 7 timmar.

¹⁶ Utvärderingsenheten (2004): Studentbarometern: samhällsvetenskap och ekonomi. Rapport nr 2004: 225.

Med en studieinsats på 35 timmar i veckan lägger studenterna på psykologprogrammet mest tid på sina studier (diagram 4:1). Detta kan kopplas till att de har betydligt mer lärarledd undervisning än nästan samtliga andra. Bara studenterna på socionomprogrammet är i närheten av att ta del av samma mängd lärarledd undervisning.

Diagram 4:1 Studieinsats, lärarledd undervisning och självstudier bland heltidsstudenter inom samhällsvetenskap, antal timmar per utbildningstillhörighet.¹⁷

Hur mycket tid som studenterna lägger ned på sina studier skulle kunna hänga samman med parallella åtaganden som arbete bredvid studierna eller familjeliv. Det finns dock ingen skillnad i studieinsats mellan de heltidsstudenter som arbetar parallellt med studierna och de som inte har något arbete. Det finns inte heller någon större skillnad i studieinsats mellan de studenter som har hemmavarande barn och de som inte har det. Tydligast varierar studieinsatsen istället med ålder: de yngre studenterna tenderar att lägga ned mindre tid på sina studier än de äldre. Studenter som är 21 år eller yngre ägnar knappt sexton timmar i veckan åt sina självstudier medan de som är mellan 35 och 39 år lägger nästan 22 timmar. Minst självstudietid rapporteras av de studenter som är under 21 år och läser på fristående kurs. Trots heltidsstudier och begränsad lärarledd undervisning uppgår självstudierna till knappt 13 timmar i veckan. Inklusivt lärarledd undervisning uppgår den totala studieinsatsen för de yngsta heltidsstudenterna på fristående kurs till knappt 20 timmar i veckan.

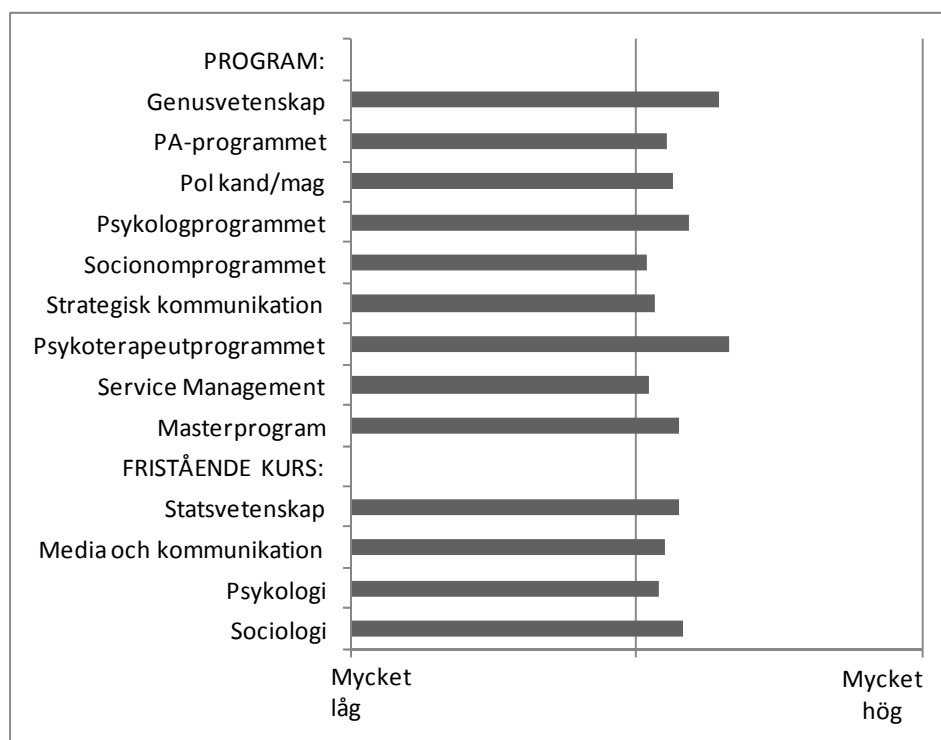
¹⁷ Redovisningen bygger på studenter som studerar på heltid. Eftersom detta inte gäller för någon på Psykoterapeutprogrammet ingår inte dessa studenter i redovisningen.

4.2 Studiernas svårighetsgrad

Även om studieinsatsen ibland framstår som begränsad tycks få studenter uppleva att studierna är för enkla. Bara ett fåtal studenter inom samhällsvetenskaplig fakultet (3%) bedömer studiernas svårighetsgrad som mycket låg och de som studerar minst – de unga studenterna på fristående kurs – ger inte uttryck för att tycka att studierna är enklare än andra. Lika få studenter framhåller att studierna skulle vara alltför belastande.

Studenter på olika utbildningar gör i hög grad samma bedömning av studiernas svårighetsgrad (diagram 4:2). Något högre svårighetsgrad påtalas dock inom genusvetenskapligt program och psykoterapiutbildningen. Studenterna på socionomprogrammet, Service Management och strategisk kommunikation antyder å sin sida en något lägre svårighetsgrad.

Diagram 4:2 Studiernas svårighetsgrad. Fördelat utifrån utbildningstilhörighet.

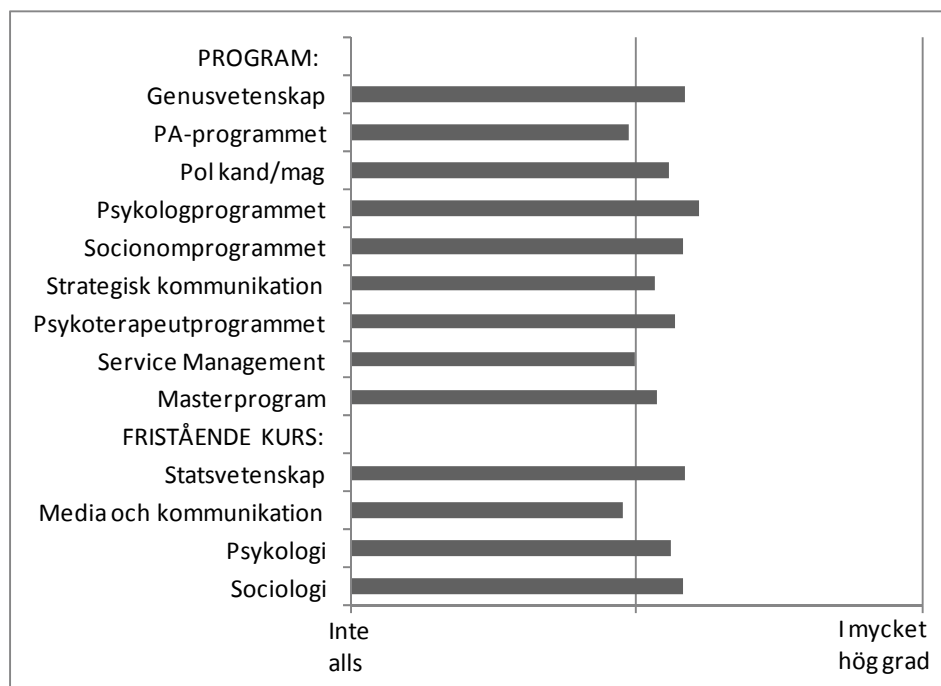
Samtidigt som studenternas bedömning av svårighetsgraden i viss mån skiljer sig åt mellan olika utbildningar bör noteras att studenternas bedömningar också skiljer sig åt inom en och samma utbildning. Inom varje utbildning finns med andra ord både studenter som anser att studierna är förhållandevis enkla och de som tycker att studierna är betydligt svårare. Att utbildningen i sig inte är avgörande för studenternas upplevelser av svårighetsgraden aktualiserar frågan om vilka studentgrupper som bedömer studierna som svårare än andra. De som bedömer svårighetsgraden högst är studenter

som uppger att de har något funktionshinder vilka försvårar studierna. Därtill tenderar studenter som kommer från hem utan akademisk utbildningstradition tycka att studierna är mer krävande än studenter som har högskoleutbildade föräldrar. I sammanhanget kan också noteras att de internationella studenterna på engelskspråkiga masterprogram tycker att studierna är svårare än sina svenska kurskamrater.

4.3 Upplevelse av stress

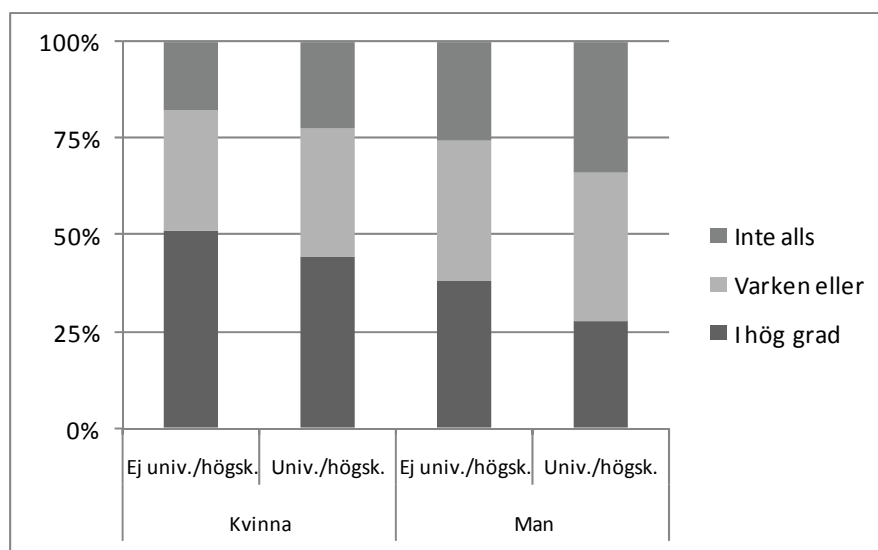
Universitetsstudier kan periodvis upplevas som stressande, inte minst i relation till tentamensperioder. Drygt fyra av tio uppger också att de i hög grad kan uppleva sina studier som stressande. Samtidigt uppger fler än hälften att stressnivån är måttlig eller låg och ingen av utbildningarna tycks inrymma studenter som generellt sett är påtagligt stressade över sina studier (diagram 4:3).

Diagram 4:3 Studenternas upplevelse av stress. Fördelat utifrån utbildningsgrupp.

Funktionshindrade studenter upplever högre grad av stress än andra. I gruppen uppger drygt sex av tio att studierna i hög eller mycket hög grad är stressande. Därtill tycks kvinnor vara något mer stressade än män. Detta gäller särskilt för kvinnor som kommer från hem utan akademisk utbildningstradition (diagram 4:4).

Diagram 4:4 Studenternas upplevelse av stress. Fördelat utifrån kön och föräldrarnas utbildningsbakgrund.

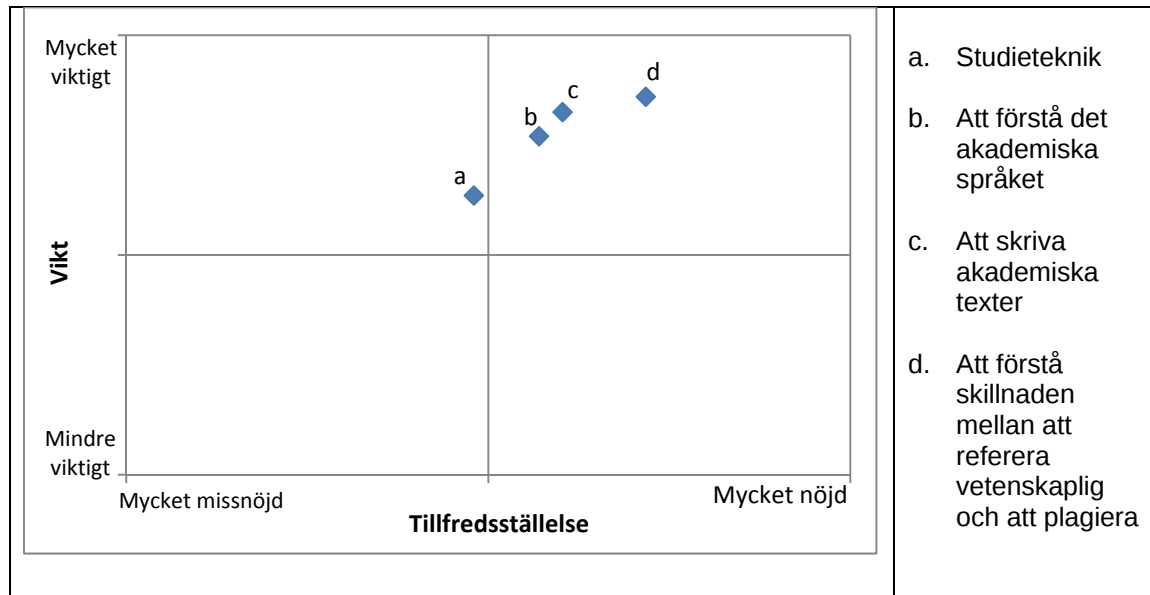

4.4 Studenternas behov av stöd i studiesituationen

Inom vilka områden har studenterna behov av stöd och hur tillfredsställda är de med det stöd som utbildningarna ger? Studentgruppen bedömde fyra aspekter av studiestöd både utifrån hur viktigt de anser att respektive studiestöd är och hur nöjda de är med hur stödet fungerar inom deras utbildning. Svaren visar att studenterna tycker att det är mycket viktigt att utbildningen är aktiv i förhållande till utvecklingen av studentgruppens förståelse för det akademiska språket och att den ger vägledning i fråga om att skriva akademiska texter. En annan angelägen fråga är att utbildningen kan tydliggöra skillnaden mellan att referera och plagiera. Att utbildningen kan ge stöd och råd avseende studieteknik är generellt sett en mindre angelägen fråga. Som diagram 4:5 visar är studenternas tillfredsställelse med utbildningen störst i förhållande till de studiestöd som bedöms som viktigast.

Mönstret är i stora drag detsamma inom de olika utbildningarna. Vissa skillnader föreligger dock mellan olika studentgrupper. Behovet av stöd i de efterfrågade avseendena är i samtliga fall störst inom den yngsta studentgruppen som är 21 år eller yngre. I sammanhanget bör noteras att de för den sakens skull inte är mindre nöjda än andra med hur utbildningen fungerar. Noterbart är också att studenter från hem utan akademisk utbildningstradition inte påtalar behov av stöd i särskilt mycket högre grad än andra. Däremot är behovet av stöd större i gruppen av studenter som uppger att de har något funktionshinder som försvårar studierna.

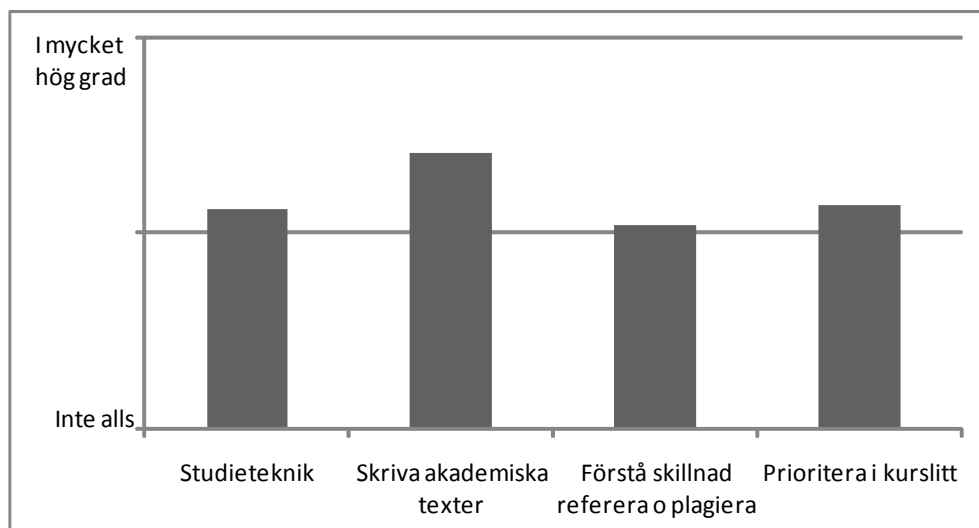
Diagram 4:5 Studenternas bedömning av utbildningens stöd inom följande områden. Vikt och tillfredsställelse.

4.5 Lärarperspektiv på studenternas behov av studiestöd

När lärarna bedömer studenternas behov av stöd framstår framförallt studenternas förmåga att skriva akademiska texter som ett problemområde (diagram 4:6). I detta avseende sammanfaller alltså studenternas och lärarnas bedömningar. Samtidigt som studenterna beskriver stödet som mycket viktigt bekräftas behovet av lärarna. Även om studenterna generellt sett är ganska nöjda med det stöd som de får bör noteras att flera lärare ger uttryck för att skrivprocessen är ett bekymmer. Så många som sju av tio lärare upplever att studenterna i hög (44%) eller mycket hög grad (26%) är i behov av extra hjälp i skrivprocessen.

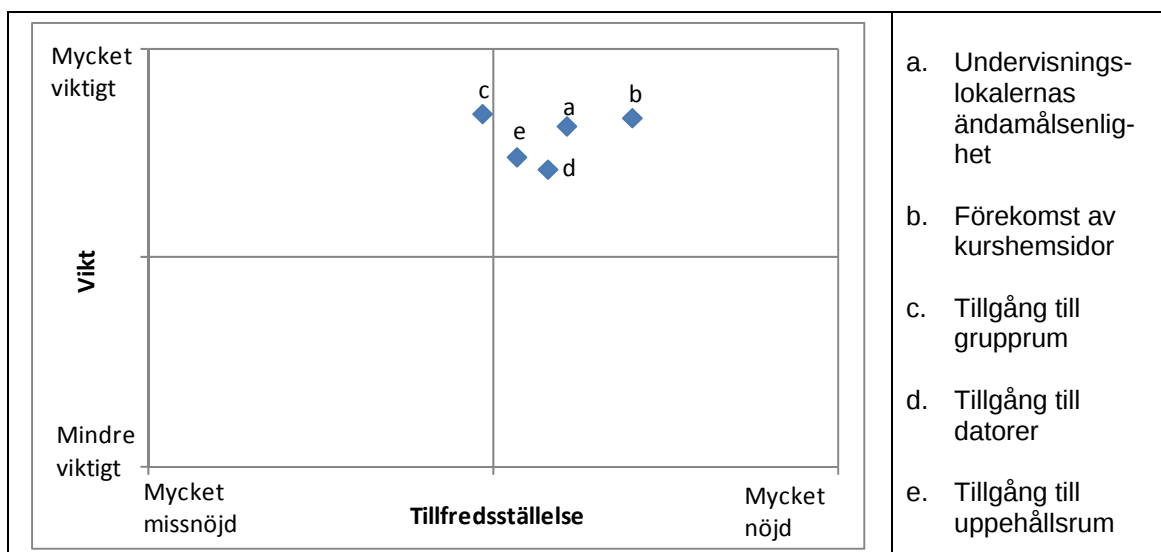
Diagram 4:6 I vilken grad bedömer lärarna att studenterna behöver extra stöd inom följande områden?

4.6 Studiemiljö

När studenterna reflekterar kring sin studiemiljö lyfts undervisningslokaler-na och tillgång till grupprum fram som viktiga inslag. Därtill framhåller den stora merparten att det är viktigt att varje kurs har en kurshemsida. Att ha tillgång till uppehållsrum samt datorer utanför hemmet är jämförelsevis något mindre angelägna aspekter. Inte desto mindre bör framhållas att över hälften anser att även dessa aspekter är viktiga. Studenterna uppgav också hur nöjda de är med samma aspekter av studiemiljön och svaren visar att studenterna inte alltid är nöjda med aspekter av studiemiljön som de framhåller som mycket viktiga (diagram 4:7). Detta gäller framförallt tillgången till grupprum. Bristen på grupprum framhålls av studenter inom samtliga utbildningar. Kritiken är dock inte lika omfattande inom psykolog- och psykoterapeutprogrammet som inom övriga utbildningar. Kurshemsidorna framhålls som en annan mycket viktig aspekt av studiemiljön. I detta avseende är studenterna emellertid betydligt nöjdare. Särskilt nöjda är studenterna som läser media och kommunikation på fristående kurs. Nästan samtliga (90 %) av dem som besvarat enkäten är nöjda eller mycket nöjda med kurshemsidorna.

Diagram 4:7 Studenternas bedömning av olika aspekter av studiemiljön. Vikt och tillfredsställelse.

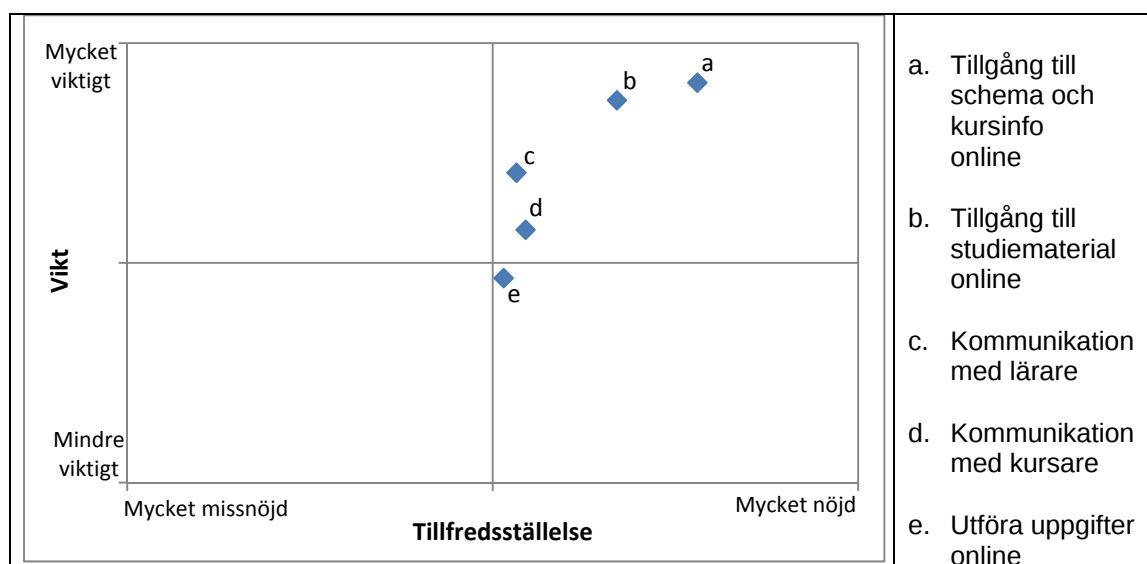
Ett annat viktigt inslag i studiemiljön är universitetsbiblioteken. Åtta av tio studenter framhåller att bibliotekens tillgänglighet med avseende på öppettider är en mycket viktig fråga och nästan sju av tio (67%) betraktar tillgången till läsplatser som mycket viktig. Bland dem som lyfter fram öppettidernas betydelse är var femte student (21%) missnöjd och sex av tio (60%) nöjda med tillgängligheten i detta avseende. Studenterna är generellt sett mer kritiska till tillgången till läsplatser. Bland dem som framhåller frå-

gan som mycket viktig är fyra av tio (38%) förvisso nöjda med de faktiska förhållandena. Men lika många (38%) efterlyser fler läsplatser.

4.7 Digitala resurser

Studenterna har också gett uttryck för sina behov av digitala inslag i utbildningen och detta tycks i första hand gälla kursadministrationen. Den stora merparten anser att det är av stor betydelse att ha digital tillgång till schema, kursinformation och studiematerial. Studenterna är också nöjda med sina utbildningar i dessa avseenden. Den digitala tillgången till schema och kursinformation beskrivs som särskilt god (diagram 4:8). Att kunna kommunicera med kursens lärare eller kursare via t ex digitala forum upplevs däremot inte som lika angeläget.

Diagram 4:8 Studenternas bedömning av digitala resurser inom utbildningen. Vikt och tillfredsställelse.

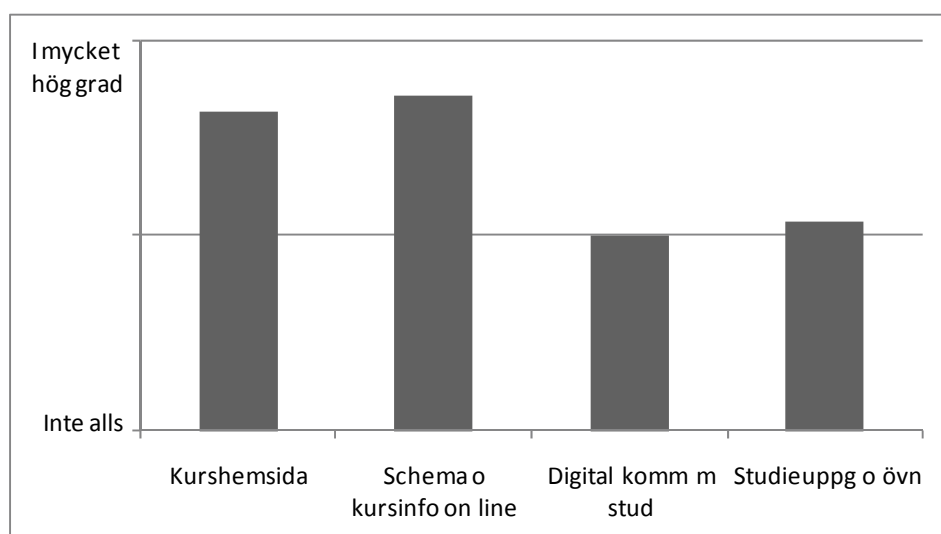

Både behovet av digitala resurser och tillfredsställelsen med hur de digitala inslagen fungerar framstår som lika stort inom de flesta utbildningar. Psykoterapeutprogrammet och Sociologiska institutionen utmärker sig dock. Studenterna på psykoterapeutprogrammet tillskriver de digitala resurserna mindre betydelse än studenterna inom övriga utbildningar. Sociologerna beskriver å sin sida betydelsen som stor. Däremot är de sociologer som medverkat i undersökningen mindre nöjda med den digitala tillgången till schema, kursinformation och studieuppgifter än studenter inom övriga utbildningar.

Lärarnas användning av digitala resurser speglar studenternas behov. För studenterna är som sagt kurshemsidor och digital tillgång till schema och

kursinformation viktigt och i båda dessa avseenden är lärarna mycket aktiva. Lärarna använder sig alltså i hög grad av kurshemsidor och de ser i hög grad till att göra scheman och kursinformation tillgängligt online (diagram 4:9). Lärarnas digitala kommunikation med studenter och deras satsningar på att genomföra studieuppgifter online är mera varierad och detta är inte heller lika angelägna aspekter av undervisningen utifrån ett studentperspektiv.

Diagram 4:9 I vilken utsträckning använder sig lärarna av digitala resurser i undervisningen?

4.8 Studievägledning

Hälften av studenterna har vid något tillfälle varit i kontakt med institutionens eller utbildningsprogrammets studievägledare. Betydligt färre, knappt var femte (17%), har sökt sig till universitetets centrala studievägledning. De som studerar på fristående kurs är mer angelägna om att få studievägledning än programstudenterna. Fler än sju av tio av de som studerar på fristående kurs har varit i kontakt med institutionens studievägledning (71%) medan samma sak gäller för färre än hälften av programstudenterna (45%). Något fler som läser på fristående kurs har också varit i kontakt med universitetets centrala studievägledning.¹⁸

Som regel tycks studenterna vara ganska nöjda med den studievägledning som de erbjuds på institutionen eller inom ramen för utbildningsprogrammet. Oavsett om man läser på program eller fristående kurs uppger om-

¹⁸ Av dem som läser på fristående kurs har drygt var femte (22%) varit i kontakt med universitetets studievägledning. Samma sak gäller för 16% av de som studerar på program.

kring hälften att studievägledningen ger svar på de frågor som man undrade kring. Bara i undantagsfall uppger studenter att de inte fått något svar på sina frågor. Inställningen till universitetets centrala studievägledning är i detta avseende något mera kritisk. Detta gäller framförallt studenter som studerar på någon fristående kurs där fler än var tredje inte alls tycker sig ha fått svar på sina frågor.

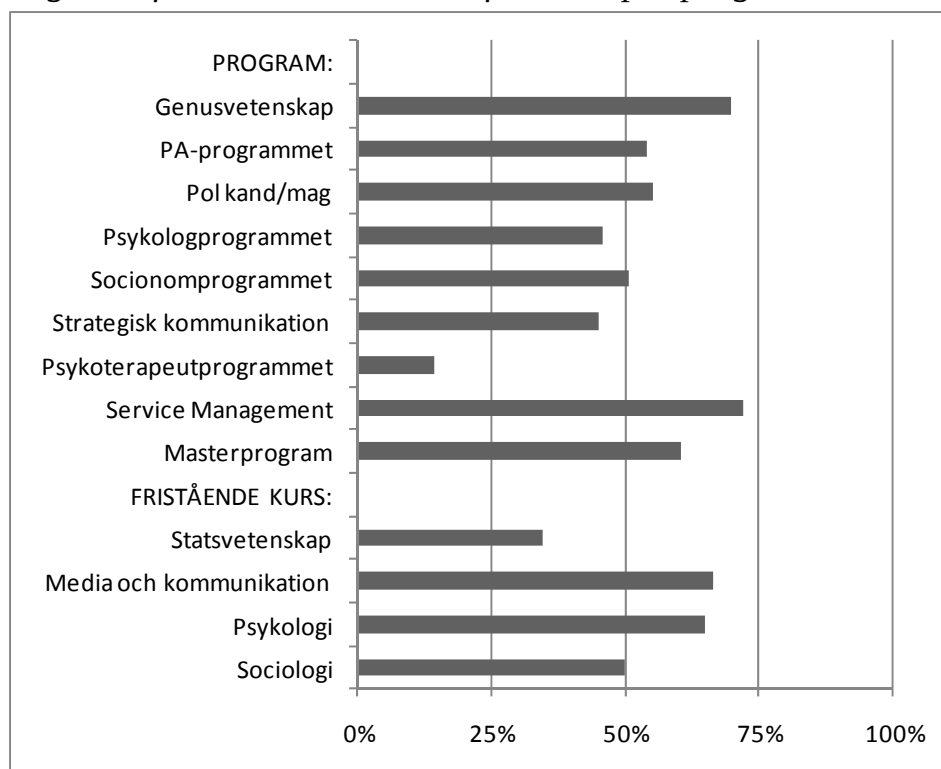
5. Perspektiv på undervisning och kurslitteratur

I det följande redovisas studenternas perspektiv på undervisning och kurslitteratur. Undervisningen blir belyst utifrån en rad olika frågor. Hur värde-
rar studenterna inslag i undervisningen som seminarier, grupparbeten och
praktiska övningar? Uppfattar studenterna sina studier som arbetslivs-
anknutna? Hur viktigt är det att undervisningen förbereder för forskarut-
bildning? Studentperspektivet kan i flera fall belysas i ljuset av ett lärarper-
spektiv. Detta gäller framförallt studiernas arbetslivsanknytning och bety-
delsen av att utbildningen är forskarförberedande. När studenterna bedömer
kurslitteraturen förhåller de sig till frågor om litteraturens tillgänglighet och
svårighetsgrad. Hur tillgänglig är kurslitteraturen? Tycker någon student-
grupp att litteraturen är svårare än andra?

5.1 Avsaknad av praktiska övningar och behov av mer lärarledd tid

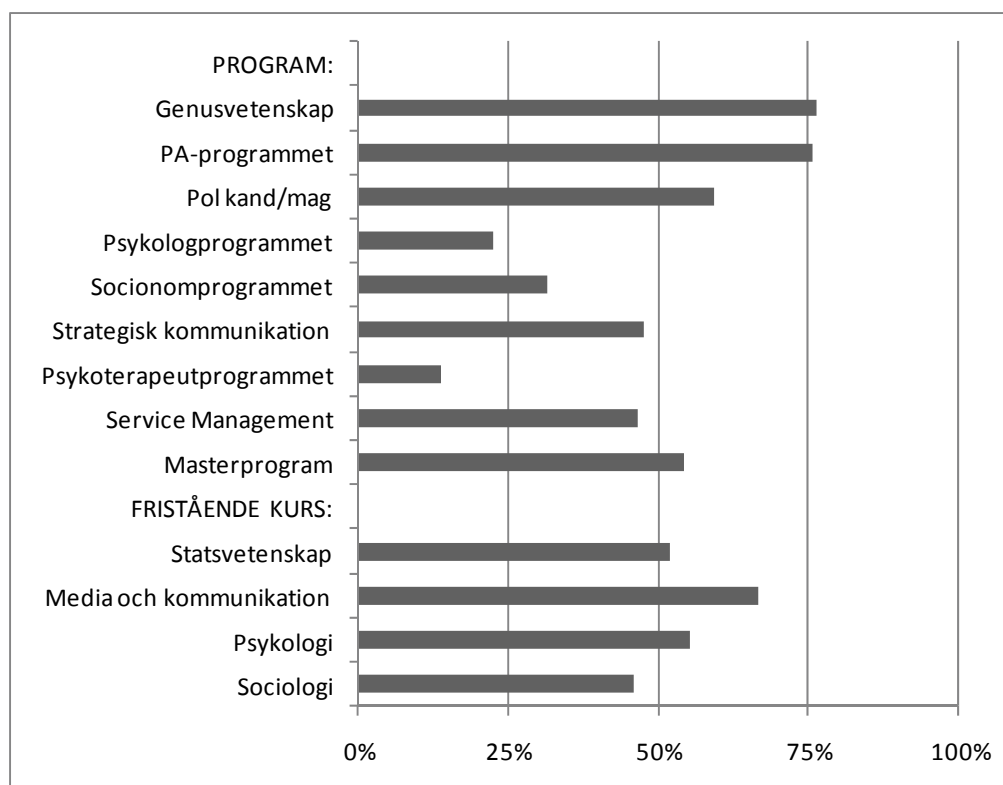
När studenterna reflekterar kring undervisningen framför många önskemål
om fler praktiska övningar. Drygt hälften (53%) i studentgruppen menar att
inslagen av praktiska övningar i undervisningen är för få. Sett till utbild-
ningstillhörighet tycks studenterna på psykoteraeutprogrammet förvisso
vara tillfredsställda. I övrigt spänner kritiken i varierad utsträckning över
samtliga utbildningar (diagram 5:1).

Diagram 5:1 Andel studenter som anser att praktiska övningar i undervisningen är för liten eller alldeles för liten, per program/utbildningsgrupp.

En annan framträdande kritik är att den lärarledda undervisningen är för liten. Detta framhålls av drygt fyra av tio av studenterna totalt sett. De som läser på fristående kurs är i högre grad kritiska till omfattningen av lärarledd tid. Nästan sex av tio (55%) som läser någon fristående kurs anser att inslaget av lärarledd tid är för liten och samma sak gäller för drygt fyra av 10 (41%) av dem som läser på program. Samtidigt är det viktigt att notera att önskemålen om mer lärarledd tid är mera långtgående inom vissa program. Bland genusvetarna och studenterna på PA-programmet efterlyser 75% av de som medverkat i undersökningen mer lärarledd tid (diagram 5:2).

Diagram 5:2 Andel studenter som anser att den lärarledda undervisningen är för liten eller alldeles för liten, per program/utbildningsgrupp.

Önskemål om mer lärarledd tid är också något som många studenter väljer att ta upp när de reflekterar kring brister i utbildningen. En student som studerar på fristående kurs menar att det kan gå en vecka mellan föreläsningsspassen och ställer sig mycket kritisk till detta. En annan student, som också studerar på fristående kurs, antyder att inslaget av lärarledd undervisning är så begränsad att de omfattande självstudierna lika gärna hade kunnat bedrivas på fritiden. Flera studenter tycks också koppla önskemålen om mer lärarledd undervisning till begränsade resurser inom de samhällsvetenskapliga ämnena och några känner sig förfördelade i relation till andra ämnesområden:

Det är jätteorättvist att de i LTH får så mycket undervisning men vi som läser samhällsvetenskap får nästan ingenting. (Student, sociologi, fristående kurs)

Det är förkastligt hur dåliga resurser samhällsvetenskaperna har till sitt förfogande i tid och ekonomiskt. (Student på PA-programmet)

Det märks tydligt att det finns dåligt med ekonomiska medel för "mjuka" ämnen. (Student på PA-programmet)

5.2 Seminarier och grupparbete

Inom akademien utgör seminariet en viktig aspekt av den lärarledda undervisningen. Det tycks emellertid inte vara med avseende på seminarier som studenterna anser att den lärarledda undervisningen brister. Nästan sju av tio studenter (67%) inom samhällsvetenskap är tillfredsställda med omfattningen av seminarier inom sin utbildning. Detta torde i sin tur kunna tolkas som att kritiken mot en begränsad lärarledd undervisning generellt sett handlar om att antalet föreläsningar är för få. Samtidigt bör några skillnader mellan utbildningarna uppmärksammas. Drygt var tredje student på Polikand-/mag. (34%) tycker att seminarierna inom utbildningen är för få. Omvänt är nästan alla studenter på programmet för strategisk kommunikation (97%) tillfredsställda med antalet seminarier.

Inslaget av grupparbete är en mer omtvistad fråga inom studentgruppen. Förvisso är fler än hälften (57%) tillfredsställda med omfattningen. Samtidigt anser drygt var tredje (34%) att grupparbetena är för många och inom vissa utbildningar kan en mera långtgående kritik uttydas (diagram 5:3).

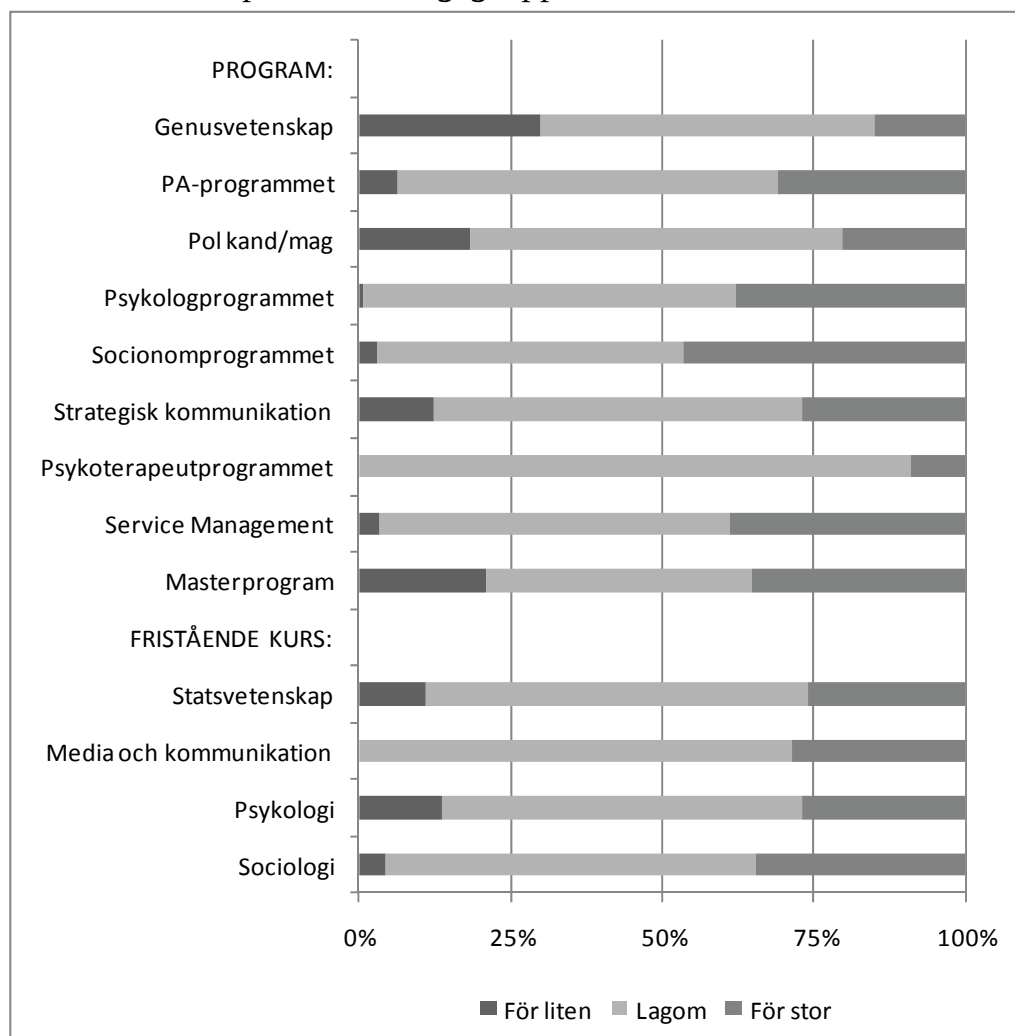
Särskilt kritiska är studenterna på socionomprogrammet. Härifrån menar nästan hälften att grupparbetena är för många. Även inom psykologprogrammet, Service Management och masterprogrammen är kritiken ganska omfattande. Inom dessa utbildningar menar omkring fyra av tio att omfattningen av grupparbeten är för stor.

Grupparbete är något som vi har extremt mycket. Detta anser jag är FÖR mycket. Mycket tid går åt till att bara hitta tider man kan ses och irritation över uteblivna medlemmar etc. (Student på socionomprogrammet)

För hög del omotiverade grupparbeten som mer förefaller vara en besparingsåtgärd än pedagogiskt motiverad. Den totala effekten blir därför dålig. (Student på psykologprogrammet)

Group work is mainly waste your time, it does not contribute anything to my learning process. I can not understand why in Sweden you apply only one methods of learning and teaching, even though there a number of studies that show you have to implement a variety of methods, specially if you have students from different social backgrounds, cultures, countries and gender-oriented. Maybe your teachers need some training in new methods of teaching and learning (Internationell student på masterprogram).

*Diagram 5:3 Hur bedömer studenterna omfattningen av grupparbeten?
Andel studenter per utbildningsgrupp.*

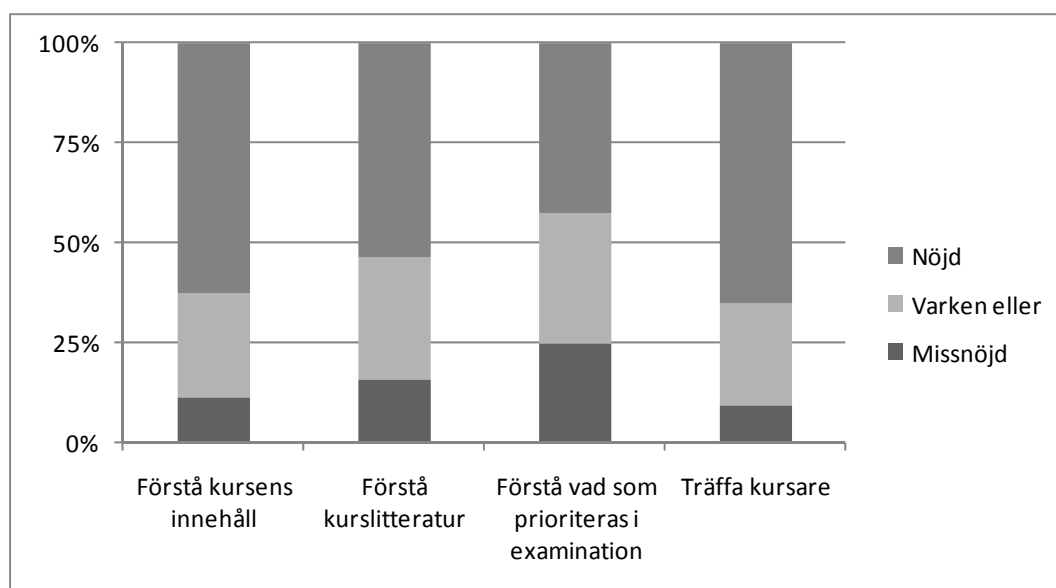
Även om kritik mot alltför omfattande inslag av grupparbeten är ganska vanligt förekommande och ibland kan vara fränt formulerad är det viktigt att poängtera att långt ifrån alla delar missnöjet. Även inom de utbildningar där kritiken är som mest påtaglig kategoriserar fler studenter inslaget av grupparbete som lagom än som alltför omfattande (se diagram 5:3 ovan). Bland socionomstudenterna gäller detta för hälften och bland psykologstudenterna, masterstudenterna och studenterna på Service Management är omkring sex av tio tillfredsställda med grupparbetenas omfattning. Att uppmotera hälften av studenterna inom vissa utbildningar ger uttryck för ett slags leda innebär inte desto mindre en problematisk utgångspunkt för grupparbetet som arbetsform. Detta påkallar en diskussion kring grupparbetets form och innehåll. I vilka avseenden kan arbetsformen utvecklas? Hur kan grupparbetet organiseras för att i möjligaste mån engagera och entusiasmera alla studenter?

5.3 Höga förväntningar på föreläsningarna

Medan ganska många tycks vara kritiska till förekomsten av grupparbeten framhålls föreläsningarna som ett central inslag i utbildningen. Studenternas förväntningar är därmed också högt ställda. Oberoende av utbildningens inriktning menar nästan alla (93%) att föreläsningarna är ett mycket viktigt inslag för att kunna förstå kursens innehåll. Nästan lika många (85%) menar att föreläsningarna har mycket stor betydelse för att de ska tillgodogöra sig kurslitteraturen. Vidare framhåller tre av fyra att det är mycket viktigt att föreläsningarna ger en fingervisning om vad som prioriteras i examinationen och sex av tio ser föreläsningarna som ett viktigt tillfälle att träffa kursarna.

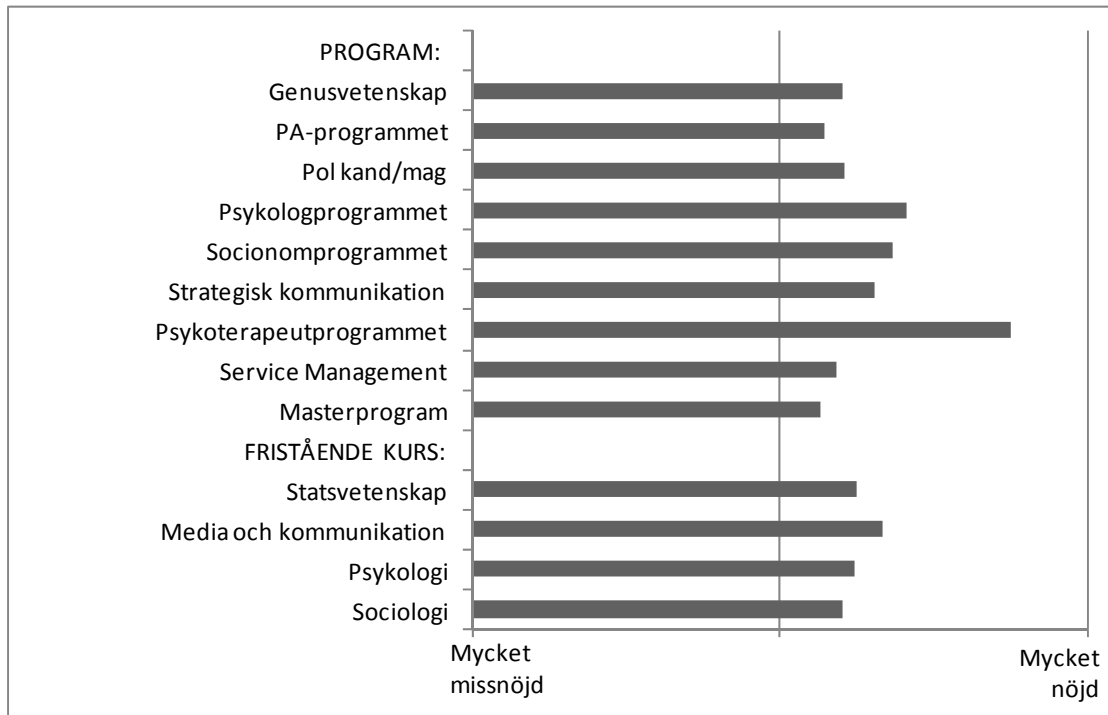
Lever föreläsningarna upp till de högt ställda förväntningarna? Hur nöjda är studenterna med hur föreläsningarna genomförs? Merparten (63%) är nöjda med föreläsningarna som ett stöd för att förstå kursens innehåll och drygt hälften (54%) anser att föreläsningarna ger ett gott stöd för att förstå kursens innehåll (diagram 5:4). Färre (43%) är tillfredsställda med hur föreläsningarna hjälper dem att förstå vad som prioriteras i examinationen och i detta avseende uttrycker omkring var fjärde student att de är direkt missnöjda. Kritiken kommer i synnerhet från de yngsta studentgrupperna. Den stora merparten av studenterna (83%) som är yngre än 21 år tycker att det är mycket viktigt att föreläsningarna visar på vilka kunskaper som prioriteras i examinationen. Samtidigt är nästan var tredje student (30%) i åldersgruppen missnöjda med föreläsningarna i detta avseende.

Diagram 5:4 Studenternas tillfredsställelse med föreläsningarna som ett stöd för följande aspekter.

Hur studenterna bedömer föreläsningarna varierar inte överraskande med utbildning. I diagram 5:5 redovisas ett index över samtliga föreläsningsspekter som efterfrågats. Som framgår av diagrammet är i synnerhet studenterna på Psykoterapeutprogrammet mycket nöjda med sina föreläsningar.

Diagram 5:5 Hur nöjda är studenterna med föreläsningarna? Redovisat utifrån program/utbildning.¹⁹

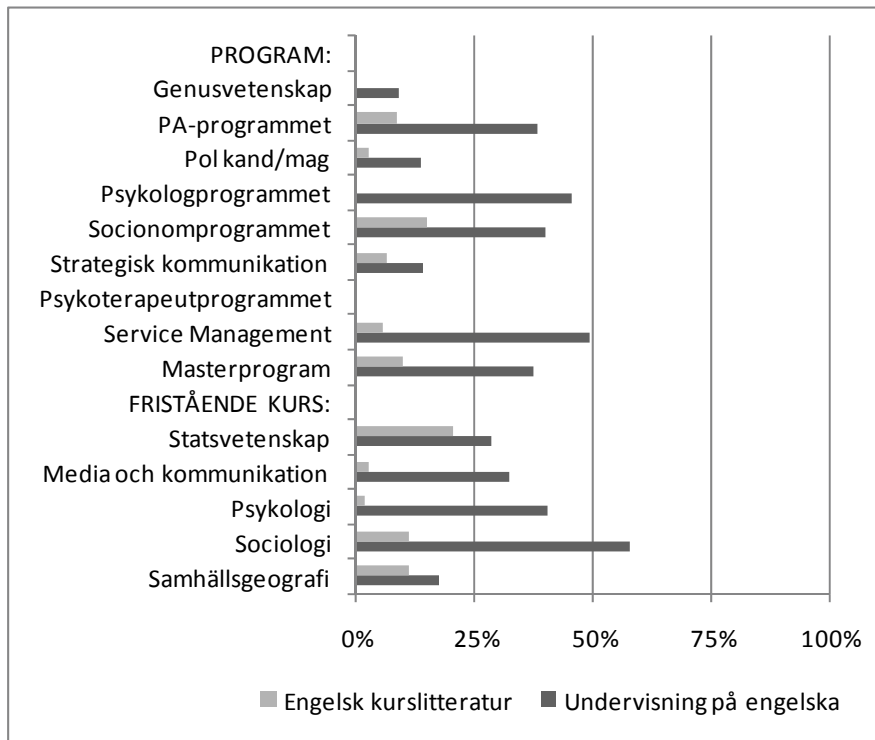
5.4 Undervisning på engelska

Ganska många studenter är intresserade av mer undervisning på engelska. Sett över hela studentgruppen anser drygt var tredje att mängden engelskspråkig undervisning är för liten. Att utöka kurslitteraturen på engelska är inte en lika angelägen fråga. Färre än var tionde student (9%) tycker att andelen engelskspråkig litteraturen är för liten medan den stora merparten (73%) bedömer mängden som lagom. I dessa avseenden finns dock stora skillnader mellan olika utbildningar (diagram 5:6). Detta gäller framförallt frågan om undervisning på engelska. Inom några utbildningar är omkring hälften av uppfattningen att undervisningen på engelska är för knapphändig och därmed bör utökas. Detta gäller framförallt för de studenter som stu-

¹⁹ Medelvärdena i diagrammet svarar mot en indexering av samtliga föreläsningsspekter som efterfrågats, dvs hur nöjda studenterna är med föreläsningarna som ett stöd för att 1) förstå kursens innehåll, 2) förstå kurslitteraturen, 3) förstå vad som prioriteras i examinationen och 4) träffa kursare.

derar på programmet för Service Management och sociologi på fristående kurs. Inom andra utbildningar tycker få studenter att den engelskspråkiga undervisningen är i behov av att utvidgas. Detta gäller i synnerhet för genusvetarna och studenterna på Pol.kand./mag-programmet och programmet för strategisk kommunikation.

Diagram 5:6 Andel studenter som anser inslaget av engelsk kurslitteratur och undervisning på engelska är för liten eller alldeles för liten, per program/utbildningsgrupp.

5.5 Studiernas arbetslivsanknytning och möjligheter till praktik

De allra flesta studenter (86%) tycker att utbildningens förberedelse för arbetslivet är en mycket viktig fråga. Även om det finns en viss variation mellan olika utbildningar lyfter den stora merparten inom samtliga utbildningar fram den stora betydelsen. Precis som studenterna framhåller lärarna att det är av stor betydelse att universitetsutbildning förbereder för arbetslivet. Sju av tio (71%) lyfter fram frågan som mycket viktig och bara några enstaka lärare beskriver den som mindre viktig.

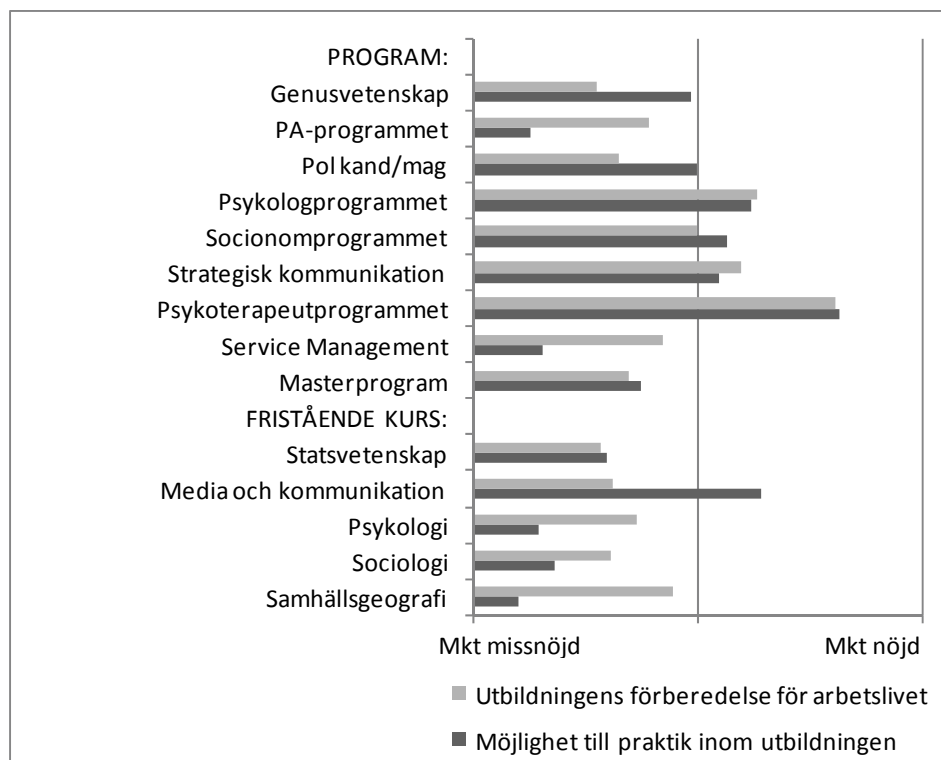
Samtidigt som både lärare och studenter framhåller utbildningens arbetslivsförberedelse gör student- och lärargrupp olika bedömningar av utbildningen i detta avseende. Nästan fyra av tio studenter (36%) är missnöjda

med utbildningens förberedelse för arbetslivet. Samma sak gäller för var tionde lärare.

Den stora merparten av studenterna (78%) menar att det är viktigt att ha möjlighet att genomföra praktik inom ramen för sin utbildning.²⁰ Detta gäller förvisso i högre grad för programstudenterna där drygt åtta av tio (82%) framhåller betydelsen av praktik. Men frågan framstår också som betydelsefull för dem som läser på fristående kurs där sex av tio menar att frågan är mycket viktig (62%). Nästan hälften (45%) av studenterna uttrycker emellertid missnöje med utbildningen i detta avseende. De som studerar på fristående kurs (62%) uttrycker missnöje i högre grad än programstudenterna (43%).

I sammanhanget bör också noteras att bedömningarna av såväl utbildningarnas arbetslivsförberedelse som möjligheter till praktik varierar mellan olika utbildningar (diagram 5:7). Framförallt urskiljer sig Psykoterapeutprogrammet genom att dess studenter som regel är mycket nöjda med utbildningens arbetslivsförberedelse och möjligheter till praktik.

Diagram 5:7 Studenternas tillfredsställelse med utbildningens förberedelse för arbetslivet och möjligheter till praktik.

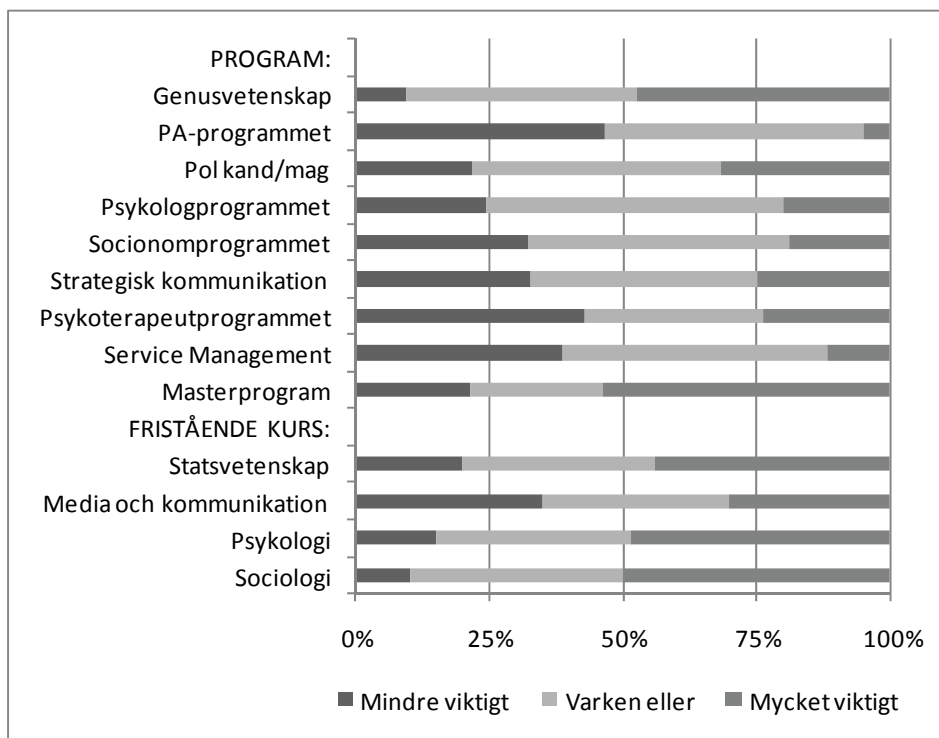
²⁰ Möjligheten att förlägga praktiken utomlands är generellt sett en mindre viktig fråga och i detta avseende är studenterna också något mer nöjda med utbildningen.

5.6 Förberedelse för forskarutbildning

Frågan om utbildningens förberedelse för forskarstudier delar studentgruppen i tre läger. Medan en fjärdedel (26%) utmålar frågan som central är något fler (29%) av uppfattningen att det är mindre viktigt att deras utbildning förbereder för forskarstudier. Ungefär hälften ställer sig neutrala. Även i lärargruppen går meningarna isär. Knappt var tredje lärare (29%) anser att frågan är mycket viktig och omkring var femte (17%) anser att det är mindre viktigt att studenterna förbereds för forskarstudier.

Studenter inom olika utbildningar har emellertid olika åsikter. Inte överraskande är det studenterna på masterprogrammen som framhåller att det är viktigt att deras utbildning är forskarförberedande (diagram 5:8). Nästan lika angelägna är de som studerar genusvetenskap samt psykologi och sociologi på fristående kurs. Minst intresserade av forskarförberedande studier är studenterna på PA-programmet där en handfull (5%) tycker att det är viktigt att programmet förbereder för forskarstudier. Intresset är nästan lika begränsat inom Service Management.

Diagram 5:8 Betydelsen av att utbildningen förbereder för forskarstudier. Fördelat utifrån utbildningsområde.

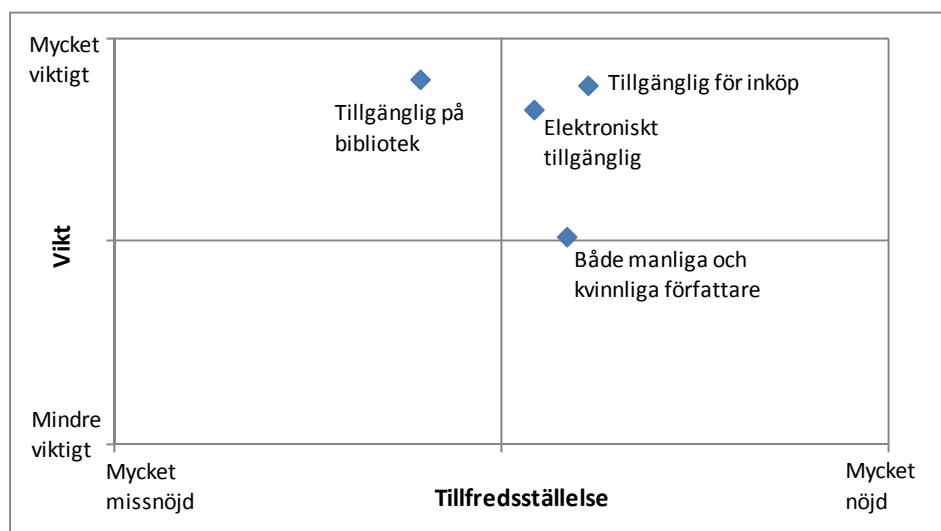

5.7 Kurslitteratur

Att kurslitteraturen är tillgänglig är en självklart viktig fråga utifrån ett studentperspektiv. Detta gäller såväl tillgänglighet för inköp och elektronisk

tillgänglighet som att litteraturen går att finna på bibliotek. Det är dock långt ifrån alla som är tillfredsställda med tillgängligheten (diagram 5:9). Detta gäller framförallt möjligheten att kunna få tag på litteraturen på bibliotek. Drygt hälften av studenterna är missnöjda (30%) eller mycket missnöjda (21%) med möjligheten att låna kurslitteratur på biblioteken vid Lunds universitet. Att litteraturen i lika hög grad är skriven av manliga och kvinnliga författare är generellt sett en mindre angelägen fråga i studentgruppen och i detta avseende uttrycks inte heller något generellt missnöje.

Diagram 5:9 Studenternas bedömning av kurslitteratur. Vikt och tillfredsställelse.

Frågan om manliga och kvinnliga författare delar studentgruppen i tre i princip lika stora läger. Omkring en tredjedel (34%) anser att det inte spelar någon större roll om kurslitteraturen är skriven av kvinnor eller män, en nästan lika stora andel tar inte tydlig ställning i frågan (30%) och ytterligare en dryg tredjedel tycker att frågan är mycket viktig. Vikten av att kurslitteraturen är skriven av både manliga och kvinnliga författare framhålls i synnerhet av genusvetarna. För framförallt studenterna på Pol.kand/mag. och Service Management är frågan mindre angelägen. Hur studenterna positionerar sig varierar emellertid tydligast med kön. En nästan dubbelt så stor andel kvinnor (40%) som män (22%) uttrycker att frågan är mycket viktig. Omvänt anser färre än var tredje kvinna (28%) och över hälften av männen (52%) att frågan är oviktig.

Kurslitteraturens mängd och svårighetsgrad

Drygt hälften av studenterna (53%) beskriver mängden kurslitteratur som lagom. Samtidigt anser 44% att kurserna inbegriper för mycket litteratur. Kritik mot för mycket kurslitteratur förekommer inom samtliga utbildning-

ar. Mest kritiska är emellertid studenterna på socionomprogrammet där nästan sex av tio (57%) tycker att kurserna har för mycket litteratur. Samtidigt som mängden kurslitteratur inte sällan anses vara för stor sker inläsningen selektivt. Hur olika studenter sällar i litteraturen varierar. Drygt hälften uppger att de läser 80% eller 100% av litteraturen och nästan var femte läser 40% eller mindre. Den kraftiga variationen återfinns i princip inom samtliga utbildningar. Det är emellertid noterbart att de som läser minst är desamma som de som anser att mängden kurslitteratur är för stor. Detta gäller för studenterna på socionomprogrammet där var fjärde student uppger att de läser 40% eller mindre av litteraturen.

De allra flesta (84%) beskriver svårighetsgraden som lagom och omkring var tionde (13%) anser att kurslitteraturen är för svår. En studentgrupp framhåller emellertid i betydligt högre grad än andra att litteraturen är svår att ta sig igenom. Detta gäller de studenter som har rest från annat land för att studera vid Lunds universitet och som går på något engelskspråkigt masterprogram. Av de internationella masterstudenterna menar fler än fyra av tio (42%) att den engelska kurslitteraturen är för svår. Detta är mer än dubbelt så många som inom gruppen av svenska masterstudenter där färre än var femte menar att litteraturen är svår att följa (17%). Det tycks således finnas en ganska stor diskrepans mellan svenska och internationella studenters möjlighet att tillgodogöra sig kurslitteraturen. Att det kan vara svårt för inresande studenter att ta till sig den engelska kurslitteraturen och att masterstudenterna i vissa avseenden kan uttydas som en heterogen grupp är också något som framhålls i enkätens öppna frågor:

For asian students, if they have no previous experience to study abroad, it is really hard to adjust new (especially english speaking) studying environment in a first year. We asian students talked a lot about it and concluded it usually takes around 1 year to catch up normal study circle of our own... so it'd be better if there is some class for improving discussion skill in english or just some chances to practice discussions for non-european students... actually it is really hard for most asian students to intervene the discussion during the class... at least in the first semester. (Student på masterprogram)

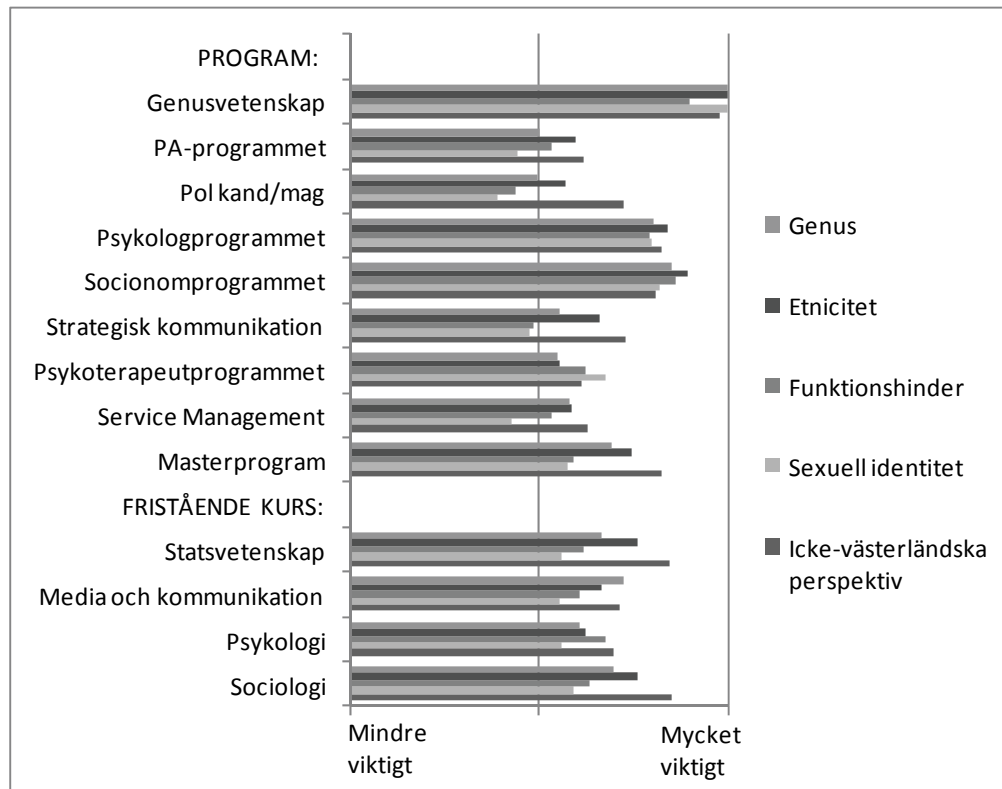
It is a great challenge for LUMID to please everybody in class due to the heterogeneous backgrounds of the students. (Student masterprogram)

5.8 Olika perspektiv inom utbildningen

Omkring hälften av studenterna framhåller att det är mycket viktigt att utbildningen tar upp frågor om genus (51%), etnicitet (55%), funktionshinder

(46%) och sexuell identitet (44%). Ytterligare något fler anser att det är mycket viktigt att utbildningen också inkluderar icke-västerländska perspektiv (56%). Studenternas intresse varierar emellertid med utbildningsinriktning. Samtliga av de perspektiv som efterfrågats är centrala för nästan alla som studerar genusvetenskap (diagram 5:10). Intresset är också mycket stort inom psykolog- och socionomprogrammet.

Diagram 5:10 Betydelse av förekomst av följande perspektiv inom utbildningen. Fördelat utifrån utbildning.

Inom de utbildningar där ett givet perspektiv framhålls som viktigt är studenterna i de flesta fall nöjda med hur det faktiskt fungerar på utbildningen. I några fall uttrycks dock tveksamheter. Socionom- och psykologstudenter är som regel mycket intresserade av de perspektiv som efterfrågas och ganska många efterlyser ytterligare fokus inom samtliga. På Pol.kand/mag-programmet tycker ganska många att det är viktigt att utbildningen även behandlar icke-västerländska perspektiv men studenterna är mindre nöjda med hur det förhåller sig inom utbildningen. Samma sak gäller för de studenter som läser statsvetenskap, media och kommunikation och sociologi på fristående kurs. Bland genusvetarna är nästan alla nöjda med hur utbildningen tar upp frågor om genus, etnicitet, sexuell identitet och icke västerländska perspektiv. Att döma av undersökningsresultaten önskar de emellertid ytterligare fokus på frågor om funktionshinder och handikapp.

6. Lärare och kurssamordning i ett studentperspektiv

Under sin universitetsutbildning möter den enskilde studenten en mängd lärare och dessa skiljer sig givetvis åt med avseende på undervisningserfarenhet och arbetssätt. Därmed är det också självklart att en given student har olika upplevelser och erfarenheter av de lärare som man mött. Medan den ene kan upplevas som väldigt bra kan man med andra ord vara mindre nöjd med en annan. När studenterna har ombetts att kommentera lärarna har frågan därför avsett en sammantagen bedömning av de lärare som studenterna haft inom ramen för det ämne eller det program som de studerade på vid svarstillfället. Studenternas bedömningar redovisas i det följande. I kapitlet redogörs också för hur studenterna anser att samordningen mellan olika kurser fungerar. Frågan är nära förknippad med hur lärarnas samarbete gestaltar sig och den identifierades som ett viktigt utvecklingsområde i föregående barometer för det samhällsvetenskapliga ämnesområdet.²¹ I föreliggande undersökning följs resultaten från den tidigare barometerundersökningen upp. Kvarstår studenternas kritik eller menar 2009 års studentgrupp att kurssamordningen har utvecklats?

6.1 Studenterna om sina lärare

Studenterna inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet är generellt sett nöjda med sina lärare och flera kommenterar dem i uppskattande ordalag:

Det finns väldigt mycket som är bra på psykologprogrammet - engagerade föreläsare och kursansvariga, en del är väldigt bra på att ta till sig feed back från studenter. (Student på Psykologprogrammet)

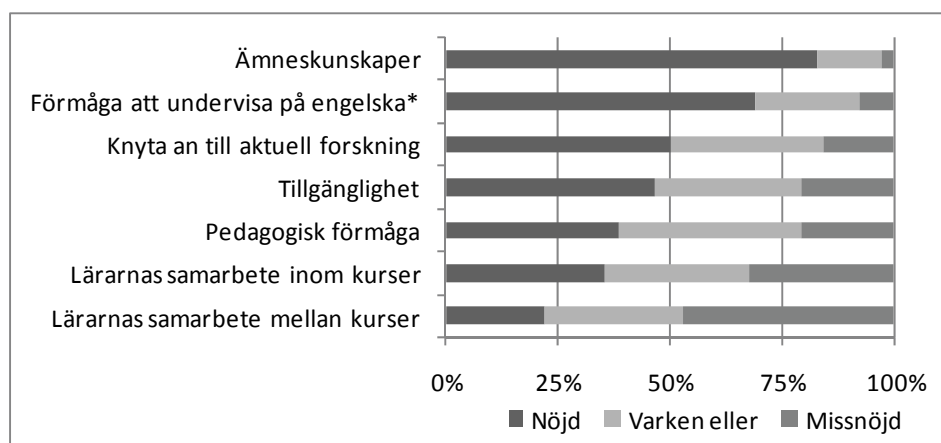
Tycker genomgående att lärarna håller hög klass och är mycket bra. (Student på Socionomprogrammet)

Jag är generellt sett mycket nöjd med lärare och handledare jag mött under min utbildning. Deras kunskap inom sina respektive ämnen har varit mycket god och vetenskapligt anknuten. (Student på Masterprogram)

²¹ Utvärderingsenheten (2004): Studentbarometern: samhällsvetenskap och ekonomi. Rapport nr 2004: 225.

Framförallt poängterar studenterna att lärarna har mycket goda kunskaper i de ämnen som de undervisar i. Detta framhålls av drygt åtta av tio inom studentgruppen i stort (diagram 6:1). Med ett ganska snabbt utökat antal engelskspråkiga kurser är det också noterbart att de allra flesta studenter som studerar på dessa är nöjda med lärarnas förmåga att undervisa på engelska. Studenterna är emellertid mera kritiska i andra avseenden. Var femte student ifrågasätter lärarnas pedagogiska förmåga och färre än hälften är generellt sett nöjda med lärarinsatserna i detta avseende. Mest kritik riktas emellertid mot lärarnas samarbete. En tredjedel av studenterna är missnöjda med hur lärare inom och en och samma kurs samarbetar och nästan hälften uttrycker missnöje över hur lärare samarbetar mellan olika kurser.

Diagram 6:1 Studenternas bedömningar av lärarna inom det program/ämne som de studerar vid svarstillfället.

*Bedömningen av lärarnas förmåga att undervisa på engelska har bara gjorts av de som studerar på engelskspråkiga kurser.

Att lärarnas samarbete i flera fall uppfattas som bristfälligt framgår också av studenternas ibland kritiska kommentarer. Kritiken gäller såväl lärarsamarbetet inom ett och samma utbildningsprogram eller ämne som lärarnas samarbete inom fakultetsgemensamma masterkurser.

De främsta bristerna med psykologprogrammet, tycker jag, är [...] bristen på samordning, vissa saker upprepas onödigt mycket, det känns ofta "förvirrat" mellan olika lärare. (Student på psykologprogrammet)

Ingen kommunikation lärare emellan, eller till oss studenter. (Student på fristående kurs, sociologi)

Jag vill [...] rikta sträng kritik mot genomförandet av de fakultetsgemensamma metod- och teorikurserna. Samordning av lärare fungerade dåligt. (Student på Masterprogram)

Enstaka lärare framhåller också att lärarsamarbetet och helhetsgreppet på utbildningarna skulle kunna utvecklas. Mot bakgrund av en ansträngd arbetssituation framhålls samtidigt att detta i hög grad är en fråga om tid och resurser:

Jag upplever att jag egentligen har en alltför dålig helhetsbild av utbildningen här för att kunna svara på många frågor. Tror också att just detta är en del av problemet, att alla sysslar med sin lilla pusselbit och ingen/få har någon riktig uppfattning om helheten. Kanske skulle vi delta mer i varandras undervisning, sitta med på föreläsningar osv. Kunde kanske stimulera diskussioner också. Om det nu fanns tid och pengar förstås... (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

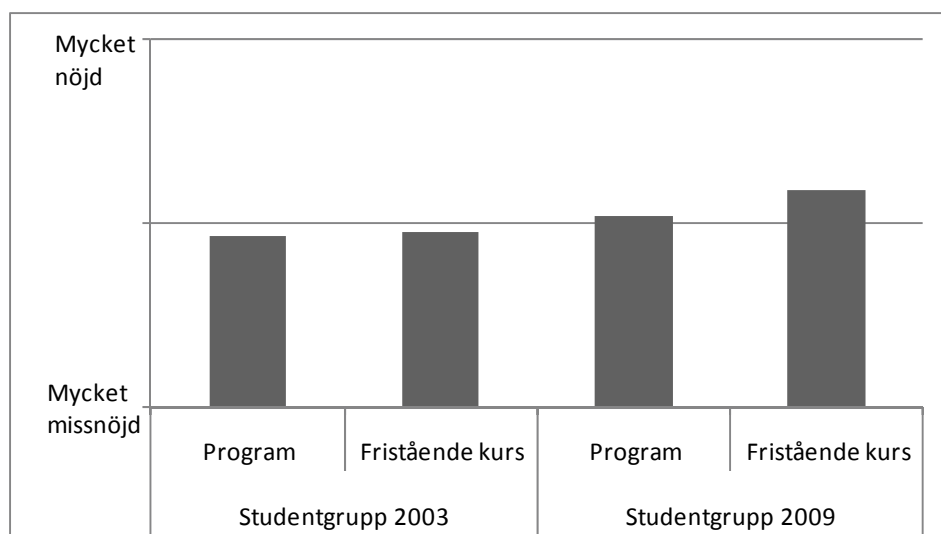
Den ofta kritiska hållningen till lärarnas samarbete återfinns inom de flesta utbildningar och pekar således på en generell problematik. Det finns dock undantag. Detta gäller i synnerhet inom psykoterapeutprogrammet där studenterna är nöjda med lärarsamarbetet såväl inom som mellan kurser. Även genusvetarna är som regel betydligt mer nöjda med lärarnas samarbete än studenterna inom andra utbildningar. De som studerar psykoterapi är i princip mycket nöjda med sina lärare i samtliga avseenden som efterfrågats och detsamma gäller i nästan lika hög grad för studenterna inom genusvetenskap.

6.2 Samordning av kurser

En fråga som är nära förbunden med lärarsamarbetet är hur samordningen av kurser inom ett ämne fungerar i mera generella ordalag. Detta var också en av de frågor som identifierades som ett viktigt utvecklingsområde i 2003 års barometer.²² Att kurser samordnas beskrevs som viktigt av stora delar inom studentgruppen samtidigt som ganska många var kritiska till hur det förhöll sig inom deras ämnen eller på deras program. 2009 års studentgrupp pekar i lika hög grad på betydelsen av kursers samordning. Även om en hel del studenter fortfarande är kritiska är 2009 års studentgrupp emellertid något mer tillfredsställda. Framförallt pekar de som studerar på fristående kurser på en positiv utveckling (diagram 6:2).

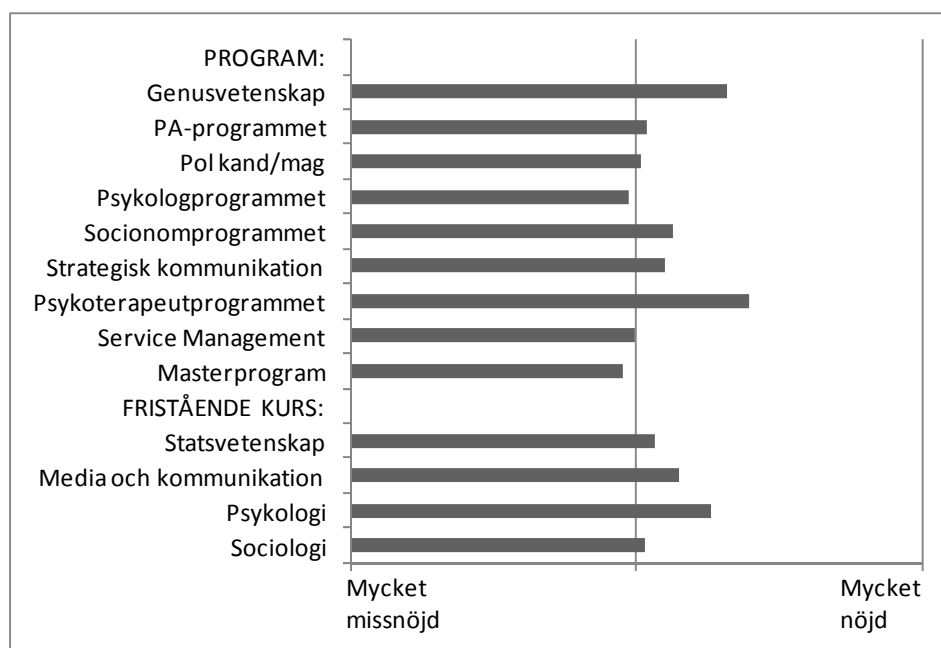
²² Utvärderingsenheten (2004), rapport nr. 2004:225.

Diagram 6:2 2003 och 2009 års studentgruppers tillfredsställelse med samordningen av kurser inom ett ämne. Fördelat utifrån program/fristående kurs.

Även om den generella trenden antyder att kurssamordningen har utvecklats finns ganska stora skillnader mellan olika utbildningar. Resultaten följer i hög grad hur studenterna bedömer lärarnas samarbete (diagram 6:3). Medan genusvetarna och de som studerar på psykoterapeutprogrammet är ganska nöjda med samordningen är framförallt studenterna på masterprogrammen och psykologprogrammet mera kritiska.

Diagram 6:3 Studenternas tillfredsställelse med samordning av kurser inom ett ämne. Fördelat utifrån utbildning (2009 års studentgrupp).

En annan utmaning för utbildningarna är samordningen av kurser mellan olika ämnen. Detta gäller i synnerhet för masterprogrammen vilka ofta bedrivs i samarbete mellan flera olika institutioner och ämnen. En stor del av studenterna på masterprogrammen beskriver samordningen av kurser mellan olika ämnen som mycket viktig. Omkring var fjärde student på avancerad nivå är förvisso nöjda med situationen på deras program. Samtidigt uttrycker fyra av tio missnöje (27%) eller mycket stort missnöje (14%) med hur samordningen fungerar. Studenternas delade uppfattningar av ämnessamordningen på avancerad nivå framkommer också när frågan kommenteras:

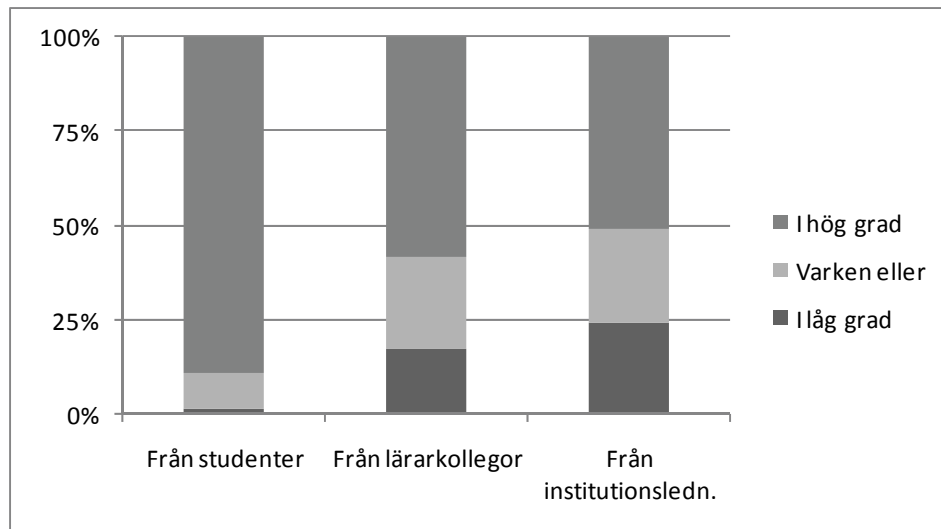
Very good planning/coordination at Gender, class, ethnicity, sexuality at Gender dep. Not so good coordination at SIMS 02. (Student på Masterprogram)

I study at an interdisciplinary program and what strikes me most is the lack of communication and cooperation between teachers from different faculties that tutor us. This is one of my main dissatisfactions with the program. The level of confusion among the teachers is embarrassing sometimes... I strongly urge for better communication between those who take upon themselves to tutor these programs and courses. (Student på masterprogram)

6.3 Lärarnas upplevelse av uppskattning från studenterna

Medan studenterna i vissa avseenden kan vara kritiska till sina lärare är de betydligt mer nöjda i andra avseenden. Detta gäller inte minst lärarnas ämneskunskaper vilka skattas högt av de allra flesta studenter. Därtill framhåller lärarna själva att de som regel erfar stor uppskattning från studentgruppen (diagram 6:4). Därmed framstår den ofta positiva återkopplingen från studenterna som mycket betydelsefull. Lärarkollegor och institutionsledning är mindre involverade i den direkta undervisningssituationen och härifrån är också responsen på undervisningsinsatsen mindre.

*Diagram 6:4 I vilken grad upplever lärarna uppskattning för sitt arbete från studenter, lärarkollegor och institutionsledning?*²³

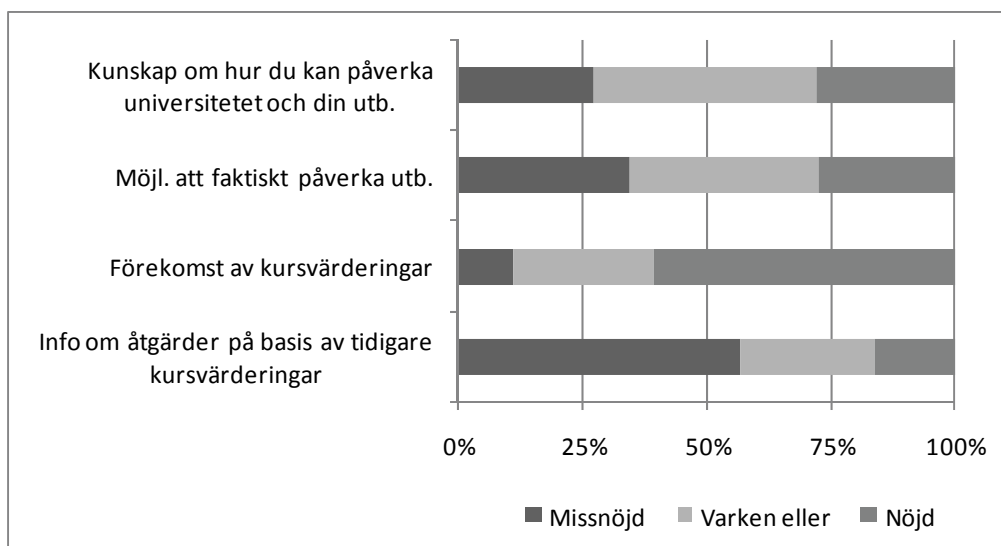
²³ Lärarna bedömde studenters, lärarkollegors och institutionslednings uppskattning en femgradig skala där 1 motsvarade ”i mycket hög grad” och 5 motsvarade ”i mycket låg grad”. I diagrammet har kategorierna 1 och 2 samt 4 och 5 slagits samman.

7. Studentinflytande

Studentinflytande framhålls som en viktig aspekt av utbildningen av merparten av studenterna. Allra viktigast är att ha möjlighet att faktiskt kunna påverka utbildningen. Detta framhålls som mycket viktigt av drygt sju av tio (72%) i studentgruppen. Nästan lika många (66%) anser att det är mycket viktigt att kunna ge feedback på utbildningen genom kursvärderingar. Vidare framhåller drygt sex av tio att det är mycket viktigt att man som student ges information om vilka åtgärder som vidtagits på basis av tidigare kursvärderingar. Mer än hälften tycker därtill att det är av mycket stor betydelse att de har goda kunskaper om vilka olika möjligheter som finns för att utöva studentinflytande.

Samtidigt som studenterna tillskriver studentinflytandet stor betydelse är de inte sällan tveksamma till hur det egna inflytandet i utbildningen gestaltar sig. Drygt var tredje student uppger sig vara missnöjd med sina möjligheter att påverka utbildningen. Samtidigt som merparten är nöjda med förekomsten av kursvärderingar är en stor andel missnöjda med lärarnas återkoppling till tidigare kursvärderingars betydelse för åtgärder i utbildningen (diagram 7:1). Studenterna lyfter således kursvärderingarnas betydelse men ifrågasätter användningen av resultaten.

Diagram 7:1 Studenternas bedömning av hur studentinflytandet fungerar.²⁴

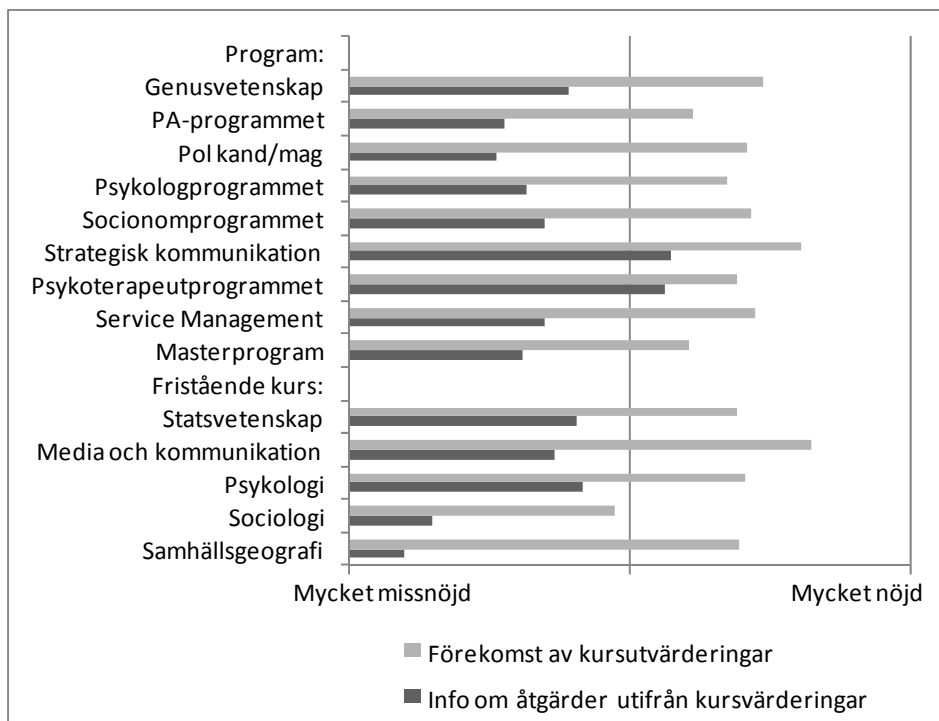
²⁴ Studenterna bedömde de olika aspekterna av studentinflytandet utifrån en femgradig skala där 1 motsvarade "mycket missnöjd" och 5 motsvarade "mycket nöjd". I diagrammet har kategorierna 1 och 2 samt 4 och 5 slagits samman.

Att studenterna är nöjda med förekomsten av kursvärderingar men kritiska till återkopplingen av resultaten är ett genomgående mönster inom i princip samtliga utbildningar (diagram 7:2). Detta är också något som framhålls när studenterna kommenterar studentinflytandet:

Det har varit ganska stora variationer mellan de olika terminerna, och alltså så även min uppfattning över vad som varit bra och dåligt. Men en röd tråd som irriterar mig är - vad händer med våra kursutvärderingar? Följs de upp överhuvudtaget? (Student på socionomprogrammet)

Det finns dock några avvikelser. De sociologistudenter som medverkat i undersökningen är inte bara missnöjda med återkopplingen av kursvärderingsresultat. De är också mera ifrågasättande till förekomsten av kursvärderingar. Därtill bör noteras att de som studerar strategisk kommunikation och de som studerar psykoterapi är betydligt mer nöjda med återkopplingen av kursvärderingsresultat än studenter inom andra samhällsvetenskapliga utbildningar.

Diagram 7:2 Studenternas tillfredsställelse med förekomst av kursvärderingar och information om åtgärder på basis av tidigare kursvärderingar. Fördelat utifrån utbildning.

Mot denna bakgrund kan konstateras att den stora merparten i svarsgruppen anser att det är viktigt att kursvärderingar förekommer, att de som regel är nöjda med förekomsten men att de är kritiska till hur kursvärderingsresulta-

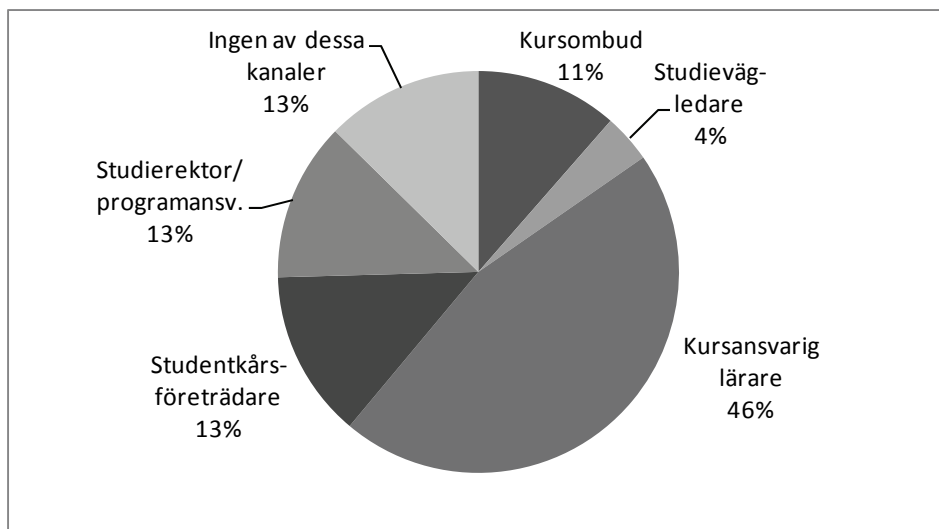
ten återkopplas. Resultatet väcker flera intressanta frågor. Att studenterna som regel tycker att förekomsten är mycket viktig ger onekligen en god utgångspunkt för att genomföra kursvärderingar. Samtidigt är intresset av att faktiskt medverka i en kursvärdering generellt sett vikande. Varför är det så? Varför tycks inte den betydelse som studenterna faktiskt tillskriver kursvärderingarna omsättas i ett högre deltagande? Betraktas kursvärderingen främst som en viktig kanal som ger möjlighet att påtala brister i särskilda fall eller betraktas den som ett led i en kontinuerlig medverkan i kvalitetsarbetet? I vilken utsträckning kan en tydligare återkoppling bidra till att fler studenter medverkar?

7.1 Kanaler för inflytande

Studenterna ser till allra största del den kursansvariga läraren som den bästa kanalen för att kunna påverka sin utbildning (diagram 7:3). Detta gäller för nästan hälften. Betydligt färre, omkring var tionde, betraktar kursombud eller studentkårsföreträdare som den bästa kanalen. Detta antyder att studenternas intresse att utöva studentinflytande i första hand gäller den egna omedelbara studiesituationen och att man helst vänder sig till kursansvarig lärare för att utreda frågor och oklarheter. Mönstret är ännu tydligare bland dem som läser på fristående kurs än bland programstudenterna. Bland dem som läser fristående kurs ser nästan sex av tio (56%) den kursansvarige läraren som den bästa kanalen för påverkan och färre än var tionde (6%) tillskriver kursombudet samma stora betydelse. Bland programstudenterna är något färre benägna att vända sig till läraren (44%) och fler (13%) betraktar kursombudet som den bästa kanalen.

Sett till olika utbildningar utskiljer sig studenterna på psykologprogrammet (28%) och i genusvetenskap (24%) genom att i högre grad än övriga lyfta fram kursombuden som den bästa påverkanskanalen. Socionomstudenter (24%) och studenter inom Service Management (31%) utskiljer sig genom att i högre grad än andra lyfta fram studentkårsföreträdare som den bästa kanalen för att utöva inflytande på utbildningen.

Diagram 7:3 Genom vilka kanaler anser studenterna sig bäst kunna påverka sin utbildning?²⁵

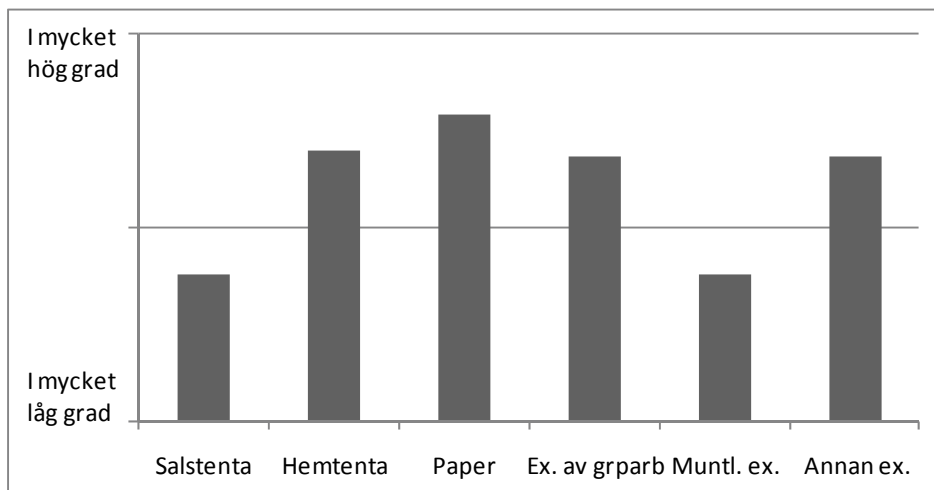
Färre än var femte student (16%) inom samhällsvetenskaplig fakultet känner till rättighetslistan för studenter vid Lunds universitet. Kännedomen är särskilt låg bland dem som studerar på Campus Helsingborg. På Campus känner ungefär en tiondel (11%) av studenterna till rättighetslistan och samma sak gäller för var femte Lundastudent (20%). Den studentgrupp som enskilt har minst kännedom om rättighetslistan är den yngsta studentgruppen. Omkring 6% av dem som är 21 år eller yngre vet om att det finns en särskild rättighetslista vid universitetet.

²⁵ Studenterna uppmanades att begränsa sig till att endast ange ett alternativ.

8. Examination och uppsatsarbete

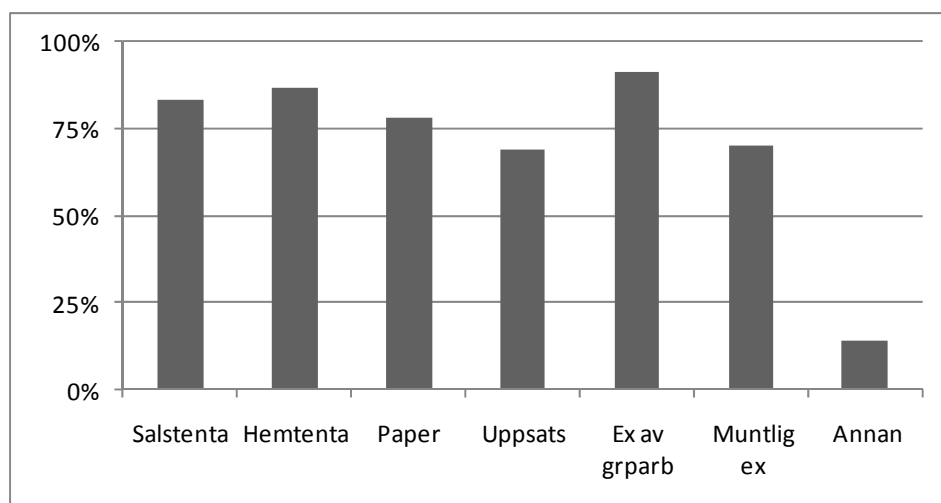
Nästan samtliga (98%) lärare som medverkar i studien har erfarenhet av att examinera kurser. När lärarna examinerar finns en rad olika examinationsformer att tillgå och vilka som föredras varierar mellan olika lärare. Inte desto mindre kan ett ganska tydligt mönster urskiljas. Lärarna använder sig i hög grad av hemtentamen och paperskrivningar och det är ganska vanligt att de tillämpar examination av grupparbete (diagram 8:1). Salstenta är mindre vanligt. Omkring fyra av tio lärare (37%) har aldrig examinerat genom salstenta.

Diagram 8:1 I vilken grad använder sig lärarna av följande examinationsformer?

Även om lärarna tillämpar de efterfrågade examinationsformerna i varierad utsträckning är studenternas erfarenhet av olika former för examination omfattande. Samtidigt som fyra av tio lärare aldrig examinerat genom salstenta har åtta av tio studenter erfarenheter av examinationsformen. Något fler har skrivit individuell hemtentamen och nästan lika många har erfarenhet av muntlig examination och paperskrivning. Flest, fler än nio av tio, har erfarenhet av att examineras för grupparbete (diagram 8:2).

Diagram 8:2 Andel studenter som har erfarenhet av följande examinationsformer.

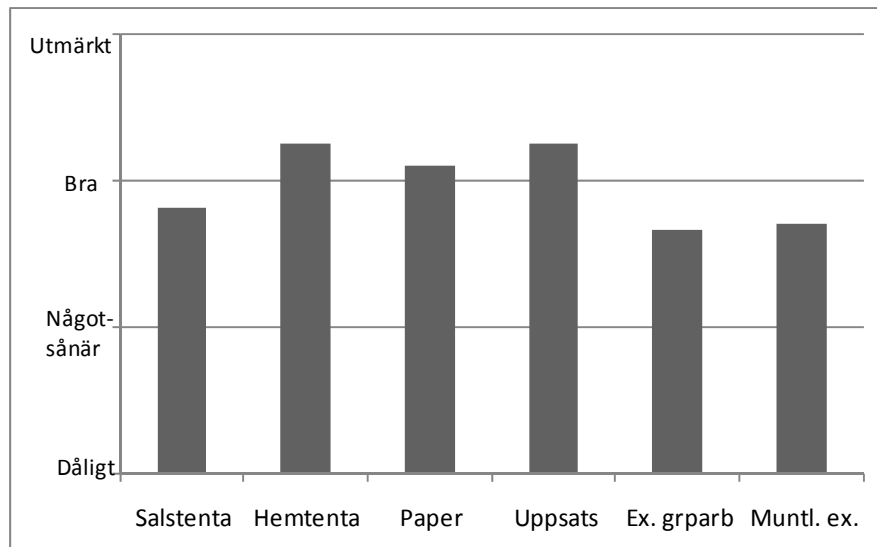

Få genusvetare uppger att de har erfarenhet av salstenta och detsamma gäller för studenterna på avancerad nivå. I övrigt är mönstret likartat inom de olika utbildningarna. Hur mycket erfarenhet som studenterna har av olika examinationsformer står tydligast i samband med hur länge de har studerat. Ju fler terminer som studenterna har studerat, desto fler examinationsformer har de som regel hunnit skaffa sig erfarenhet av.

8.1 Olika examinationsformer ur ett student- och lärarperspektiv

Vilka examinationsformer föredrar studenterna? Hur väl fungerar olika examinationsformer för att mäta om studenterna har tillgodogjort sig utbildningens mål? Detta varierar givetvis med kursmålen och kan således variera mellan olika kurser. Ändå tycks vissa examinationsformer generellt sett anses bättre än andra. Studenter inom samhällsvetenskap föredrar i första hand hemtentamen, paper och uppsatsarbete (diagram 8:3). Studenterna är generellt sett något mer tveksamma till salstentor, examination av grupparbete och muntlig examination.

Diagram 8:3 Hur väl har följande examinationsformer fungerat för att mäta att studenterna tillgodogjort sig utbildningens mål?

När studenterna reflekterar kring de olika examinationsformerna riktas en hel del kritik mot framförallt examination av grupparbeten och salstentor. Examination av grupparbete ifrågasätts framförallt på basis av lärarnas möjligheter att göra en rättvisande bedömning av samtliga gruppmedlemmar. Därmed kan examinationsformen upplevas som orättvis:

Examination of group work in the method course this spring was not good at all. And not fair. (Student på masterprogram)

För mycket gruppexamination där studenterna kan "gömma" sig bakom klasskamraters prestationer. För låg examinationsnivå!! (Student på psykologprogrammet)

Omöjligt för lärare att veta vem som har gjort vad i ett grupp-arbete. Vissa glider bara med. (Student på psykologprogrammet)

Gällande examination av grupparbete finns stora svårigheter i att mäta en individs prestation i gruppen. (Student, fristående kurs, samhällsgeografi)

Salstentan kritiseras framförallt utifrån ett inlärningsperspektiv. Flera studenter framhåller att examinationsformen mest påbjuder ytinlärning och att behållningen av kursen i ett längre perspektiv därmed blir begränsad.

Korvstoppling är en konservativ metod som sällan ger långsiktiga resultat - därför känns en del salstentor meningslösa. (Student, psykologprogrammet)

Föredrar hemtentamen, salstentor blir tyvärr mental blockering och är stressande, man ska ju lära sig teorin för livet. Genom korv-

stoppning blir det ej en bra långvarig lösning för fortsatt tillämpning i verkligheten. (Student, socionomprogrammet)

Salstentor visar egentligen bara hur bra eleven är på att memorera någonting. Något som oftast fastnar endast under en kort tid och sedan glöms bort. Bättre att inte ha detta memoreringskrav på sig och istället få använda böckerna under t ex hemtenta eller skriftlig uppgift då man får en djupare kunskap och får använda böckerna, inte bara att läsa, utan också till att leta upp den information man behöver för problemlösande (tentafråga). Det viktigaste är kanske inte att kunna saker utantill, utan att veta var man kan leta upp den information man behöver. (Student, programmet för Service Management)

I sammanhanget bör dock påpekas att det inte råder konsensus i frågan inom studentgruppen. Det finns med andra ord även studenter som anser att salstentan har sina förtjänster. Dessa handlar bland annat om att salstentan anses ge en mer rättvisande bild av den kunskap som studenterna tillägnar sig och att den ger motivation för att läsa kurslitteraturen.

Salstenta ger mer objektiva mått, vilket kan vara viktigt om man inte är överens. (Student på psykologprogrammet)

För min del tycker jag att en salstenta ger bäst prov på vad jag har lärt mig. (Student på programmet för strategisk kommunikation)

Salstentor är effektiv motivation för att läsa mer. (Student på pol. kand-/pol.mag-programmet)

Samtidigt som olika studenter kan föredra olika examinationsformer påtalas emellertid betydelsen av att formerna för examination varierar genom utbildningen. Betydelsen av variation framhålls av både studenter och lärare:

Man lär sig mer i ett längre perspektiv av uppsatser, inlämningsuppgifter osv. Men jag förstår att man även måste ha salstentor i vissa ämnen. En kombination av de båda är det bästa anser jag. (Student, pol.kand-/pol.mag-programmet)

Var kreativa! Det börjar bli aningen tråkigt att skriva salstenta och ha ett grupparbete direkt efter på varenda kurs. Det är mycket mer givande och roande att variera sig även när det gäller examinationsformer. (Student, programmet för Service Management)

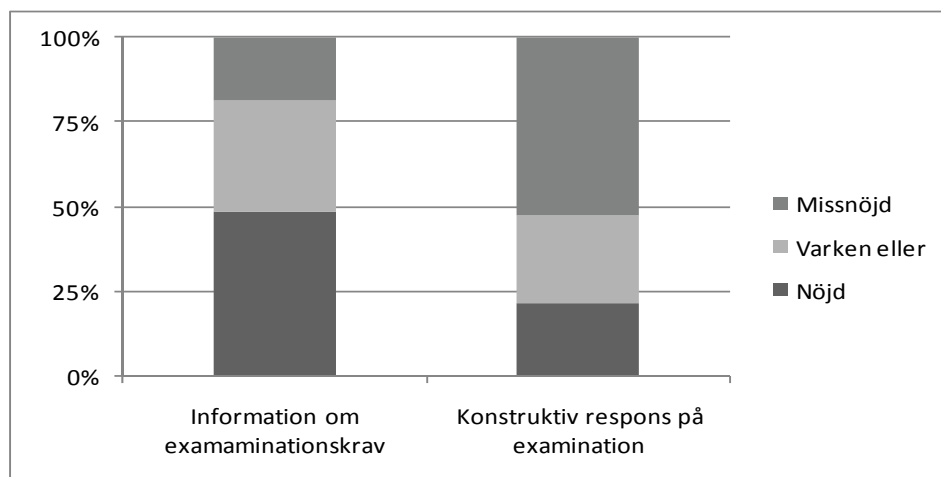
Varierad examination ger mer allsidig inblick i studenters kunskaper. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet).

Examinationsuppgifterna/-formerna bör ju anpassas till lärandemålen och hänger ibland också samman med grund- resp avancerad nivå. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

8.2 Återkoppling och kravnivå

Examination är en central del av universitetsstudierna och studenterna har högt ställda förväntningar både på den information som de får inför examinationen och på återkopplingen efteråt. Nästan samtliga studenter beskriver utbildningens roll vid examination som mycket viktig i båda dessa avseenden.²⁶ Praxis tycks emellertid inte alltid leva upp till de högt ställda förväntningarna. Detta gäller i synnerhet den respons som studenterna får efter examinationstillfället. Hälften är missnöjda med responsen på examinationen och bara en femtedel är nöjda (diagram 8:4). Det generella missnöjet spänner över samtliga utbildningar med undantag av psykoterapeutprogrammet. Här är nästan tre av fyra (74%) nöjda med återkopplingen av genomförd examination och bara någon enstaka uttrycker missnöje.

Diagram 8:4 Studenternas bedömning av information om examinationskrav och konstruktiv respons på genomfört examinationsmoment.²⁷

Att responsen stundtals upplevs som bristfällig återkommer när studenterna kommenterar examinationerna. Bland annat framhålls att brist på feedback kan göra det svårt att förstå varför examinationsuppgiften har bedömts som den har bedömts. Dessutom påtalas att bristfällig respons missgynnar den

²⁶ Både information om examinationskrav och responsen på genomförd examination beskrevs som mycket viktigt av 84% av studenterna.

²⁷ Studenterna bedömde information om examinationskrav och responsen på genomförd examination utifrån en femgradig skala där 1 motsvarade "mycket missnöjd" och 5 motsvarade "mycket nöjd". I diagrammet har kategorierna 1 och 2 samt 4 och 5 slagits samman.

individuella kunskapsutvecklingen eftersom återkopplingen om vad som behöver förbättras uteblir:

Vissa lärare ger ytterst dålig motivering vid hemtentamen. (Student, pol.kand-/pol.mag-programmet)

Stor brist på feedback så det är svårt att veta ifall man gjort bra ifrån sig, behöver bättra sig, vad man KAN göra för att bli bättre osv. (Student, socionomprogrammet)

The seminar tasks we are given are a constructive element in terms of following the course literature and putting in individual skills to reflect criticisms and knowledge. However, even though putting much effort into them, we rarely get any feedbacks. Though I deem group works to be important, their execution is poor in LU, especially when it comes the group presentations. After lots of preparation and effort put into them there are no feedbacks or cohesion among groups. Instructors should be more attentive to not only the results but also the execution of the group work. (Student, masterprogram)

En del studenter ifrågasätter också kraven som ställs för att bli godkänd på en examination. De som upplever att kravnivån är låg påtalar att detta är orättvist och kan leda till bristande motivation i de fortsatta studierna. Från vissa håll är kritiken stark:

Det verkar som om man kan klara examinationer utan att läsa och/eller delta i föreläsningar. (Student, psykologprogrammet)

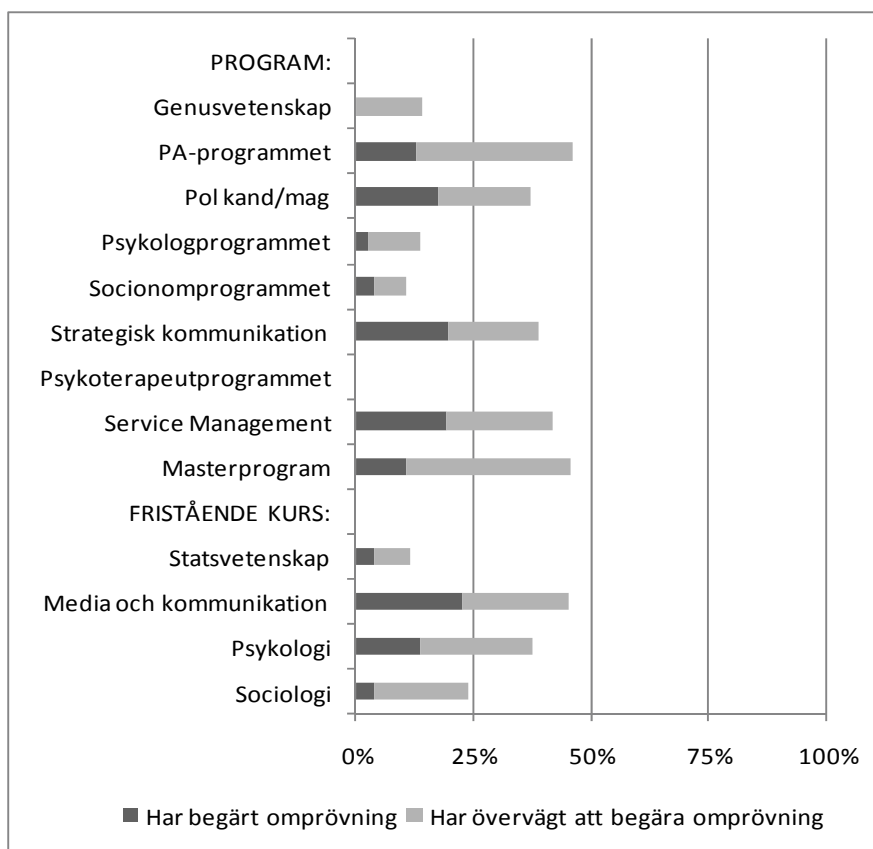
Jag har upplevt att vissa studenter som helt klart avviker i nivå på arbeten och texter jämfört med majoriteten av studenterna har "glidit" igenom vissa examinationer. [...] Min erfarenhet är att en del godkänns för enkelt ibland. Eller att examinationens svårighet beror på vilken lärare man haft. Orättvist. (Student på socionomprogrammet)

Just a thing about grading. It seems to be almost impossible to fail a course at Lund University (if you attend all lectures and hand in your assignments on time). It looks like you can pass a course just because you 'did the effort'. I am really surprised to see the poor quality of some work (sometimes also my own) and then hear the grade and how students passed. (Student på Masterprogram)

8.3 Omprövning av examinationsresultat

Det är ingen ovanlighet att studenterna ifrågasätter sitt examinationsresultat och överklagar eller överväger att överklaga det. Även om det inträffar ganska sällan har de flesta lärare (76%) erfarenhet av att studenter begärt omprövning av sitt examinationsresultat.²⁸ Sett över hela fakulteten har omkring en tiondel av de studenter som medverkar i undersökningen begärt omprövning (9%) och nästan var femte har övervägt att begära omprövning. Inom vissa studentgrupper tycks ifrågasättandet vara vanligare än bland andra. Nästan hälften av studenterna inom PA-programmet, media och kommunikation och på masterprogram har antingen begärt eller övervägt att begära omprövning (diagram 8:5). Omvänt uttrycker inte någon av studenterna inom psykoterapeutprogrammet missnöje med sina examinationsresultat.

Diagram 8:5 Har studenterna överklagat eller övervägt att begära omprövning ett examinationsresultat? Fördelat utifrån utbildning.

Missnöje med examinationsresultat tycks också variera med ålder. Ju yngre studenterna är, desto mer benägna verkar de vara att begära omprövning. Medan nästan en tredjedel av studenterna som är 21år eller yngre (31%)

²⁸ Mindre än en handfull lärare har ganska eller mycket stor erfarenhet av studenter begärt omprövning.

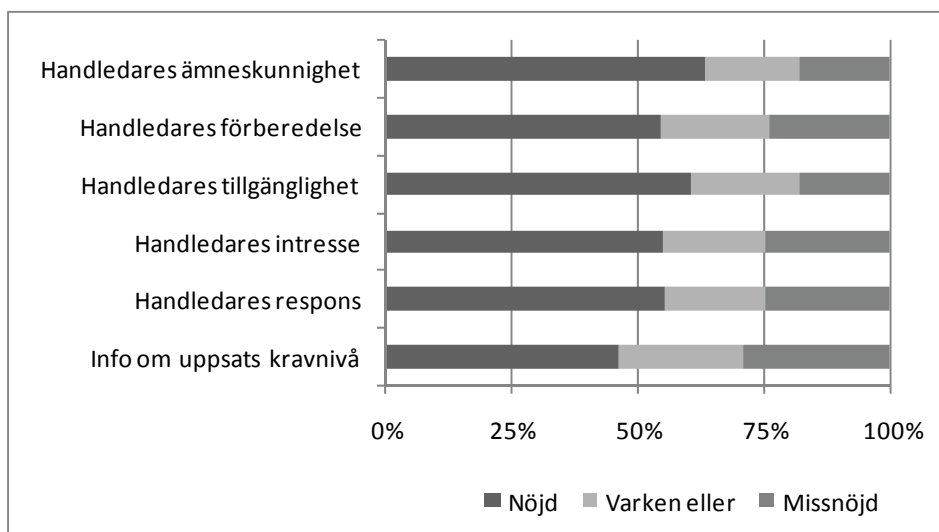
har begärt eller övervägt att begära omprövning gäller samma sak för färre än var femte bland dem som är 40 år eller äldre.

8.4 Uppsatshandledning ur ett studentperspektiv

Omkring sju av tio studenter i svarsgruppen (69%) saknar erfarenhet av att arbeta med en examensuppsats inom ramen för sina samhällsvetenskapliga studier vid Lunds universitet. Resterande hade skrivit en uppsats (180 studenter) eller arbetade med en uppsats vid svarstillfället (139 studenter).

Merparten, omkring sex av tio, är nöjda med handledningen med avseende på handledarens tillgänglighet och kunskaper inom uppsatsens ämnesområde (diagram 8:6). I andra avseenden är studenterna mera kritiska till handledningen. Omkring var fjärde student är både missnöjda med handledarens intresse för uppsatsen och med den respons som de får under uppsatsarbetets gång.

Diagram 8:6 Hur nöjda är studenterna med handledningen i följande avseenden?

Med tanke på att långt ifrån alla skrivit uppsats kan få utbildningsinriktningar särredovisas. I den mån som särredovisningar ändå medges kan konstateras att studenter som har erfarenhet av att skriva uppsats vid Psykologiska institutionen i högre grad än andra studenter har positiva erfarenheter av handledningen.

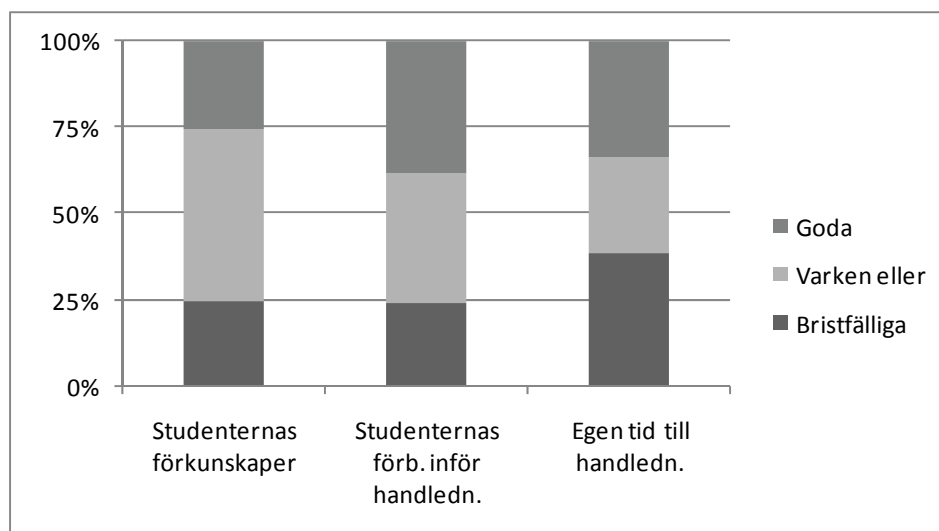
8.5 Uppsatshandledning ur ett handledarperspektiv

Nästan samtliga (91%) av lärarna i svarsgruppen har erfarenhet av handledning av examensuppsatser. Det problem som oftast lyfts fram är att tiden för handledning är begränsad. Detta framhålls av nästan fyra av 10 (39%)

handledare. Vad en del studenter uttrycker som bristande intresse kan således också betraktas i ljuset av lärares upplevelser av tidsbrist och en i övrigt ansträngd arbetssituation.

Andra problem kan handla om studenternas förkunskaper och studenternas förberedelse inför handledningstillfället. Omkring en fjärdedel av handledarna pekar på brister i båda dessa avseenden (diagram 8:7). Lärarna vid institutionen för Service Management uttrycker mest oro gällande såväl förkunskaper som förberedelse. Medan åtta av arton lärare anser att studenternas förkunskaper är bristfälliga anser ingen att förkunskaperna är bra eller mycket bra. Lika många anser att studenterna kunde vara bättre förberedda inför handledningstillfället. Resultaten tycks därmed påkalla en diskussion om hur utbildningen förbereder studenterna för uppsatsarbetet och hur handledarnas förväntningar på de studenter som står inför ett uppsatsarbete kan kommuniceras.

Diagram 8:7 Lärarnas bedömningar av följande aspekter av handledningen.

Erfarenheter av grupphandledning

Nästan 8 av 10 i lärargruppen (78%) har erfarenhet av grupphandledning och för många fungerar handledningen väl. Hälften framhåller att det fungerar bra eller mycket bra att handleda i grupp. Färre än var femte (18%) uttrycker att grupphandledningen fungerar dåligt eller mycket dåligt. När lärarna reflekterar kring frågan i en öppen kommentar påpekar många att grupphandledningens möjligheter varierar under uppsatsarbetets gång. Det är framförallt i uppsatsarbetets inledande skede som grupphandledningen har förutsättningar att fungera bra. Ju längre studenterna kommer i sitt uppsatsarbete, desto viktigare blir det att kombinera med individuell handledning.

Grupphandledning fungerar bättre ju högre upp man kommer i systemet och framförallt tidigt i processen. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet).

Fungerar inledningsvis men måste senare övergå till enskild handledning för varje uppsats (som skrivs i grupper om 3). (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet).

Studenters intresse för grupphandledning minskar ju längre de kommit i sitt arbete. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet).

Att ge studenterna individuell feedback på manus är det ojämförligt mest effektiva sättet att hjälpa studenterna att komma vidare med arbetet, går inte att ersätta med grupphandledning. Grupphandledningen ger goda lärdomar, men de båda formerna är inte utbytbara. (Lärare, Samhällsvetenskaplig fakultet)

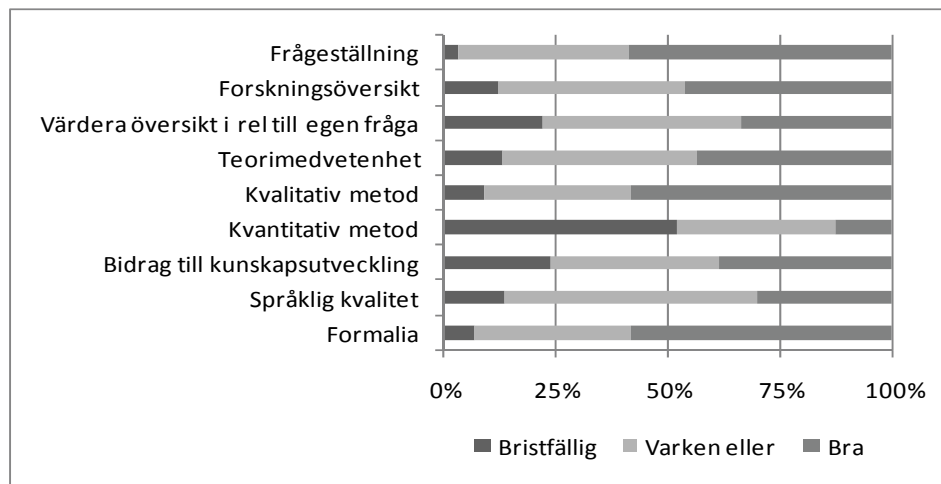
8.6 Lärarna om de godkända examensarbetena

I Höskoleverkets nya system för kvalitetssäkring av den högre utbildningen fokuseras utbildningarnas resultat och så sker företrädesvis genom en granskning av hur väl studenterna uppnår examensmålen. I granskningen utgör studenternas examensarbeten en viktig bedömningsgrund och detta innebär att uppsatserna ges en central ställning i de kommande utvärderingarna.²⁹

I föreliggande studie har tre av fyra lärare (75%) erfarenhet av att examinera uppsatser och dessa lärare ombads att göra en generell bedömning av de godkända uppsatserna med avseende på en rad olika aspekter. Av examinatorernas svar att döma har uppsatserna som regel god kvalitet med avseende på frågeställning och vetenskaplig formalia. Omkring sex av tio bedömde kvaliteten på dessa uppsatsmoment som goda och bara enstaka examinatorer menar att frågeställningar och formalia generellt sett är bristfälliga. Dessutom lyckas studenterna som regel att hantera kvalitativ metod på ett sätt som examinatorerna bedömer som bra. Störst problem tycks uppstå när studenterna väljer att tillämpa kvantitativ metod. Drygt hälften av de som examinerat uppsatser framhåller att studenternas hantering av kvantitativ metod generellt sett är bristfällig.

²⁹ Höskoleverkets system för kvalitetsutvärderingar 2011-2014.

Diagram 8:8 Lärarnas bedömningar av de godkända uppsatserna.

9. Behållningen av studierna

Vilken behållning har studenterna av sina studier inom det samhällsvetenskapliga ämnesområdet? Inom vilka kunskapsområden har de dragit sina viktigaste lärdomar? Är något kunskapsområde eftersatt inom utbildningen och i så fall vilket? I enkäten ombads studenterna att uppskatta i vilken grad som utbildningen bidragit till deras kunskapsutveckling inom ramen för de kunskaps- och färdighetsmål som anges i Högskolelag och Högskoleförordningens examensordning. Svaren på frågan ger perspektiv på vilken behållning som studenterna har av sina studier. Detta ligger i sin tur väl i linje med Högskoleverkets nya system för kvalitetsutvärdering där resultatet av studierna står i fokus. Med resultat avser Högskoleverket hur väl den aktuella utbildningen uppfyller kraven i högskolelagen och i examensbeskrivningarna i de förordningar som ansluter till lagen.³⁰

Inledningsvis redovisas studenternas bedömning av sin kunskapsutveckling inom ramen för kunskaper och färdigheter som Högskolelagen anger som mål för all högskoleutbildning i Sverige. Först redovisas resultaten per utbildning. Sedan jämförs studenternas sammantagna bedömningar med lärarnas perspektiv på studenternas utveckling inom de olika målområdena. Avslutningsvis redovisas studenternas utveckling i relation till de examensmål som examensordningen föreskriver för deras respektive utbildningar. I några fall sammanfaller examensmålen med de mål som formuleras i Högskolelagen och då redovisas dessa i anslutning till Högskolelagens generella målbeskrivning.

9.1 Studenternas kunskapsutveckling i relation till Högskolelagens generella målsättningar

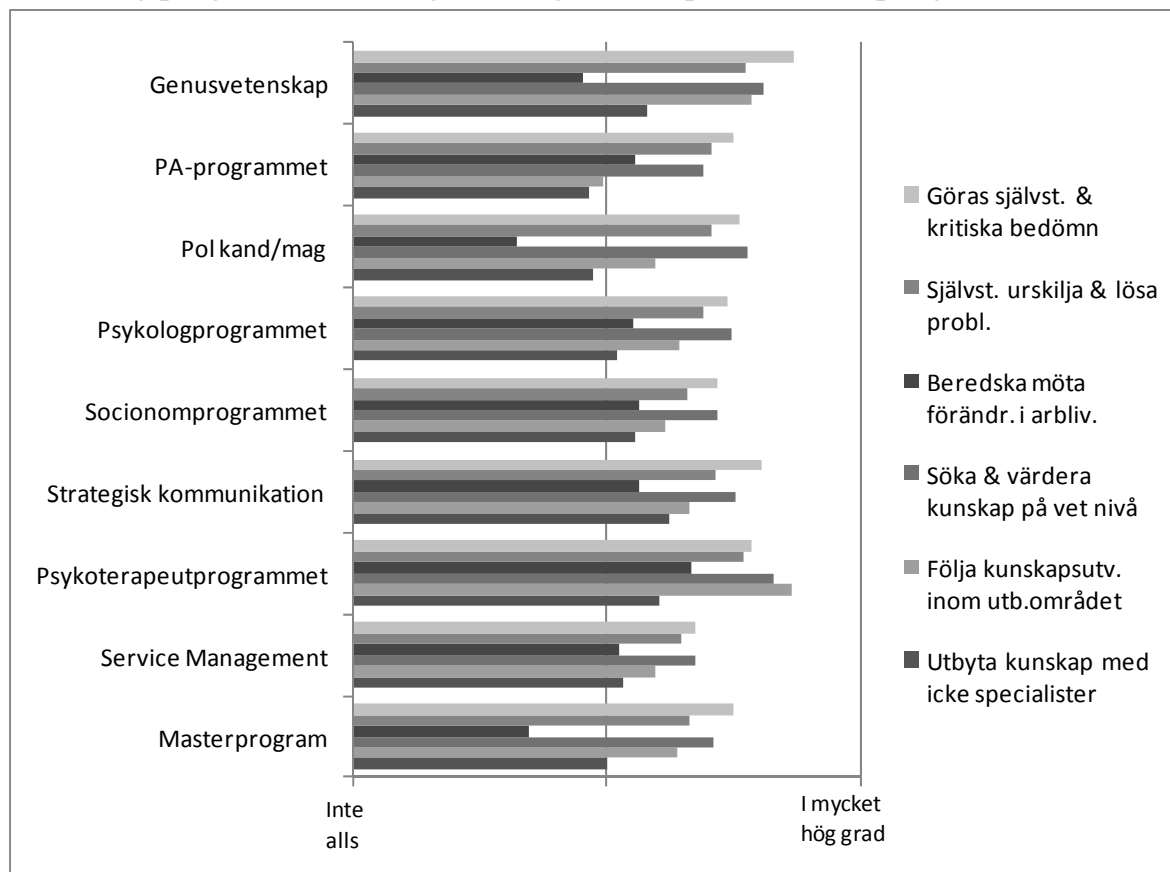
I högskolelagen (1 kap. 8§) anges sex mål som gällande för all högskoleutbildning på grundnivå i Sverige. Utbildningen skall enligt Högskolelagen utveckla studenternas beredskap och förmåga att:

- göra självständiga och kritiska bedömningar,
- självständigt urskilja, formulera och lösa problem,
- möta förändringar i arbetslivet,
- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen inom det område som utbildningen avser,
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom ämnesområdet.

³⁰ Högskoleverkets system för kvalitetsutvärderingar 2011-2014.

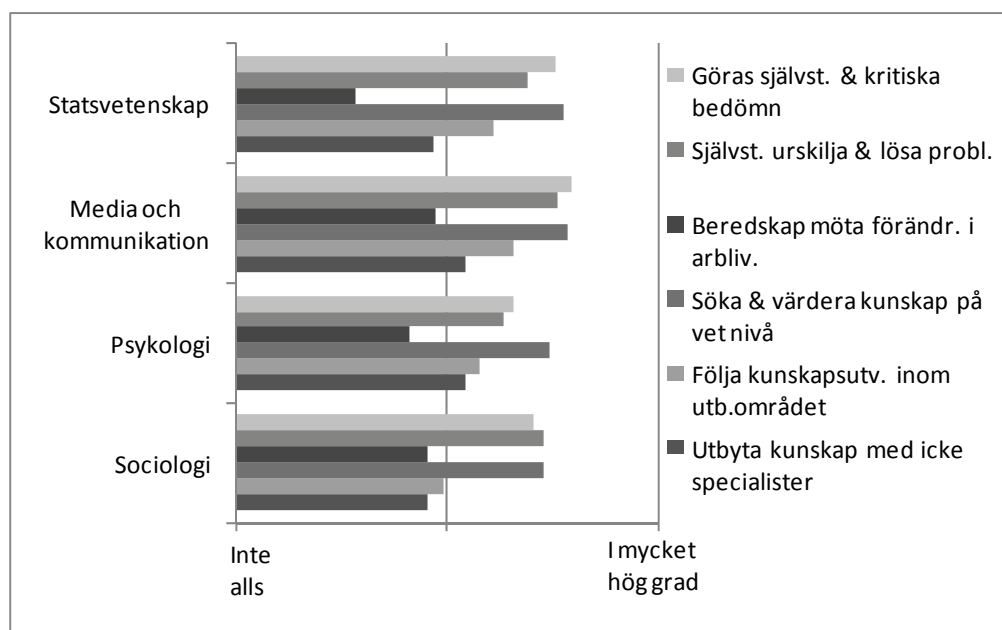
Oavsett utbildningens inriktning har programstudenterna i hög grad utvecklat sin förmåga inom flera centrala kunskapsmål. Detta gäller i synnerhet att göra självständiga och kritiska bedömningar, att självständigt urskilja och lösa problem och att kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå (diagram 9:1). I enlighet med Högskolelagen är två andra centrala utbildningsmål att studenterna ska förberedas för att kunna möta förändringar i arbetslivet och att de ska ha god förmåga att utbyta kunskaper med personer som inte själva är experter inom det område som utbildningen avser. I dessa avseenden är studenterna överlag mera tveksamma till sina kunskaper. I sammanhanget bör dock påpekas att det kan vara svårt för studenterna att bedöma hur väl utbildningen förbereder dem för att möta förändringar i arbetslivet, eftersom sådana utmaningar är okända och abstrakta i den meningen att de som regel fortfarande ligger i framtiden. Dessutom bör framhållas att studenterna i hög grad tycker sig ha utvecklat färdigheter som att söka och värdera kunskap, att göra självständiga bedömningar och att urskilja och lösa problem. Detta är färdigheter som rimligtvis även har betydelse för studenternas beredskap att möta och hantera förändringar i det stundande arbetslivet.

Diagram 9:1 I vilken grad har studierna bidragit till att utveckla studenternas färdigheter inom följande områden (anges som mål för all universitetsutbildning på grundnivå, Högskolelagen, 1 kap.8§). Avser programstudenter

Studenterna på fristående kurser gör liknande bedömningar som programstudenterna (diagram 9:2). Även studenterna på fristående kurser framhåller att studierna i hög grad har utvecklat sin förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar, att självständigt urskilja och lösa problem samt att kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå. Förmågan att följa kunskapsutvecklingen inom utbildningsområdet uppges emellertid vara mindre utvecklad bland dem som studerar på fristående kurs. Detta bör förstås mot bakgrund av att utbildningens område som regel inte har samma kontinuitet och tydliga avgränsning för dem som studerar på fristående kurs som det har för programstudenterna. Därmed torde frågor om utbildningsområde också besvaras utifrån en annan och delvis vidare och mera disparat utkikspunkt. Precis som programstudenterna är studenterna på fristående kurser mer tveksamma i fråga om deras förmåga att möta förändringar i arbetslivet och att utbyta kunskaper med personer som inte själva är experter inom det område som utbildningen avser.

Diagram 9:2 I vilken grad har studierna bidragit till att utveckla studenternas färdigheter inom följande områden (anges som mål för all universitetsutbildning på grundnivå, Högskolelagen, 1 kap.8§). Avser studenter på fristående kurser.

Även om lärarna oftast skattar studenternas utveckling något högre än studenterna själva är bedömningarna ganska likvärdiga (diagram 9:3). Störst diskrepans mellan parternas bedömningar gäller studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Omkring var fjärde (27%) student menar att utbildningen i hög eller mycket hög grad utvecklat denna färdighet. Av lärarna bedömer å sin sida drygt fyra av tio (43%) att utbildningen utvecklar studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Diagram 9:3 I vilken grad har studierna bidragit till att utveckla studenternas färdigheter inom följande områden (anges som mål för all universitetsutbildning på grundnivå, Högskolelagen, 1 kap.8§). Lärares och studenters bedömningar.

9.2 Studenternas kunskapsutveckling i relation till examensmålen

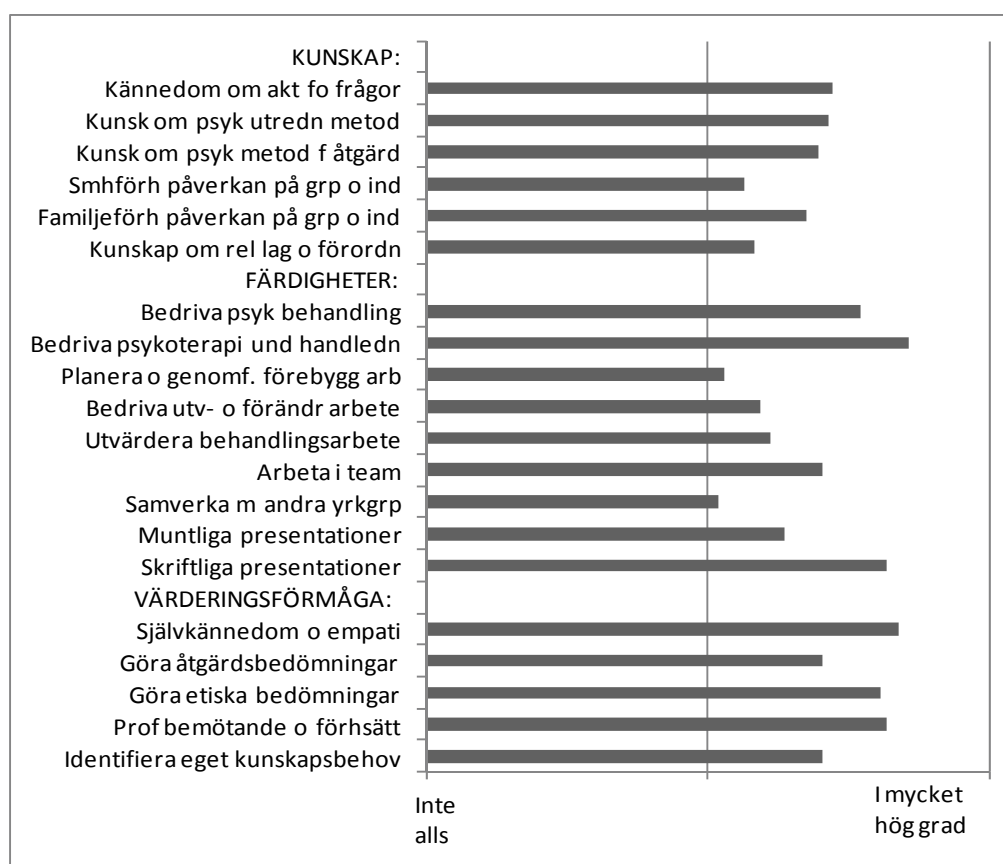
Studenterna har också bedömt hur utbildningen utvecklat deras förmågor och kunskaper inom ramen för de mål som anges i examensbeskrivningarna för deras respektive utbildningar. Eftersom examensmålen anger vad studenterna förväntas kunna när de avslutat sin utbildning begränsas resultatredovisningen till att innefatta studenter som studerar på någon av de två sista terminerna på utbildningen. Detta reducerar antalet svarande och innebär att alla utbildningar inte särredovisas. I flera fall bedöms svaren dock medge särredovisningar. Detta gäller i samma ordning som de redovisas för psykologprogrammet, socionomprogrammet, psykoterapeutprogrammet, pol.kand.-/pol.mag.programmet, programmet för personal och arbetsliv, Service Management och masterprogrammen. Utöver examensmålen har studenterna bedömt sina färdigheter inom ytterligare några centrala kunskapsområden och även dessa bedömningar redovisas per utbildning.

Psykologprogrammet

I slutskedet av sin utbildning har studenterna på psykologprogrammet i hög grad utvecklat sina färdigheter inom flertalet av examensmålen för utbildningen (diagram 9:4). Inom några målområden är studenterna dock mer tveksamma. Medan de i hög grad har kunskap om hur familjeförhållande

påverkar grupper och individer är man mer osäker på sin förmåga att kunna analysera samhällsförhållandens betydelse. Vidare anser studenterna sig ha en välutvecklad förmåga att samarbeta i team i allmänhet. De är emellertid mer tveksamma i fråga om att samarbeta specifikt med andra yrkesgrupper. Studenterna på psykologprogrammet har också i hög grad utvecklat sin förmåga i att bedriva psykologisk behandling och psykoterapi. Däremot är de mer tveksamma till om utbildningen förberett dem för att kunna bedriva förebyggande arbete.

Diagram 9:4 I vilken utsträckning har studierna på psykologprogrammet bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena? Studenter termin 9 och 10 (n=27).

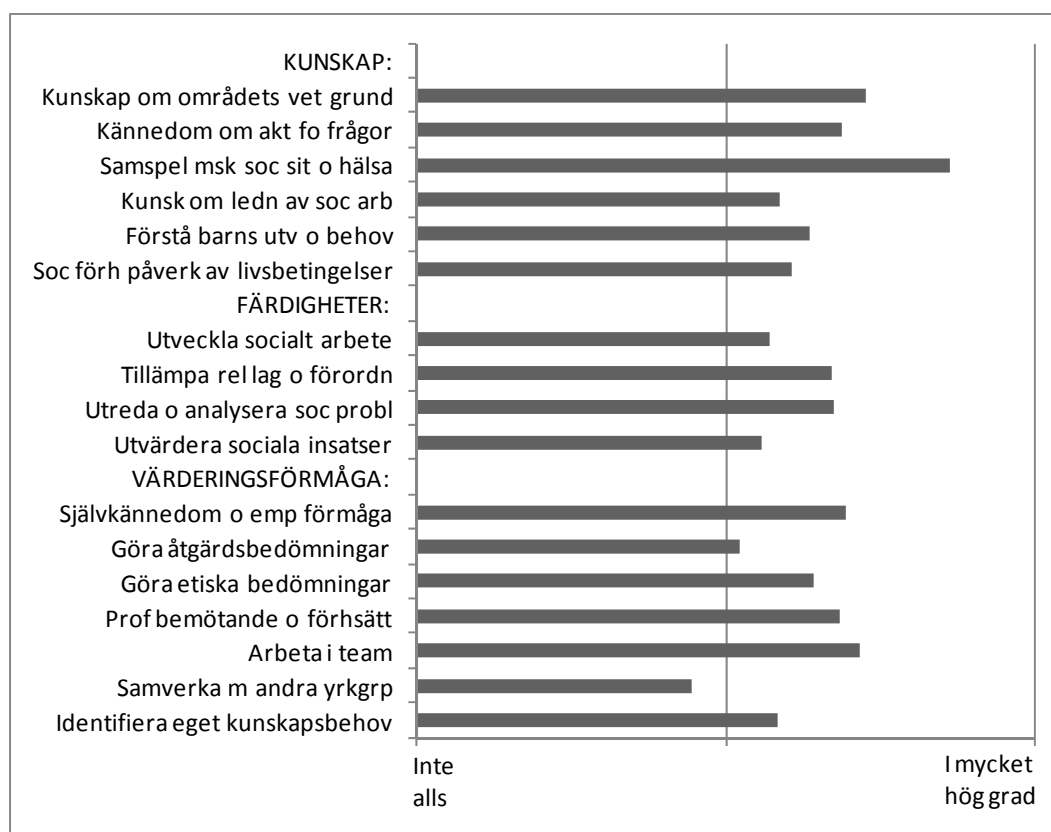

Utöver examensmålen bedömde studenterna i vilken mån utbildningen utvecklat deras förmåga att kommunicera på engelska och att argumentera och övertyga. I båda dessa avseenden uttryckte studenterna tveksamheter. I synnerhet gällde tvekan engelskkunskaperna. I slutskedet av sin utbildning tycks få studenter på psykologprogrammet anse att utbildningen utvecklat deras förmåga att kommunicera på engelska.

Socionomprogrammet

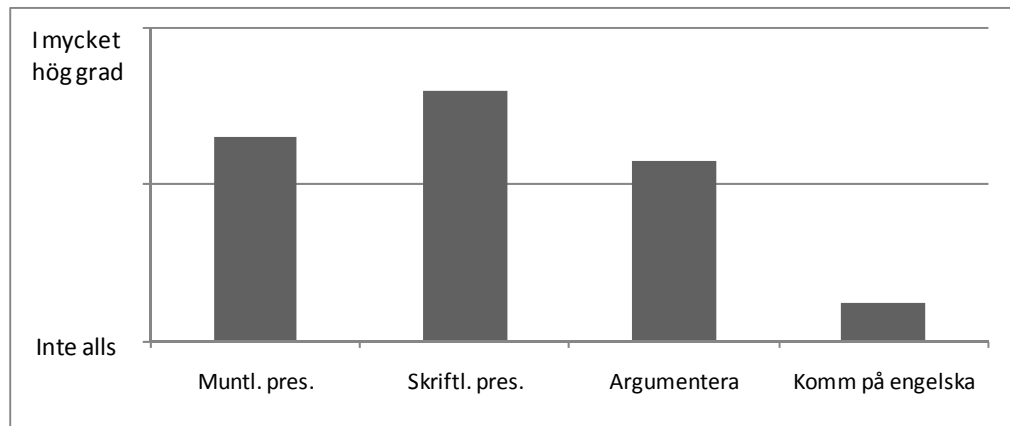
Studenterna som studerar på termin 6 och 7 menar att socionomprogrammet i hög grad utvecklat deras kunskap och förmåga inom flertalet av examensmålsområdena (diagram 9:5). I synnerhet har utbildningen gett studenterna en god insikt i samspelet mellan människans sociala situation och hälsa. Inom några områden finns emellertid viss tvekan. Precis som studenterna på psykologprogrammet är den allmänna förmågan att samarbeta i team välutvecklad. När det kommer till att specifikt samarbeta med andra yrkesgrupper är de blivande socionomerna precis som de blivande psykologerna mer tveksamma. Därtill ställer flera studenter sig tveksamma till om utbildningen förbereder dem för att göra åtgärdsbedömningar. Denna kritik har också framkommit i en tidigare utvärdering av socionomprogrammet i Lund (Holmström, 2010).

Diagram 9:5 I vilken utsträckning har studierna på socionomprogrammet bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena? Studenter termin 6 och 7 (n=69).

Utöver examensmålen har studenterna på socionomprogrammet bedömt hur utbildningen utvecklat deras kommunikativa färdigheter (diagram 9:6). Svaren visar på en väl utvecklad förmåga att göra skriftliga presentationer och antyder att kommunikation på engelska inte är något som är prioriterat i utbildningen.

Diagram 9:6 I vilken utsträckning har studierna på socionomprogrammet bidragit till studenternas utveckling inom följande kommunikativa färdigheter? Studenter termin 6 och 7 (n=69).

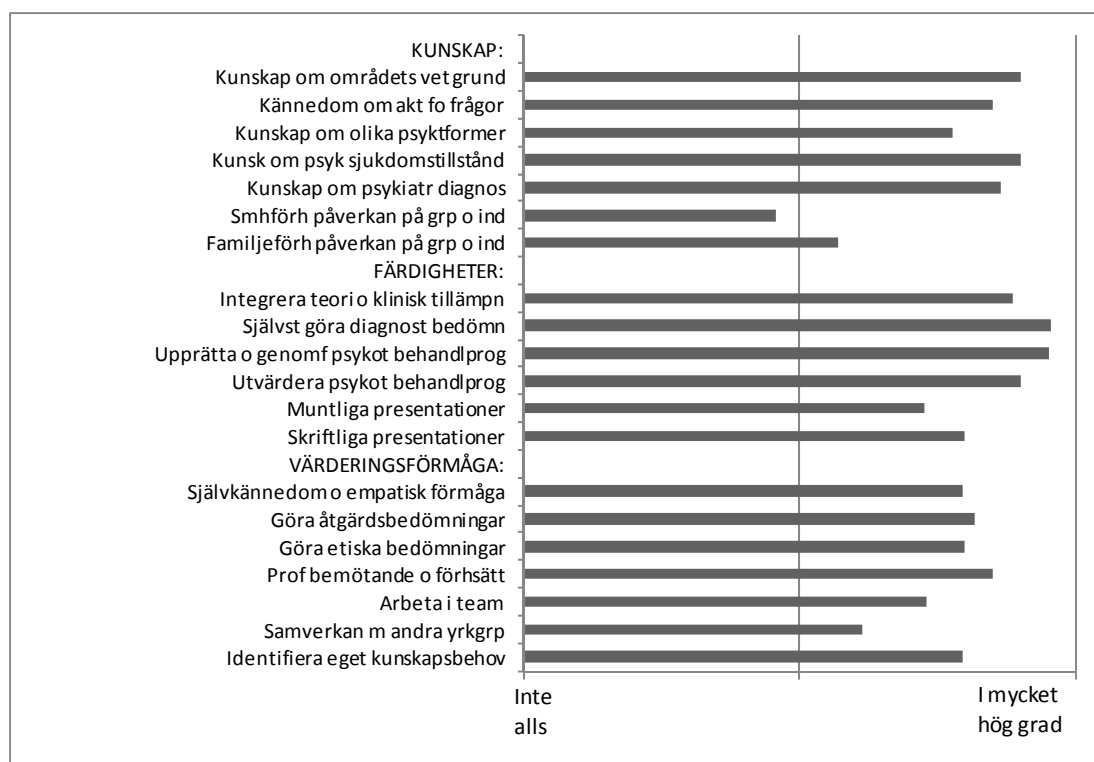

Psykoterapeutprogrammet

Studenterna på psykoterapeutprogrammet är ganska få till antalet. Samtidigt är de i princip samstämmiga i sina genomgående mycket positiva omdömen av sin utbildning. Detta avspeglar sig inte minst i att de i hög grad anser sig ha utvecklat sina förmågor inom nästan samtliga examensmålsområden (diagram 9:7). Undantagen utgörs av mål som belyser psykoterapi i en vidare kontext. Framförallt är studenterna tveksamma till om utbildningen förbereder dem för att kunna analysera hur samhällsförhållanden påverkar grupper och individer. En viss tvekan finns också i fråga om familjeförhållandens påverkan och huruvida utbildningen utvecklar deras förmåga att samverka med andra yrkesgrupper.

Utöver examensmålsområdena tycker studenterna på psykoterapeutprogrammet att utbildningen i ganska hög grad utvecklat deras förmåga att kommunicera på engelska och att argumentera och övertyga.

*Diagram 9:7 I vilken utsträckning har studierna på psykoterapeutprogrammet bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena? Studenter termin 5 och 6 (n=11).**

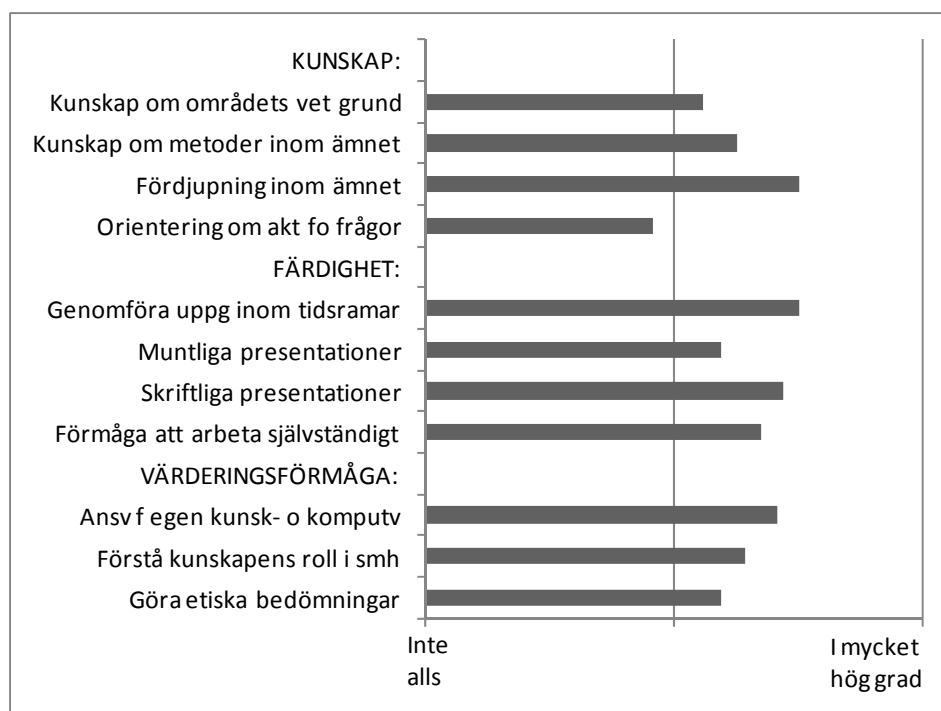

*Psykoterapeutprogrammet bedrivs på halvfart i sex terminer.

Programmet för personal och arbetsliv

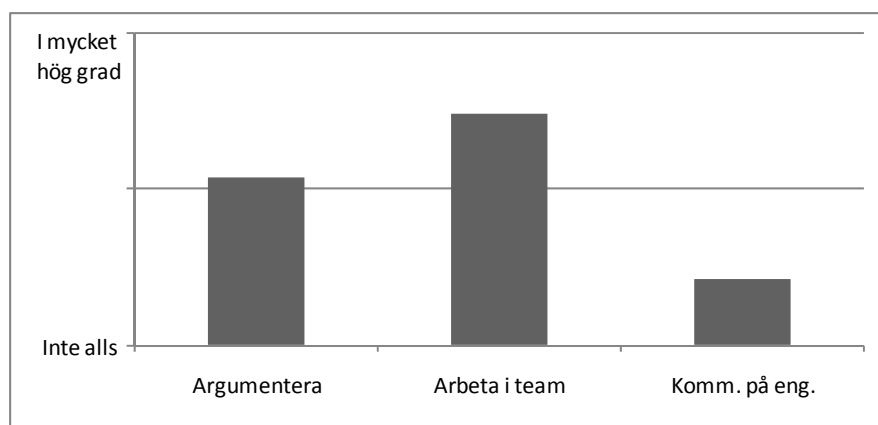
Inom programmet för personal och arbetsliv anser de studenter som närmar sig slutet av sin utbildning att de i hög grad utvecklat sin förmåga att genomföra uppgifter inom givna tidsramar och att göra skriftliga presentationer. Dessutom anser studenterna sig ha fått goda möjligheter att fördjupa sig i kunskapsområdet och de har utvecklat sin förmåga att ta ansvar för den egna kunskaps- och kompetensutvecklingen. Inom några examensmålsområden ger studenterna emellertid uttryck för viss tvekan. Tydligast gäller detta orientering i aktuella forskningsfrågor. (Diagram 9:8)

Diagram 9:8 I vilken utsträckning har studierna på PA-programmet bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena? Studenter termin 5 och 6 (n=30).

Utöver examensmålsområdena tog studenterna också ställning till några kommunikativa färdigheter. Medan många var tveksamma till utbildningens bidrag till deras förmåga att argumentera och övertyga hade de i hög grad utvecklat sin förmåga att arbeta i team (diagram 9:9). Få studenter som studerar i slutskedet av PA-programmet tycker sig ha utvecklat sin förmåga att kommunicera på engelska.

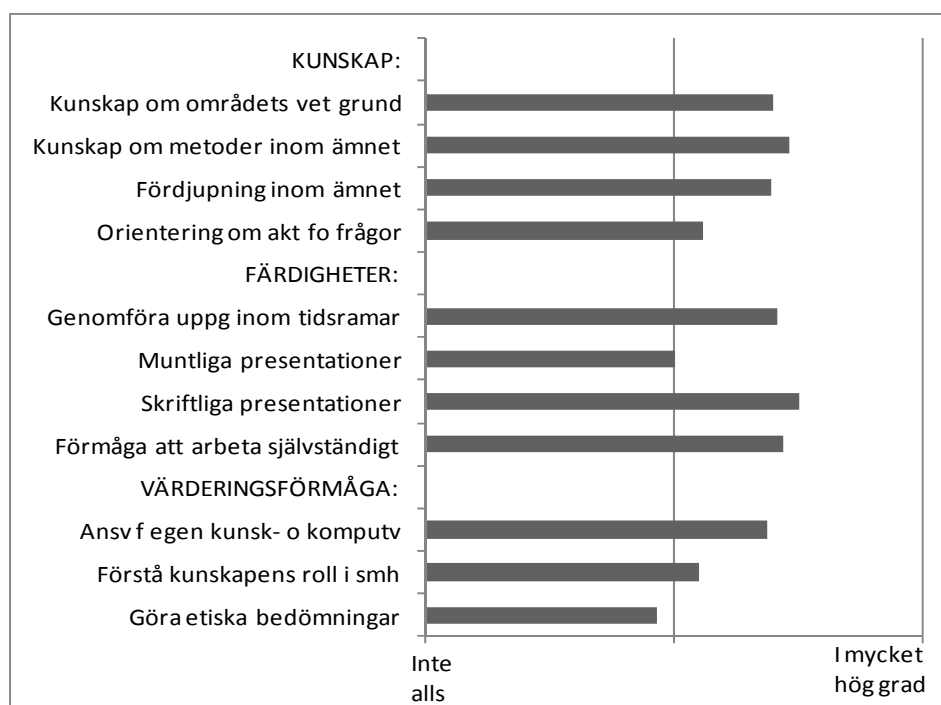
Diagram 9:9 I vilken utsträckning har studierna på PA-programmet bidragit till studenternas utveckling inom följande kommunikativa färdigheter? Studenter termin 5 och 6 (n=30).

Pol.kand./Pol.mag.programmet

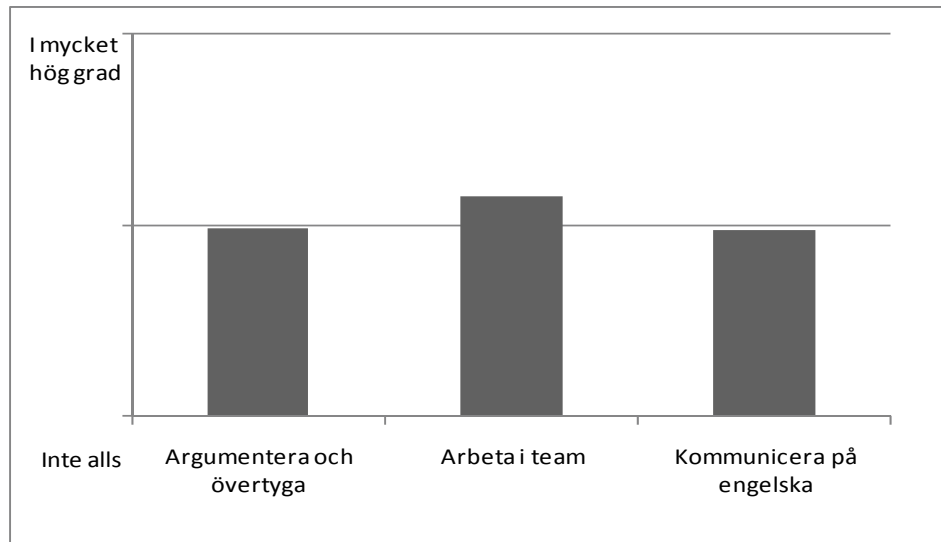
Studenterna på Pol.kand/mag har i slutskedet av sin utbildning utvecklat sina färdigheter inom flera av de målområden som anges för generella examina på kandidatnivå. Studenterna anser sig ha utvecklat en god kunskap om områdets vetenskapliga grund och de tycker att de har tillägnat sig ganska välutvecklade metodkunskaper. De har också utvecklat sina färdigheter inom centrala områden som att genomföra uppgifter inom givna tidsramar, skriftliga presentationer och förmåga att arbeta självständigt. Därtill tycker de sig ha fått möjlighet att fördjupa sig i ämnet och de upplever sig ha en ganska välutvecklad förmåga att ta ansvar för den egna kunskaps- och kompetensutvecklingen. Studenterna upplever sig emellertid vara mindre orienterade i aktuella forskningsfrågor och de tycker sig inte heller ha utvecklat en god förmåga i att analysera kunskapens roll i samhället. Att göra muntliga presentationer och att göra etiska bedömningar är andra färdigheter som studenterna generellt sett uttrycker osäkerhet kring.

Diagram 9:10 I vilken utsträckning har studierna på Pol.kand/mag-programmet bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena? Studenter termin 5 och 6 (n=55).

Studenterna på pol.kand/mag.programmet bedömde också sina färdigheter inom några kommunikativa färdigheter som inte kommer till explicita uttryck i examensmålen. Dessa gäller att kunna argumentera och övertyga, arbeta i team samt kommunicera på engelska. Studenternas bedömningar var ganska återhållsamma i samtliga dessa avseenden.

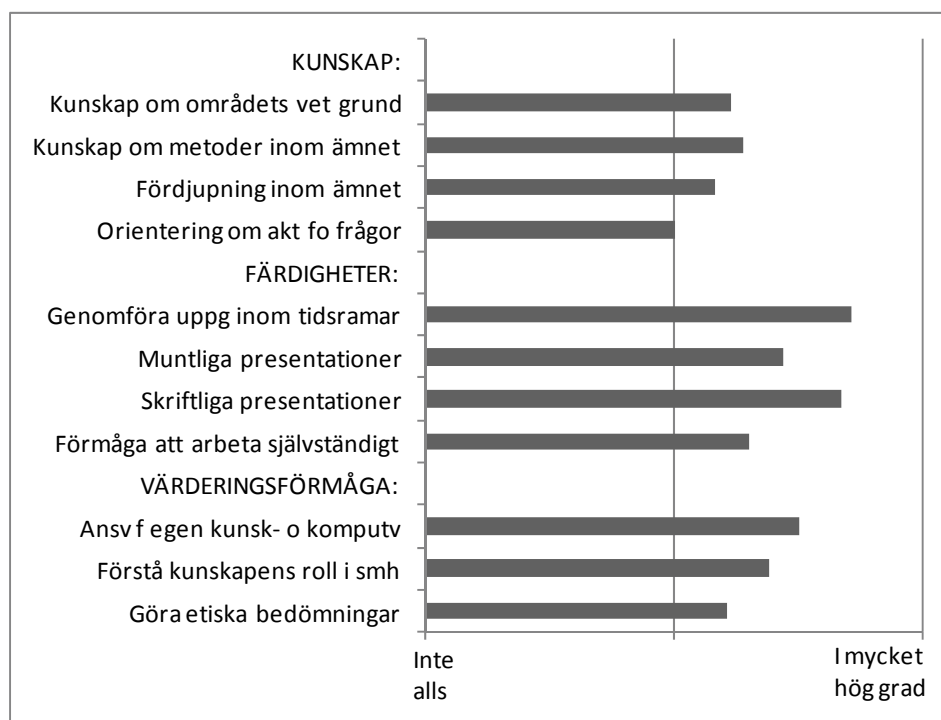
Diagram 9:11 I vilken utsträckning har studierna på Pol.kand/mag-programmet bidragit till studenternas utveckling inom följande kommunikativa färdigheter? Studenter termin 5 och 6 (n=55).

Service Management

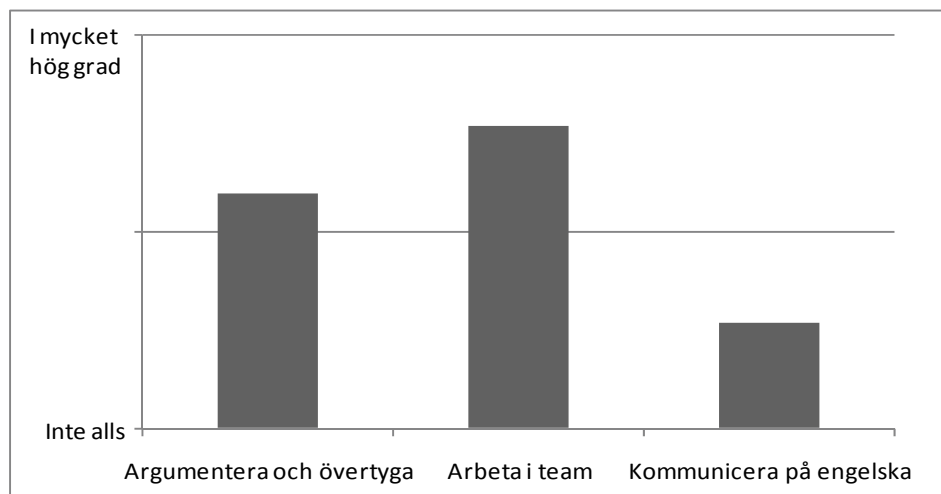
Studenterna inom Service Management har i slutskedet av sin utbildning utvecklat sina förmågor inom flera av de kunskapsområden som kommer till uttryck i examensmålen för generell examen på kandidatnivå. Detta gäller framförallt förmågan att genomföra uppgifter inom givna tidsramar och att göra skriftliga presentationer. Därtill anser studenterna sig vara ganska väl förberedda på att kunna ta ansvar för sin egen kunskaps- och kompetensutveckling. Studenterna är något mer tveksamma till andra förmågor som uttrycks i examensordningen. Detta gäller framförallt orienteringen i aktuella forskningsfrågor. Vidare kan noteras att fler studenter inom Service Management än inom andra utbildningar uttrycker en viss osäkerhet i fråga om utbildningen utvecklat deras förmåga att arbeta självständigt.

Diagram 9:12 I vilken utsträckning har studierna på programmet för Service Management bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena? Studenter termin 5 och 6 (n=31).

Samtidigt som några studenter kan tveka i fråga om sin förmåga att arbeta självständigt är fler av uppfattningen att de har utvecklat sin förmåga att arbeta i team (diagram 9:13). Detta antyder ett ganska stort inslag av grupparbeten i utbildningen. Precis som i de flesta andra utbildningar har studenterna inom Service Management i låg grad utvecklat sin förmåga att kommunicera på engelska.

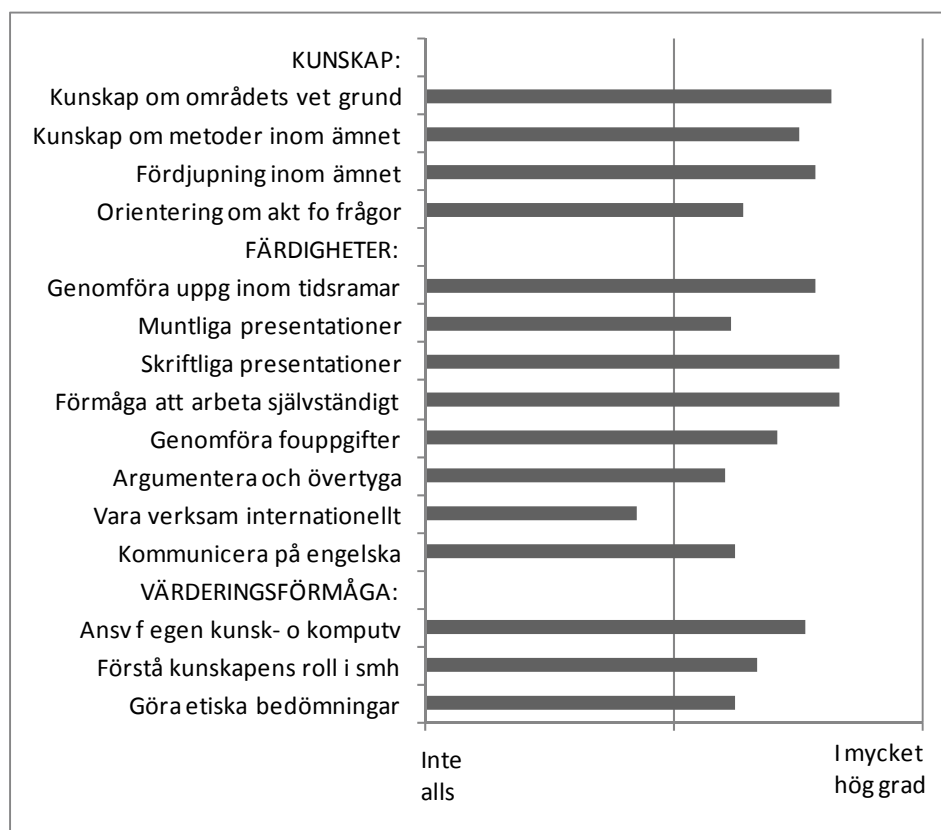
Diagram 9:13 I vilken utsträckning har studierna på programmet för Service Management bidragit till studenternas utveckling inom följande kommunikativa färdigheter? Studenter termin 5 och 6 (n=31).

Masterprogrammen

Studenter på de engelskspråkiga masterprogrammen har utvecklat goda kunskaper inom flertalet av examensmålsområdena för avancerad nivå. Detta gäller såväl för deras vetenskapliga kunskaper som för deras mera generella akademiska färdigheter. Kunskapen om utbildningsområdets vetenskapliga grund och tillämpliga metoder inom ämnet är god. Därtill har studenterna i hög grad skapat fördjupad förståelse inom delar av utbildningsområdet. Sett till mera generella akademiska färdigheter har studenterna skaffat sig en välutvecklad förmåga att arbeta självständigt och att göra skriftliga presentationer. De tycker också att de genom utbildningen skapat sig goda förutsättningar för att kunna ta ansvar för den egna kunskaps- och kompetensutvecklingen och att de i hög grad har utvecklat sin förmåga att genomföra uppgifter inom givna tidsramar. Inom några av examensmålsområdena är studenterna emellertid mera osäkra på sina kunskaper. Osäkerheten länkar tydligast till utbildningens internationella dimension. Ganska få anser sig vara väl förberedda för att kunna vara verksamma i internationella sammanhang och flera ställer sig tveksamma till om masterutbildningen utvecklat deras förmåga att kommunicera på engelska.

Diagram 9:14 I vilken utsträckning har studierna på Masterprogram inom samhällsvetenskaplig fakultet bidragit till studenternas utveckling inom examensmålsområdena?. Studenter termin 2 och 3 (n=22).

10. Referenser

Holmström, O. (2010): *Socionomprogrammet vid Lunds universitet. Studenter och alumner om utbildning och arbetsliv*. Lunds universitet, Utvärdering, rapport nr. 2010:258.

Högskoleverket (2010): *Högskoleverkets system för kvalitetsutvärderingar 2011-2014*. Högskoleverket, rapport nr. 2010:22

Högskoleverket (2008): *Vilka är studenter? En undersökning av studenterna i Sverige*. Högskoleverket, rapport nr. 2008:33,

Nilsson Lindström, M. (2010): *Bildning, Utbildning, Arbetsliv. En studie av fyra programutbildningar vid Campus Helsingborg*. Lunds universitet, Utvärdering, rapport nr. 2010:256.

Utvärderingsenheten (2004): *Studentbarometern: samhällsvetenskap och ekonomi*. Utvärderingsenheten, Lunds universitet, rapport nr 2004: 225.

Bilaga 1.

Studentkårens kommentarer

Inledningsvis vill vi poängtera att vi i våra kommentarer tagit fasta på de utvecklingsområden som vi sett både i barometern och i vårt dagliga arbete på kåren, det finns självfallet mycket som fungerar väl på fakulteten. Dessa saker kan däremot lyftas i andra forum. Resultaten i Barometern visar på samma problematik som vi tillsammans med fakultet och studenter kämpat med att förbättra i många år. Däremot kan skönjas vissa förbättringar i form av lärarledd tid och pedagogisk kompetens. Detta är ju förstås roligt, även om vi önskar att utvecklingen skulle gå snabbare.

Det finns vissa återkommande punkter som vi tar upp nedan. Sammanfattningsvis kan det sägas att det verkar som att glappet mellan tidigare utbildningar och erfarenheter och universitetet verkar växa. Det finns ett tydligt behov av att synliggöra den akademiska kulturen vid universitetet och fokusera mer på att utbilda nykomna studenter i akademiskt språk och skrivande men även i studieteknik. Vi ställer oss frågande till om de metoder som använts på universitetet i årtionden fortfarande är brukbara? Vi tror att det behövs en rejäl genomgång av både universitetets organisatoriska struktur (beslutsvägar, anställningsförhållanden osv.) och dess verkningssätt (examinationsformer, utbildningsformer). Vi på kåren ser fram emot att samarbeta mer med fakulteten kring dessa utvecklingsområden och har redan börjat se över möjligheterna till obligatoriska introduktionsdagar där man skulle försöka uppmuntra studenter till att använda de hjälpåtgärder som finns tillgängliga. Vi upplever ett visst tabu kring dessa i nuläget, då studenter inte vill indikera att de behöver hjälp. Därför skulle det vara bra att tydliggöra vikten av dessa åtgärder som en hjälp och inte en nedgång. Det skulle även ingå grunder i akademiskt skrivande och teorier för att tillgängliggöra universitetet för en bredare studentgrupp.

En problematisk struktur som finns genomgående i barometern är att kvinnor bland de anställda både har sämre villkor och lägre anställningar (få kvinnliga professorer) än män och att kvinnliga studenter är mer stressade vid fakulteten. Detta är något vi ser mycket allvarligt på och liksom nämnt nedan vill vi påpeka hur universitetets villkor och kultur återspeglas i studiemiljön, man bör tänka på vilka signaler som sänds ut genom detta. Det kan vara en god idé att ta hjälp av den kompetens som finns på genusvetenskapliga institutionen för att utveckla förbättringsåtgärder.

De internationella studenternas situation, då kanske speciellt på graduate school, är allvarlig. Samordningen på de fakultetsövergripande programmen är av våra erfarenheter på kåren högst problematisk då det tycks saknas ägande från de inblandade institutionerna. Många studenter vid programmet har på kåren vittnat om att de inte skulle rekommendera utbildningen i dagsläget p.g.a. bristande samordning. Dock visar barometern att det även finns nöjda studenter. Även trivseln vid universitet är lägre hos hitresande studenter, det är hög tid att se över den studentkultur som finns men även den akademiska miljön för att säkerställa en framtida internationell närvaro i studentgruppen.

Kapitel 1

Inledningsvis tackar vi för en tydlig beskrivning av hur enkäten genomförts. Att utvärderarna har valt att testa nya former för enkätutskick tycker vi är positivt och visar på framåtanda. Det är synd att det fungerar så mycket bättre med pappersutskick då mycket papper går åt men att vi är glada att detta gjordes då svarsfrekvensen ändå kan ses som primär. Vi anser även att med tanke på den låga svarsfrekvensen hos studenter på fristående kurser och kommentarer om att fristående kurser bör värnas vid universitetet, att en ny enkät som endast undersöker fristående kurser bör genomföras på fakulteten. Sedan är det anmärkningsvärt att så pass många fler kvinnor har svarat än män, vi förstår att detta beror på att urvalsgruppen hade en majoritet av kvinnor.

Kapitel 2

Kåren vill uppmärksamma att man inte kommit längre med att locka studenter med utomakademisk bakgrund, vår ståndpunkt är att universitetet bör öppnas upp och tillgängliggöras för alla som känner sig manade. Däremot visar statistiken att samhällsvetenskapliga fakulteten ligger före i denna fråga jämfört med andra fakulteter vilket ju är positivt. Vi ser fram emot att föra vidare diskussioner om hur vi ska åstadkomma en förbättring i frågan.

Vi bistår gärna med hjälp i denna fråga och samarbetar gärna med fakulteten för att detta inte ska falla mellan stolarna. Vi anser att universitetet bör vidta större åtgärder i ett inledande skede i utbildningarna där man ser till den verklighet som är aktuell, att förkunskaperna är lägre alternativt annorlunda än tidigare och att det därför finns ett starkt behov av detta. Vi undersöker och undrar vad som hänt med planerna på en uppstartsvecka? Detta är något som i dagsläget bör vara obligatoriskt.

Även om vi är glada för den ökning av lärarledd tid som påvisas från den förra genomförda barometern så bör man fortsätta jobba med *heltid är heltid*-frågan. I anslutning till detta ser vi det som oerhört problematiskt att så många studenter anser att arbete under studietiden är utan problem att hinna med och efterfrågar arbeten som anknyter bättre till utbildningen. Även om spridningen kring detta är stor på fakulteten så finns det en tydlig logik i vem som pluggar mer i form av vilka resurser som spenderas från universitetets sida. Vi ber fakulteten att undersöka sambandet mellan antalet lärarledda timmar och hur mycket man pluggar på fritiden. Vi ser det dock som smått problematiskt i dagsläget hur strukturerna ser ut inom Universitetet i helhet i form av resursfördelning och samordning och för en dialog med fakulteten om hur vi kan utveckla och bedriva frågan.

Internationella studenters boendesituation är sämre än svenska studenters. Detta verkar hänga samman med att de internationella studenterna har svårare att känna sig hemma i Lund, både socialt vid universitetet och på fritiden. Vi ser allvarligt på detta och hänvisar igen till vikten av introduktionsveckor eller dagar där man får bättre möjligheter att lära sig om kulturen vid universitetet och i studentvärlden. Något som enkäten ej skönjer men som bör belysas är skillnader i boendesituation mellan Helsingborg och Lund.

Då man tittar på statistiken kring könsfördelningen inom lärargruppen visar den återigen en skev fördelning, speciellt anmärkningsvärd är hur tillsvidareanställning är 16 % högre hos män och att väldigt många fler män är professorer. Även bland yngre åldersgrupper har män bättre villkor vid universitetet. Lärarnas situation och den personalpolitik som universitetet för avspeglar sig i den värdegrund som man förmedlar till studenterna. Kåren undrar hur man jobbar för att avsevärt förbättra detta?

En annan poäng som går på samma tema är att lärare bör få mer tid och möjligheter att syssla med forskning och undervisning och inte låsa upp sin kunskap vid administrativa uppgifter. På samma sätt som i jämställdhetsfrågan så vill vi poängtera vilken bild detta förmedlar till studenter i form av tyngden i forskningen och möjligheterna till doktorandtjänster.

Även om vi ser vikten av en balanserad ekonomi så anser vi att diskussionen kring undervisningsformer, beslutsvägar, struktur och lärandemiljöer samt former förs oftare och med större tyngd även på en universitetsövergripande nivå, inte endast på utvecklingsråd och arbetsutskott etc. Om studenternas arbetsmiljö skulle sättas mer i centrum tror vi att det kan leda till mer motiverade studenter som också då kommer att ta examina i större utsträckning. Detta kan vara värt kortsiktiga ekonomiska satsningar som

skulle ge långsiktiga konsekvenser för arbetsmiljön. Ett sätt att hjälpa upp detta skulle vara att använda sig av studenterna mer i form av att arrangera introduktionsdagar till universitetet, diskussionsgrupper och studiegrupper osv. Kåren jobbar för närvarande för att genomföra detta.

Kapitel 3

Trevligt nog så är trivseln hög hos både studenter och lärare på fakulteten, detta är vi mycket glada för. Det är däremot anmärkningsvärt att lärarna menar att det finns lite tid för feedback mellan kollegor och ledning, ju högre upp man kommer desto mindre kontakt verkar det finnas. Största delen feedback anges istället komma från studenterna.

Vi vill återigen poängtera lärare och professorers anställningsförhållanden, det behövs en strukturell förnyelse där lärare ges möjlighet att förändra sin situation och strukturera samarbeten på nya sätt.

Kapitel 4

Om man tittar på studieinsatsen så verkar den ha ökat sedan 2003, däremot märks ett samband mellan hur mycket självstudier som utförs och hur mycket lärarledd tid du som student har. De som pluggar minst är de på fristående kurser vilket är föga förvånande med tanke på hur resursfördelning och sociala nätverk ser ut på universitetet. Vi hoppas att fakulteten fortsätter att jobba med detta liksom att vi kommer att se över vad som kan förbättras kring området i vår verksamhet. Ett sätt att motivera fler studenter att jobba hårdare skulle kunna vara en mer utbredd mentorsverksamhet med studiegrupper osv. schemalagda. En idé som har tagits upp på flera håll under den senaste terminen är möjligheterna att använda sig av nätbaserade föreläsningar. Kurshemsidor och info på nätet är även det en självklarhet som samtliga studenter anser är viktig. I enkäten är studenterna nöjda med kurshemsidorna men detta är beroende av hur mycket lärarna använder sig av dessa i undervisningen. Vi anser att fakulteten bör prioritera utvecklingen av kurshemsidor och hemsidor och uppmuntra användandet av dessa bland sina anställda.

Vi är intresserade av fler samtal och undersökningar i frågan om hur olika olika åldersgrupper uppfattar sin tid och sina resultat vid universitetet. Det framgår tydligt i barometern att funktionshindrade studenter har det absolut svårast, detta måste förbättras. Som nämnts ovan har även studenter med icke-akademisk bakgrund svårare att acklimatisera sig, vi tror att detta beror på att den hjälp som ges har en negativ stämpel, återigen vill vi trycka på möjligheterna till introduktionsdagar för samtliga studenter.

Stressnivåerna är relativt höga, kvinnor i högre utsträckning än män. Det finns strukturella samband i hela barometern som visar att kvinnor på fakulteten i allmänhet har sämre villkor, vi ser oerhört allvarligt på detta. Fakulteten bör på allvar undersöka vad detta kan bero på. I anknytning till detta vill vi kommentera svårigheterna som många studenter har med att skriva akademiska texter och anamma det akademiska språket, vi fortsätter påpeka att detta behöver åtgärdas på olika sätt. Att ge kurser i akademiskt skrivande, språk och studieteknik bör vara obligatoriskt för att tillgängliggöra universitetets kultur, miljö och verkningssätt.

Studiemiljön på Samhällsvetenskapliga fakulteten är oerhört trängd och det råder brist på grupprum. Eftersom många arbetar med grupparbeten är detta ett ständigt problem, vi vill påminna att det i rättighetslistan står att tillgång till grupprum skall finnas för studenterna och ser det som oerhört viktigt att det nya studiecentrat blir av för allas välmående. Därför vill vi poängtera vikten av det planerade nya studiecentrat för fakultetens möjlighet till utveckling.

Vi vill även lyfta upp vikten av en god studievägledning för studenternas självförtroende i sin framtida yrkesroll. Vi kommer att undersöka möjligheter att utveckla hur detta används.

Kapitel 5

Vi ser högst allvarligt på bristen på lärarledd tid bland fristående kurser. Vi vet att detta beror på långa anställningsprocesser och platsbrist och vänder oss till universitetets ledning i denna fråga där vi önskar mycket bättre förutsättningar för att utveckla fakulteten.

Grupparbeten blir kritiserade i barometern även om det inte görs med en majoritet, flera studenter ser det som en besparingsåtgärd då det verkar ha gått inflation i grupparbeten. Vi önskar att man förklarar och motiverar bättre vad grupparbeten syftar till samtidigt som det undersöks nya metoder för deltagande och sätt att arbeta och examinera. En annan kritik som förs är svårigheten att individuellt betygsätta personer inom grupparbetets ramar.

En annan välkänd kontrovers är bristen på arbetslivsanknytning. 4 av 10 studenter och 1 av 10 lärare anser att man inte får tillräcklig förberedelse inför arbetslivet. Denna punkt ser vi som en enorm utvecklingspunkt och anser att fakulteten bör vidta stora åtgärder för att bättre informera och koppla utbildningarna till ett framtida arbetsliv. Alla utbildningar med obligatorisk praktiktermin har fått högre betyg än de utan, vilket är en tydlig indikation på att det uppskattas.

I avsnittet rörande förberedelser inför forskarutbildningen anser vi att frågeformuleringen är sned då det inte lyfts fram vilka möjligheter som faktiskt finns. Frågorna rör endast intresset för forskarutbildningen, men intresset är väl förmodligen speglat av vilken information som ges. Dessa frågor bör omformuleras till nästa undersökning.

Rörande bibliotekens tillgänglighet så anses den som bristfällig, detta i stort avseende p.g.a. bristande tillgänglighet av kurslitteraturen. Vi tror att det skulle vara till stor fördel att köpa in större mängder av de kursböcker som biblioteken huserar, många internationella studenter (men även svenska) har en pressad ekonomisk situation och detta kan vara ett sätt att tillgängliggöra utbildningarna för en bredare studentgrupp.

Kritik om för mycket kurslitteratur kommer från samtliga program. De som läser minst är de som i störst utsträckning anser att det är för stor arbetsbelastning. Återigen vill vi påpeka glappet mellan hur man tillgängliggör kurser i studieteknik och akademisk miljö för att inte uppmuntra en fortsatt utveckling åt detta håll.

Kapitel 6

Då det kommer till lärare och deras kompetens så är studenterna mycket nöjda med lärarnas kunskapsnivå, däremot är den pedagogiska förmågan fortfarande ett problem på många håll. Vi välkomnar den vilja som finns på fakulteten att vidareutbilda lärarna inom detta och uppvärdera pedagogiska meriter inom ramarna för den nystartade pedagogiska akademien.

Den största kritiken riktas mot samarbete och samordning – både inom och mellan kurser. Detta är ett växande problem på fakulteten. Vi får in studenter ofta (speciellt från graduate school men även flera andra program) som klagar över samordningen och imobiliteten som råder på fakulteten. Detta problem tror vi kräver större strukturella åtgärder, som nämnt ovan, att se till att de som arbetar på fakulteten har mandat att förändra sin situation och korta ner beslutsvägarna. De svar vi ständigt får när vi försöker hjälpa upp det här är en frustration från berörda lärare eftersom den organisatoriska strukturen inte tillgodoser möjligheter till samordning i någon större utsträckning. De fakultetssamordnade programmen är det största utvecklingsområdet, men även samordning mellan lärare på samma kurser kritiseras. Vi vill gärna få slut på namninsamlingar kring hur allvarliga dessa problem är och vill därför trycka extra på vikten av att snabbt förbättra och se över samordningen!

Kapitel 7

Studenter verkar vara oerhört måna om att ha möjlighet att lyfta sina åsikter kring utbildningarna och värnar om kursutvärderingar. Däremot verkar man inte särskilt benägna att fylla i dessa. Vi tror att det finns en korrelation mellan att man inte vet vad som sker med kursutvärderingarna i efterhand. Därför tar vi allvarligt på detta och ser över våra rutiner för hur vi jobbar med kursutvärderingarna och kommer trycka på fakulteten att skapa bättre möjligheter att ta del av tidigare kursutvärderingar. Vi hoppas också att studenterna i större utsträckning i framtiden kommer att inse vikten av att diskutera hur ens utbildning kan utvecklas.

Kursansvarig lärare ses som den största möjligheten att påverka utbildningen, vi ser detta som positivt då kommunikation alltid fungerar bäst då den kan ske direkt mellan berörda parter. Däremot önskar vi att lärare på institutionerna blir bättre på att påminna studenter om att alla som luftar ett intresse för studiebevakning ska kontakta kåren så att vi kan sköta vårt jobb som samordnare i frågan.

Det framkommer även av kapitlet att programstudenter i större utsträckning tycker att kåren är den bästa påverkanskanalen, men som i många andra fall tappas de fristående kurserna lätt bort. Vi kommer att jobba hårdare på att värva medlemmar och informera på de fristående kurserna om kårens verksamhet. De program där man uppskattar och är medveten om kårens verksamhet i störst utsträckning är genus- och psykologprogrammen. Vi tror att det är en god idé att tala med representanter från dessa utbildningar och ta reda på hur detta kommer sig, för att kunna använda goda exempel som källa till utveckling av vårt eget arbete.

Kapitel 8

Kritik riktas mot salstentor och grupparbete som examinationsform. Salstenta ses av studenterna som en dålig metod utifrån ett inlärningsperspektiv, dock finns ej konsensus inom studentgruppen men en klar majoritet. Det bör utvecklas vad examinationen syftar göra utöver att examinera och på så sätt klargöra för studenten vilka ramar och krav som ställs. I grupparbeten behövs det tydligare bedömningsgrunder för individuella insatser.

Eftersom både lärare och studenter anser att varierade examinationsformer är att föredra bör detta vara något som diskuteras mellan dessa grupper och väljs utifrån lärandemålen. Vi anser också att universitetet bör vara föregångare då det kommer till att i dialog med institutionerna utveckla examinationsformerna och föra kontinuerliga samtal kring hur dessa fungerar. Vi ser detta som ett viktigt utvecklingsområde för att höja kvaliteten på utbild-

ningarna och uppmanar fakulteten att hitta nya metoder för samtal där studenterna får bättre återkoppling och större utrymme att uttrycka sina åsikter i dialog med läraren då det kommer till examination. Många anser att kraven är för låga i examinationerna vilket vi tror hör samman med att studietimmarna är få, det skapar omotiverade studenter.

Då det kommer till examinationsresultat anser kåren att en examinationskommitté bör finnas på universitetet där studenterna har rätt att överklaga betyg, dock bör det finnas tydliga riktlinjer för när detta kan göras så att denna tjänst inte missbrukas.

Det tycks finnas en brist på hur förberedda studenterna är inför uppsatsarbetet. Detta tror vi kan kopplas till dålig information och dålig förberedande utbildning i akademiskt skrivande och den process som krävs för lyckat uppsatsskrivande. Vi jobbar i detta nu med att försöka arrangera introduktionsdagar med bl.a. information om akademiskt språk och vilka möjligheter som finns för att lättare ta till sig detta.

Kapitel 9

Kopplingen till arbetslivet är nästan samtliga programstudenter missnöjda med. Man ställer sig tveksamma till sin förmåga att möta arbetslivet och utbyta kunskaper i det egna expertområdet. Det finns även en brist på orientering i aktuella forskningsfrågor. Det är önskvärt att professorer och lärare kopplar sina föreläsningar bättre till sin egen forskning alternativt håller föreläsningar endast om detta. De program där denna åsikt är starkast är Pol. Kand. och Service Management.

De kommunikationsfärdigheter som studenter utvecklar är man missnöjd med övergripande på programmen. Den kommunikativa förmågan bör förbättras, vi anser att detta går hand i hand med utvecklandet av nya undervisningsgrepp med fokus på deltagande.

Studentbarometern 2009

Samhällsvetenskap

Bakgrundsfrågor

1. Vad studerar du denna termin inom samhällsvetenskap vid Lunds universitet?

Du som studerar på program: besvara fråga 1 a.

Du som studerar fristående kurs: besvara fråga 1 b.

- 1 a. **Program**, ange vilket:

☐ Genusvetenskapligt kandidatprogram	☐ Socionomprogrammet
☐ Kandidatprogrammet i personal- och arbetslivsfrågor	☐ Strategisk kommunikation (Kandidatprogram)
☐ Kandidatprogrammet i Food Management	☐ Strategisk kommunikation (Masterprogram)
☐ Politices kandidatprogrammet	☐ Psykoterapeutprogrammet
☐ Kandidatprogrammet i Logistics Service Management	☐ Service Management
☐ Psykologprogrammet	☐ Masterprogrammet i samhällsvetenskap

Du som läser Service Management, ange inriktning: _____

Du som läser Masterprogrammet i samhällsvetenskap,
ange huvudområde/ämneshöjning: _____

Du som studerar annat program, ange vilket _____

- Vilken termin på programmet studerar du? (Besvaras av alla programstudenter) Termin nr: _____

- 1 b. Du som studerar på **Fristående kurs**, ange ämne: _____

- Ange nivå: ☐ Grundnivå ☐ Avancerad nivå

- Ange hur många högskolepoäng du klarat av
i det ämne som du för närvarande studerar: _____ högskolepoäng

- Planerar du att avlägga examen?

- ☐ Ja, med samhällsvetenskapligt huvudområde ☐ Ja, med annat huvudområde/yrkesexamen

- ☐ Nej ☐ Vet ej ☐ Har redan avlagt examen, ange vilken: _____

2. Hur många terminer, inklusive denna, har du studerat vid universitet/högskola?

- ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5-6 ☐ 7-8 ☐ 9-10 ☐ >10

3. Var studerar du denna termin? ☐ Lund ☐ Campus Helsingborg

4. I vilken studietakt studerar du denna termin? ☐ Heltid ☐ Deltid

5. Hur gammal var du när du började studera på universitet/högskola?

- ☐ 20 år eller yngre ☐ 21-24 år ☐ 25-29 år ☐ 30 år eller äldre

6. Har du gjort något studieuppehåll sedan du för första gången började studera på universitet/högskola? Ange i så fall hur långt studieuppehållet var. (Om du gjort mer än ett uppehåll – ange det längsta).

☐ Nej ☐ Ja, Ange antal terminer _____

7. Arbetar du parallellt med studierna under den här terminen? (Flera alternativ kan anges!)

- ☐ Förvärvsarbete
☐ Ideellt arbete inom studentvärlden (t.ex. nation eller kår)
☐ Ideellt arbete i organisation utanför studentvärlden
☐ Annat arbete
☐ Jag arbetar inte parallellt med studierna

► Om du arbetar parallellt med studierna under denna termin: Ange hur många timmar/vecka: _____

► Om du arbetar denna termin: Ligger arbetet i linje med din universitetsutbildning?

I mycket låg grad ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ I mycket hög grad

Nedan följer frågor om dina studier vid Lunds universitet.

- Om du studerar på program – svara utifrån dina samlade erfarenheter av programstudierna.
- Om du studerar fristående kurs – svara utifrån samtliga terminer som du läst ämnet.

Studiearbetet

8. Hur många timmar i veckan lägger du normalt ner på dina studier?

Lärrarledd undervisning: _____ ca tim/vecka Självstudier: _____ ca tim/vecka

9. Bedöm omfattningen av följande inslag i din utbildning.

	Alldeles för liten	För liten	Lagom	För stor	Alldeles för stor	Ej före- kommit
Omfattning av:						
lärrarledd undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
praktiska övningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
undervisning på engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐
engelskspråkig kurslitteratur	☐	☐	☐	☐	☐	☐
seminarier	☐	☐	☐	☐	☐	☐
grupparbete	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e-lärande	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Plats för kommentar: _____

10. Hur bedömer du studiernas svårighetsgrad? Mycket låg ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Mycket hög

11. Upplever du studierna som stressande? Inte alls ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ I mycket hög grad

Behållningen av studierna

12. Högskolelagen och Högskoleförordningen anger ett antal mål för din utbildning. I vilken utsträckning har dina studier bidragit till att utveckla din förmåga/kunskap inom följande områden?

	Inte alls				I mycket stor utsträckning	Vet ej
Göra självständiga och kritiska bedömningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Självständigt urskilja och lösa problem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Beredskap att möta förändringar i arbetslivet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom mitt kunskapsområde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbyta kunskap även med personer utan special-kunskaper inom området	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunskap om ämnesområdets vetenskapliga grund	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunskap om metoder inom ämnesområdet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fördjupning inom någon del av ämnesområdet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Orientering om aktuella forskningsfrågor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Genomföra uppgifter inom givna tidsramar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Göra muntliga presentationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Göra skriftliga presentationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga att arbeta självständigt inom det område som utbildningen avser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ta ansvar för den egna kunskaps- och kompetens-utvecklingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förstå kunskapens roll i samhället och människors ansvar för hur den används	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Göra etiska bedömningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Du som studerar på mastersnivå bedömer även:</i>						
Genomföra forskningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vara verksam i internationella sammanhang	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. I vilken utsträckning har studierna bidragit till din utveckling i följande färdigheter?

	Inte alls				I mycket stor utsträckning	Vet ej
Argumentera och övertyga	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta i team/samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunicera på engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Observera!

Nedan följer ett antal aspekter som handlar om din utbildning.

- Bedöm först **hur viktig** du anser aspekten vara.
- Ange därefter **hur tillfredsställd** du är med hur det faktiskt fungerar i din utbildning.
- Om du inte har erfarenhet av det frågan gäller, kryssa i rutan "**ej erfarenhet**".

14. Bedöm följande aspekter av utbildningen i det ämne/ på det program som du studerar för närvarande.	Vikt			Tillfredsställelse					Ej erfarenhet
	mindre viktigt		mycket viktigt	mycket missnöjd			mycket nöjd		
Utbildningens förberedelse för arbetslivet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet till praktik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbildningens förberedelse för forskarutbildning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Möjlighet till studier/praktik utomlands	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samordning av kurser <i>inom</i> ett ämne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samordning av kurser <i>mellan</i> olika ämnen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Få hjälp med:</i>									
studieteknik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
att förstå det akademiska språket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
att skriva akademiska texter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
att förstå skillnaden mellan att referera vetenskapligt och att plagiera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Digitala resurser:</i>									
Tillgång till schema och kursinformation online	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgång till studiematerial online (litt, övningar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikation med lärare (t.ex. forum, chat)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikation med kursare (t.ex. forum, chat)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utföra uppgifter online	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Föreläsningarna som stöd för att:</i>									
förstå kursens innehåll	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
förstå kurslitteraturen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
få veta vad som prioriteras i examination	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
träffa kurskamraterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Förekomst av följande perspektiv i utbildningen:</i>									
genus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
etnicitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
funktionshinder/handikapp	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
sexuell identitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
icke-västerländskt perspektiv	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Lärarna

15. Hur nöjd är du med dina lärare?	Tillfredsställelse					Ej er-farenhet
	mycket missnöjd			mycket nöjd		
Lärarnas kunskap i ämnet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärarnas pedagogiska förmåga	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärarnas förmåga att knyta an till aktuell forskning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärarnas samarbete inom kursen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärarnas samarbete mellan kurser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärarnas tillgänglighet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kurslitteratur

16. Bedöm kurslitteraturen.	Vikt		Tillfredsställelse					Ej er-farenhet
	mindre viktigt	mycket viktigt	mycket missnöjd			mycket nöjd		
Kurslitteraturens tillgänglighet vid inköp	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurslitteraturens tillgänglighet på bibliotek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Elektroniskt tillgänglig kurslitteratur (t.ex. e-böcker/artiklar i fulltext).	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurslitteratur som är skriven av både kvinnliga och manliga författare	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Bedöm kurslitteraturens relevans för...	Mycket låg relevans					Mycket hög relevans					Vet ej
examinationen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
att uppnå kursmålen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Bedöm kurslitteraturens svårighetsgrad:

☐ Alldeles för lätt ☐ För lätt ☐ Lagom ☐ För svår ☐ Alldeles för svår

19. Bedöm kurslitteraturens mängd:

☐ Alldeles för liten ☐ För liten ☐ Lagom ☐ För stor ☐ Alldeles för stor

20. Hur stor andel av den obligatoriska kurslitteraturen har du läst?

☐ 0% ☐ 20% ☐ 40% ☐ 60% ☐ 80% ☐ 100%

Examination

21. Bedöm dina examinationer, först hur viktig aspekten är och sedan hur tillfredsställd du är med hur det fungerar	Vikt		Tillfredsställelse					Ej er-farenhet
	mindre viktigt	mycket viktigt	mycket missnöjd			mycket nöjd		
Information om kraven som ställs för att klara examinationen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konstruktiv respons på examinationen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Hur väl har följande examinationsformer fungerat för att mäta att studenterna har tillgodogjort sig utbildningens mål?

<i>Examinationsformen fungerar:</i>		Dåligt	Något-sånär	Bra	Utmärkt	Ej före-kommit
Salstenta		☐	☐	☐	☐	☐
Individuell hemtentamen		☐	☐	☐	☐	☐
Paper		☐	☐	☐	☐	☐
Uppsats		☐	☐	☐	☐	☐
Examination av grupparbete		☐	☐	☐	☐	☐
Muntlig examination		☐	☐	☐	☐	☐
Annan examinationsform		☐	☐	☐	☐	☐

Ange vilken Annan examinationsform: _____

Kommentar till examinationsformer: _____

23. Har du någon gång begärt omprövning av ditt examinationsresultat?

☐ Ja ☐ Nej, men jag har övervägt att begära omprövning ☐ Nej

Boende och studiemiljö

24. Var bor du? ☐ På studieorten ☐ Utanför studieorten, Ange ort: _____

25. Hur bor du? ☐ Hos föräldrar ☐ Korridorrum ☐ Studentlägenhet ☐ Inneboende
☐ Egen hyreslägenhet ☐ Egen bostadsrätt/villa ☐ Annat boende

26. Hur fungerar ditt boende med avseende på följande aspekter?

	Mycket dåligt			Mycket bra		
Studiemässigt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Socialt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. Bedöm följande inslag i studiemiljön.

		Vikt		Tillfredsställelse					Ej erfarenhet
		mindre viktigt	mycket viktigt	mycket missnöjd			mycket nöjd		
Undervisning	slokalernas ändamålsenlighet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Förekomst av kurs-hemsidor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Tillgången till:</i>									
	grupprum	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	datorer för dina studier	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	uppehålls-/lunchrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Biblioteken vid Lunds universitet:</i>									
	tillgänglighet med avseende på öppettider	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	bibliotekens tillgång på läsplatser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28. Har du varit i kontakt med studie- och karriärvägledning vid Lunds universitet?

Om <u>ja</u> , fick du svar på dina frågor?	Kontakt		Svar på dina frågor		
	Ja	Nej	Inte alls	Till viss del	I hög grad
Vid din institution/studieprogram	☐	☐	☐	☐	☐
Universitetets centrala studievägledning	☐	☐	☐	☐	☐

29. Hur trivs du med dina studier vid Lunds universitet? Mycket dåligt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Mycket bra

30. Hur trivs du i din studiemiljö med avseende på följande aspekter?

	Mycket dåligt				Mycket bra
Socialt umgänget med kursarna	☐	☐	☐	☐	☐
Studiesamarbete med kursarna	☐	☐	☐	☐	☐
Min kunskapsmässiga utveckling	☐	☐	☐	☐	☐

Studentinflytande

31. Bedöm hur studentinflytandet fungerar:

	Vikt			Tillfredsställelse					Ej er-farenhet
	mindre viktigt	mycket viktigt		mycket missnöjd			mycket nöjd		
Kunskap om hur du kan påverka universitetet och din utbildning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Möjligheter att faktiskt påverka utbildningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förekomsten av kursvärderingar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Information om åtgärder på basis av tidigare kursvärderingar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. Genom vilken av följande kanaler känner du att du bäst kan påverka din utbildning och utbildnings-situation? Kryssa ett alternativ.

☐ Kursombud	☐ Kursansvarig lärare	☐ Studierektor/programansvarig
☐ Studievägledare	☐ Studentkårsföreträdare	☐ Ingen av dessa kanaler

33. Känner du till "Riktlinjer för relationen mellan Lunds universitet och universitetets studenter", också kallad "Studenternas rättighetslista"? ☐ Ja ☐ Nej

Mångfaldsfrågor

34. Födelseår: 19 _____

35. Kön: _____

36. Är svenska ditt modersmål? ☐ Ja ☐ Nej

37. Är någon av dina föräldrar födda i ett utomnordiskt land? ☐ Ja ☐ Nej

38. Vilken utbildningsbakgrund har dina föräldrar? (Om de har olika utbildning, ange den högsta!)

☐ Grundskola/motsv.	☐ Gymnasium/motsv.	☐ Universitet/högskola	☐ Annan utbildning, nämligen _____
--	---	---	---

39. Har du hemmavarande barn under 18 år? ☐ Ja ☐ Nej

40. Har du någon form av funktionshinder som du anser försvårar dina studier? (Gäller t.ex. fysiska funktionshinder, psykiska funktionshinder och dyslexi.) ☐ Ja ☐ Nej

► Om JA, får du något stöd från Lunds universitets handikappverksamhet? ☐ Ja ☐ Nej

Uppsats och examensarbete

41. Har du erfarenhet av att arbeta med examensarbete/examensuppsats inom samhällsvetenskap vid Lunds universitet? (Om du har erfarenhet av mer än ett – svara utifrån det senaste uppsatsarbetet.)

- ☐ Nej – gå vidare till fråga 44
☐ Ja, jag skriver uppsats för närvarande
☐ Ja, jag har skrivit uppsats

42. Ange vid vilken institution som uppsatsen genomförs/genomförs _____

► Ange uppsatsnivå: ☐ Kandidat ☐ Magister ☐ Master

43. Hur nöjd är du med handledningen i följande aspekter:

	Tillfredsställelse					Ej erfarenhet
	mycket missnöjd				mycket nöjd	
Handledarens kunnsighet i ditt uppsatsämne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handledarens förberedelse inför handledningstillfällen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handledarens tillgänglighet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handledarens intresse för hur du klarar ditt uppsats- eller examensarbete	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handledarens förmåga att ge konstruktiv respons på det du presterat	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Information om kraven som ställs för att få uppsatsen/examensarbetet godkänt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Övriga kommentarer

44. Plats för övriga synpunkter på din utbildning:

Tack för din medverkan!

Lärarbarometern 2009 Samhällsvetenskap

Bakgrundsfrågor

1. Vid vilken institution/avdelning undervisar du i huvudsak? (Var god ange endast ett alternativ.)

☐ Centrum för genusvetenskap	☐ Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi
☐ Institutionen för psykologi	☐ Institutionen för Service Management
☐ Medier, kommunikation och journalistik	☐ Rättssociologiska avdelningen
☐ Socialhögskolan	☐ Sociologiska institutionen
☐ Statsvetenskapliga institutionen	☐ Strategisk kommunikation
☐ Annan, nämligen _____	

2. I vilket ämne/huvudområde undervisar du huvudsakligen inom samhällsvetenskaplig fakultet vid Lunds universitet? (Var god ange endast ett alternativ.)

☐ freds- och konfliktvetenskap	☐ samhällsgeografi
☐ genusvetenskap	☐ service management/tjänstvetenskap
☐ geografi	☐ socialantropologi
☐ geografiska informationssystem	☐ socialt arbete
☐ humanekologi	☐ sociologi
☐ medie- och kommunikationsvetenskap	☐ statsvetenskap
☐ pedagogik	☐ strategisk kommunikation
☐ psykologi	☐ utvecklingsstudier
☐ rättssociologi	☐ annat _____

3. Är din undervisning helt eller till största delen förlagd på något program?

- ☐ Ja, på socionomprogrammet
☐ Ja, på psykologprogrammet
☐ Ja, på annat program, ange vilket: _____
☐ Nej

4. Kön: ☐ Kvinna ☐ Man

5. Vilken är din ålder? ☐ 40 år eller yngre ☐ 41-50 år ☐ 51-60 år ☐ över 60 år

6. Vilken är din nuvarande anställning?

☐ Professor	☐ Universitetslektor	☐ Biträdande lektor
☐ Universitetsadjunkt	☐ Forskare/forskarassistent	☐ Annat, vad: _____

7. Vilken är din anställningsform?

☐ Tillsvidareanställning ☐ Tidsbegränsad anställning, ej vikariat ☐ Vikariat

8. Hur fördelar sig din arbetstid mellan undervisning (inkl. handledning), forskning och andra arbetsuppgifter under hösten 2009? (Summera till 100%)

Undervisning: _____ %

Forskning: _____ %

Övrigt: _____ %

= 100%

9. Arbetar du heltid eller deltid? ☐ Heltid ☐ Deltid _____ %

10. Uppskatta hur många timmar som du arbetar per vecka: _____ klocktimmar/vecka

Frågor om ditt arbete som lärare vid Lunds universitet

11. Hur många år har du undervisat vid Lunds universitet? _____ år

12. På vilken/vilka nivå/er undervisar du under hösten 2009?

☐ Grundnivå ☐ Avancerad nivå ☐ Forskarnivå

13. Hur trivs du med dina undervisningsrelaterade arbetsuppgifter?

M mycket dåligt ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Mycket bra

14. Utifrån ditt arbete som lärare - hur fungerar ditt samarbete med arbetsledning och kollegor?

Sa	marbetet med ...	Mycket dåligt			Mycket bra			Ej erfarenhet
	- arbetsledningen på institutionen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- lärarkollegor på din institution	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	- lärarkollegor på andra institutioner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Bedöm hur viktiga följande aspekter är för ditt arbete som lärare och hur nöjd du är med de faktiska förhållandena under hösten 2009.

	Vikt		Tillfredsställelse					Ej erfarenhet
	mindre viktigt	mycket viktigt	mycket missnöjd			mycket nöjd		
Institutionsledningens intresse för kursutveckling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universitetets värdering av pedagogiska meriter vid tillsättning av tjänster	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Upplever du något behov av kompetensutveckling/fortbildning för dina pedagogiska arbetsuppgifter som lärare?

Inte alls ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ I mycket hög grad

Om du upplever behov, inom vilket/vilka område/n? _____

17. Har du gått någon högskolepedagogisk kurs? Om ja, ange också antalet veckor.

☐ Ja, inom Lunds universitet _____ veckor ☐ Ja, vid annat lärosäte _____ veckor ☐ Nej

- Du som gått högskolepedagogisk utbildning inom Lunds universitet, bidrog utbildningen till din utveckling som lärare?

Inte alls ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ I mycket hög grad

Plats för kommentar: _____

18. Hur stort är ditt intresse för att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete?

Inget intresse alls ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Mycket stort intresse

19. I vilken utsträckning bedömer du att det finns förutsättningar för att bedriva pedagogiskt utvecklingsarbete?

Mycket dåliga förutsättningar ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Mycket goda förutsättningar

Plats för kommentar: _____

20. Upplever du att du får uppskattning för din undervisningsinsats från följande?

	I mycket låg grad			I mycket hög grad		
Studenterna	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärarkollegorna	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Institutionsledningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Undervisning och examination

21. I vilken utsträckning behöver de studenter som du undervisar extra stöd inom följande områden:

	Inte alls			I mycket hög grad			Kan ej bedöma
Studieteknik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skriva akademiska texter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förstå skillnaden mellan att referera och att plagiera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prioritera vad som är viktigt i kurslitteraturen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22. Bedöm följande aspekter av den utbildning som du i huvudsak är verksam inom:

	Vikt			Tillfredsställelse				
	mindre viktigt		mycket viktigt	mycket missnöjd			mycket nöjd	
Utbildningens förberedelse för arbetslivet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbildningens förberedelse för forskarutbildning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Använder du följande digitala resurser i din undervisning?

	Inte alls			I mycket hög grad			Ingen tillgång
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kurshemsida	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Schema och kursinformation online	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikation med studenter (t ex forum, chat)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studieuppgifter och övningar online	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. I vilken grad har du varit engagerad i följande aktiviteter i din lärarroll?

	Inte alls	I viss mån	I hög grad
Skriva kursplaner	☐	☐	☐
Formulera lärandemål	☐	☐	☐
Utforma examinationer	☐	☐	☐

25. Har du erfarenhet av att examinera kurser inom ramen för din undervisning vid Lunds universitet?

☐ Ja ☐ Nej - gå vidare till fråga 28

26. I vilken utsträckning använder du dig av följande examinationsformer i din undervisning?

	Inte alls			I mycket hög utsträckning		
	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Salstenta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Individuell hemtentamen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Paper	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Examination av grupparbete	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muntlig examination	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annan examinationsform, vilken? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Motivera gärna ditt svar: _____

27. Hur ofta händer det att dina studenter begär omprövning av sitt examinationsresultat?

☐ Har aldrig hänt ☐ Någon enstaka gång ☐ Ganska ofta
☐ I princip i anslutning till varje examination

Studenternas utveckling

28. Högskolelagen och Högskoleförordningen anger ett antal mål för studenternas utbildning. Anser du att studenterna i ditt ämne utvecklar sin förmåga inom följande kunskaps- och färdighetsmål?

	Inte alls					I mycket hög grad	Vet ej
Göra självständiga och kritiska bedömningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Självständigt urskilja och lösa problem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Beredskap att möta förändringar i arbetslivet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Följa kunskapsutvecklingen inom kunskapsområdet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbyta kunskap även med personer utan specialkunskaper inom området	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunskap om ämnesområdets vetenskapliga grund	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Orientering om aktuella forskningsfrågor	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ta ansvar för den egna kunskaps- och kompetensutvecklingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Göra etiska bedömningar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeta i team/samarbeta med andra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<i>Du som undervisar på avancerad nivå bedömer även:</i>							
Genomföra forskningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vara verksam i internationella sammanhang	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

29. Anser du att studenterna i ditt ämne utvecklar sin förmåga inom följande kommunikativa färdigheter?

	Inte alls					I mycket hög grad	Vet ej
Göra muntliga presentationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Göra skriftliga presentationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunicera på engelska	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uppsats och examensarbete

30. Har du erfarenhet av att handleda examensarbete/examensuppsats inom samhällsvetenskap vid Lunds universitet?

- ☐ Ja
☐ Nej – gå vidare till fråga 33

31. Nedan följer ett antal aspekter som rör handledningen. Hur bedömer du dessa generellt sett?

	Mycket bristfälliga					Mycket bra				
Studenternas förkunskaper	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studenternas förberedelser inför handledningstillfället	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mina möjligheter att ägna tillräcklig tid åt handledningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. Har du erfarenhet av grupphandledning?

☐ Ja ☐ Nej

► Om Ja, hur fungerar grupphandledningen? **Mycket dåligt** ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ **Mycket bra**

Plats för kommentar: _____

33. Har du erfarenhet av att examinera examensarbete/examensuppsats inom samhällsvetenskap vid Lunds universitet?

☐ Ja

☐ Nej – gå vidare till fråga 35

34. Hur bedömer du generellt sett de godkända uppsatserna med avseende på följande aspekter?

	Mycket bristfälliga					Mycket bra	Kan ej bedöma
Frågeställningens tydlighet och genomförbarhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiering och skriftlig sammanfattning av vetenskapliga arbeten/artiklar som är av relevans för frågeställningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Värdering av vetenskapliga arbeten/artiklar i förhållande till den egna frågeställningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teorimedvetenhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpning av kvalitativ metod	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpning av kvantitativ metod	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag till kunskaps-/ämnesutveckling	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Språklig kvalitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Formalia för citering, referenser etc.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Plats för kommentar: _____

Övriga kommentarer

35. Övriga synpunkter på ditt arbete som lärare vid Lunds universitet:

Tack för din medverkan!

LUNDS
UNIVERSITET